

Motion till riksdagen 2005/06:Fi241

av Lars Leijonborg m.fl. (fp)

Sverige kan

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	1
Förslag till riksdagsbeslut	3
1 Inledning: Sverige kan!	4
1.1 De stängda möjligheternas land.....	7
1.2 Ett annat Sverige är möjligt.....	9
1.3 Andra prioriterade områden	11
2 Alliansens förslag till jobbpaket.....	12
3 Globaliseringen	16
3.1 Industri	16
3.2 Direktinvesteringar	18
3.3 Tjänster.....	18
4 Sverige kan bättre.....	19
4.1 Det har inte gått så bra.....	19
4.2 I globaliseringens tid avgör kunskapen	22
4.3 Kvalitetsprogram för grund- och gymnasieskolan	22
4.4 Kvalitetsåtgärder i högskolan	24
4.5 Ett svenskt "Nobel-universitet".....	24
5 Att stå (stadigt) på två ben.....	26
6 Den internationella ekonomiska utvecklingen	28
6.1 USA.....	28
6.2 Kina och asiatiska tillväxtekonomier	29
6.3 Euroområdet	29
7 Den svenska ekonomiska utvecklingen.....	30
7.1 Måttlig konsumtion	30
7.2 Investeringarna	31
7.3 Utrikeshandeln tillväxtneutral	31
7.4 Låg inflation och ränta	31
7.5 Arbetsmarknaden	32
8 Från utanförskap till arbete	32
8.1 Arbete är grunden för all välfärd	32
8.2 Hur kan vi få fler i arbete?.....	36
8.3 Den bristande integrationen.....	46

Fel! Okänt namn på

8.4	<u>Arbetsmarknaden och jämställdheten</u>	48
9	<u>Nya och växande företag är vägen till fler jobb!</u>	49
9.1	<u>Vår politik för fler företag och fler jobb</u>	51
9.2	<u>Enklare att anställa</u>	55
9.3	<u>Lättare för kunskap att möta entreprenörsanda</u>	56
9.4	<u>Strategiska satsningar på infrastruktur</u>	58
10	<u>Skattepolitiken</u>	59
11	<u>Konkurrens ger tillväxt</u>	60
11.1	<u>Öppna de offentliga monopolen</u>	63
12	<u>Begränsa antalet myndigheter</u>	64
13	<u>Penningpolitiken</u>	65
14	<u>De offentliga finanserna och budgetpolitiken</u>	66
15	<u>Folkpartiets förslag till inkomster</u>	73
16	<u>Folkpartiets förslag till utgifter</u>	76

Förslag riksdagsbeslut

1. Riksdagen godkänner de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken som Folkpartiet liberalerna förordar enligt vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen godkänner riktlinjerna för budgetpolitiken som Folkpartiet liberalerna förordar enligt vad som anförs i motionen.
3. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten till 924 miljarder kronor för år 2006, 957 miljarder kronor för år 2007 samt 990 miljarder kronor för år 2008.
4. Riksdagen godkänner beräkningen av taket för de offentliga utgifterna för åren 2006 och 2007 enligt vad som anförs i motionen (avsnitt 16).
5. Riksdagen godkänner beräkningen av statens inkomster för åren 2006, 2007 och 2008 enligt vad som anförs i motionen (avsnitt 15).
6. Riksdagen fastställer att målet för det finansiella sparandet i staten skall vara i balans över konjunkturcykeln.
7. Riksdagen fastställer det finansiella sparandet i staten för 2006 till $-1,2\%$ av bruttonationalprodukten.
8. Riksdagen godkänner beräkningen av det finansiella sparandet i den offentliga sektorn enligt vad som anförs i motionen (avsnitt 14).
9. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter för 2006 på utgiftsområden i enlighet med vad som anförs i motionen (tabell 13).
10. Riksdagen godkänner beräkningen av utgifter på utgiftsområden för 2007 och 2008 enligt vad som anförs i motionen (tabell 13).
11. Riksdagen godkänner beräkningen av förändringar av anslagsbehållningar för 2006 enligt vad som anförs i motionen (avsnitt 16).
12. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifterna på utgiftsområden för 2007 och 2008 som riktlinje för regeringens budgetarbete enligt vad som anförs i motionen (tabell 13).
13. Riksdagen godkänner beräkningen av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2006 (tabell 13).
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avveckling av det statliga bolagsinnehavet.
15. Riksdagen godkänner vad som i motionen anförs om skattepolitikens långsiktiga inriktning.
16. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om kreditering på skattekonto av stöd för investering i konvertering från direktverkande elvärme i bostadshus.
17. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:466) om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer.

Fel! Okänt namn på

1 Inledning: Sverige kan!

Denna motion beskriver ett liberalt alternativ till den socialdemokratiska politik som så länge präglat Sverige. Det finns mycket som är bra i vårt land, men till en rättvisande bild hör också dessa hårda fakta:

- Arbetslösheten är rekordhög. Aldrig i modern tid har i en motsvarande konjunktur så många varit utan jobb, särskilt inte om man räknar in personer som är sjukskrivna från ett arbete, men ändå har arbetsförmåga och alltså skulle kunna arbeta om det fanns ett lämpligt arbete. Den verkliga arbetslösheten kan beräknas till ca 17 %, vilket motsvarar ungefär en miljon människor.
- Utanförskapet växer. Senast tillgängliga statistik visar att antalet bidragsberoende fortsätter att öka. Folkpartiet har i rapporten ”Utanförskapets karta” visat hur antalet bostadsområden i vårt land som präglas av omfattande segregationsproblem i form av hög arbetslöshet, svaga skolresultat och lågt valdeltagande har ökar dramatiskt sedan början av 1990-talet.
- Sverige stagnerar. Det hjälper inte att företrädare för regeringen upprepar till leda att det går bättre för Sverige än andra länder. Robust statistik visar att Sverige inte alls avancerat i OECD:s s.k.välståndsliga sedan regimskiftet 1994. Enligt senast tillgängliga statistik ligger Sverige på delad trettondeplats i den tabellen, vilket innebär att det är lika många länder, som har högre välstånd än vi, som det var 1994. Karakteristiskt för rankingar där Sverige hamnar högt – t.ex. i fråga om konkurrenskraft – är att den höga arbetslösheten väger lätt och den fallande kronan ses som något positivt, trots att den innebär fallande realinkomster för oss som bor i Sverige.
- Svenska skolor håller inte måttet. Ett antal undersökningar det senaste året har bekräftat våra farhågor om den svenska skolans kvalitet. Både i jämförelse med tidigare årskullar och med andra länder är resultaten sämre. Det finns få alarmsignaler som i vår tid borde tas på större allvar. Att nu tappa i kunskap och kompetens är att sätta framtida konkurrenskraft och välstånd på spel.

Folkpartiets ekonomiska politik har det senaste året i stigande grad samordnats med de övriga partierna i Allians för Sverige. Vi har bildat alliansen för att vi tror att den ökar chanserna för en maktväxling i Sverige. Även om Folkpartiet, liksom de andra partierna, fått göra vissa kompromisser i den processen, innebär helheten en kraftfull omläggning av politiken i liberal riktning. Arbetslinjen återupprättas och bidragsberoendet trängs tillbaka.

En ny kurs för Sverige framstår som särskilt viktig i ett globaliseringsperspektiv. Världsekonomin genomgår sedan några år tillbaka den största omställningen på hundra år. Tre förändringar framstår som särskilt avgörande:

- Världens folkrikaste land, Kina, inledde under Deng Xiaoping på 1980-talet en väg som kombinerade kommunism med kapitalism. Det har de senaste tio åren resulterat i en explosionsartad ekonomisk tillväxt och en ännu snabbare ökning av export och import.

Fel! Okänt namn på

- Världens näst folkrikaste land, Indien, valde i början av 1990-talet bort en starkt regleringsinriktad ekonomisk politik och utrikeshandel, och öppnade sig mot världsmarknaden. Det har också varit ekonomiskt framgångsrikt.
- Genom kommunismens fall i Östeuropa med början 1989 har en rad länder, bland dem tio nya EU-länder och det folkrika Ryssland, integrerats i världsekonomin. Trots problem är huvudbilden att tillväxten tagit fart.

Diktatorerna behåller dock sitt grepp i flera länder. Kina är inte bara världens folkrikaste land, det är fortfarande en blodig diktatur. Att världens största land förvägrar sin befolkning politisk frihet är en orimlighet och en säkerhetspolitisk riskfaktor. Inget skulle gagna friheten och freden mer än om kommunistregimen i Kina ersattes av ett demokratiskt styre.

Ett resultat av dessa förändringar är att den arbetskraft som arbetar på den integrerade världsmarknaden på några få år fördubblats. Det ger stora möjligheter för Sverige, men det vore fel att förtiga att det också utsätter vårt land för ett enormt förändringstryck. Industrijobb flyttar från Sverige till låglöneländer. Men det vi ser nu i växande utsträckning är att också olika typer av tjänstejobb flyttar – det handlar om allt från enklare supporttjänster till kvalificerade IT-jobb. Genom dessa länders import av varor och tjänster ökar Sveriges och andra gamla i-länders marknader, om vi kan ta till vara möjligheterna.

Den svenska strategin ska naturligtvis inte vara att möta den nya konkurrensen genom att dumpa våra löner. Vi ska inte heller dra ned på miljökrav eller välfärdsambitioner.

Vi ska inte bli billigare – men bättre. Vi ska röra oss uppåt i värdekedjan och komma ihåg att nya konkurrenter också är nya konsumenter, som kan efterfråga svenska kvalitetsprodukter. Vi ska satsa på gamla svenska dygder – flit, förkovran och sammanhållning.

Den politik vi presenterar i denna motion innehåller följande huvudpunkter:

- Arbete ska löna sig bättre
- Företagande ska löna sig bättre
- Forskning prioriteras hårdare
- Åtgärder som gör Sverige bättre på att omsätta forskningsrön i produktion genomförs
- Ett långsiktigt arbete på att lyfta den svenska skolan inleds
- Omfattande åtgärder för att bryta segregationen vidtas – jobb och språkkunskaper viktigast
- Tilliten till socialförsäkringarna återupprättas, bl.a. genom att fler kommer i riktiga jobb samt genom att stävja fusk
- Rättssamhället värnas, bl.a. genom större resurser till polis och kriminalvård
- De mycket allvarliga bristerna i omsorgen om våra äldsta angrips genom en stor satsning
- Fastighetsskatten sänks, bl.a. för att långsiktigt säkra en högre bostadsproduktion

Fel! Okänt namn på

- Den bristande jämställdheten är negativ för tillväxten och angrips därför på flera sätt
- Vår tids största miljöhot – växthuseffekten – tas på allvar, bl.a. i energipolitiken

Utmaningarna i vår tid kan tyckas överväldigande. Men vårt lands möjligheter är också stora. På den inslagna vägen kommer problemen att växa. Med en ny politik ökar möjligheterna att också Sverige kommer ut som vinnare i globaliseringens tid. Vi är övertygade: Med flit, förkovran och sammanhållning kan utmaningarna klaras. Sverige kan!

Vi har gjort det förr!

För Sverige är hård konkurrens ingenting nytt. Det har vi varit utsatta för under hela vår moderna historia. Under slutet av 1800-talet tog ekonomin ett stort globaliseringsprång. Nya tillverkningstekniker i fabriker och förbättrade transportsystem med järnväg och maskindrivna fartyg gjorde hastigt den svenska arbetskraften långt mer konkurrensutsatt än tidigare.

En av de klassiska svenska basnäringarna, järn- och stålindustrin, höll på att slås ut helt av tekniska framsteg, framför allt i Storbritannien i slutet av 1800-talet. Då försökte man möta hotet med protektionism. Det gick inte. Istället skapade de liberala och frihandelsvänliga regeringar som mot slutet av 1800-talet avreglerade den svenska ekonomin en obruten svensk tillväxt i 100 år och räddade den svenska stålindustrin från undergång.

På 1960- och 1970-talen drabbades varvs- och textilindustrin i Sverige. Många trodde vid den tiden allvarligt att Sverige inte skulle kunna överleva utan dessa basnäringar. Men det gjorde vi – de jobb som försvann från Sverige till länder med lägre lönekostnader ersattes av mer kvalificerade jobb. Omställningen var inte lätt, särskilt inte för dem som drabbades hårdast genom arbetslöshet och utslagning. Men den stora framtidspessimismen var obefogad – samma nytänkande och samma entreprenörsanda som förut räddade Sverige också då, genom nya jobb i nya branscher och företag.

Sverige har klarat sig genom 400 år av ibland förintande utländsk konkurrens. Vi har alltid lyckats genom en kombination av nytänkande och öppenhet mot omvärlden. Genom innovationer och entreprenörskap. Och genom flit och strävsamhet.

Om vi tillämpar samma moderna ”dygder” idag, så kan Sverige. Vi kan klara oss bra i denna nya situation, när världsekonomin plötsligt blivit så mycket större och så mycket hårdare. Men det krävs en rejäl satsning på nyföretagande och många nya jobb.

Lösningen är därför inte att skapa några tiotusen nya AMS-jobb, för människor som ska gå runt och hänga upp gardiner i äldreboenden. Så kallade plusjobb är inte svaret på globaliseringens utmaning.

Socialdemokraterna i Sverige borde lyssna till den brittiska statsministern Tony Blairs ord:

I den snabba globaliseringens tidevarv, är det inget mysterium vad som fungerar: En öppen, liberal ekonomi, beredd till ständig anpassning för att bevara sin konkurrenskraft.

Det är svårt att få denna framtidsoptimistiska attityd att stämma med den defensiva socialdemokratiska politiken i Sverige, vars mål för det kommande året är att minska den öppna arbetslösheten med 1,1 procentenheter genom att öka andelen i AMS-åtgärder lika mycket. Det är inte så man anpassar en ekonomi för att bevara eller öka konkurrenskraften.

Sverige kan konkurrera om de nya jobben i högkvalificerade branscher, på en turboglobaliserad världsmarknad. Om vi vill och om vi gör det som är nödvändigt för att nå dit.

Men i Sverige idag ligger denna möjlighet många gånger väldigt långt bort. En miljon människor som skulle kunna gå till ett jobb, gör inte det. Istället är de arbetslösa, sjukskrivna, utsatta för arbetsmarknadspolitiska åtgärder eller fortsätter att studera i väntan på att arbetsmarknaden ska förbättras.

För den enskilde är det inte alltid så lätt att påverka sin situation. I många av livets skeden i socialdemokraternas Sverige kan det vara dystert med framtidsutsikterna.

1.1 De stängda möjligheternas land

Sverige har blivit de stängda möjligheternas land. Vi ser det i sådana tecken som att färre startar företag. I ett ökande antal som flyttas över från sjukskrivning till sjukersättning. I ett växande utanförskap i invandrartäta områden i Sverige. I att arbetslösheten fortsätter att vara hög och att många långtidsarbetslösa helt har tappat kontakten med arbetslivet.

Men dessa nedslag i statistiken fångar inte bilden på det personliga planet.

För den som står i början av sitt vuxna liv, är det många gånger svårt att upppamma entusiasm och framtidstro. Ungdomsarbetslösheten är hög. Tiotusentals ungdomar varken studerar, arbetar eller har någon annan känd försörjning. En del kanske hankar sig fram på tillfälliga svartjobb, andra kanske lever på sina föräldrar.

För många som gått ut skolan med ofullständiga betyg, en andel som växt för varje ålderklass de senaste tio åren, kanske det känns hopplöst att ens försöka skaffa sig en eftergymnasial utbildning. För andra återstår ett par års kompletterande studier på komvux innan de kan påbörja sin akademiska utbildning eller yrkesförberedande studier.

För den som kände sig skoltrött efter grundskolan och ville söka sig till en praktisk yrkesutbildning redan i gymnasiet har möjligheten varit stängd under lång tid. De praktiska linjerna har gjorts om till treåriga program med många teoretiska ämnen för att ge en formell behörighet att söka till högskolan. Någon lärlingsutbildning har Sverige inte haft på flera decennier.

För många unga erbjuder inte socialdemokraternas Sverige många andra möjligheter än år av sysslolöshet, försörjning genom grundbelopp i a-kassan, AMS-kurser och ovisshet.

Fel! Okänt namn på

De mest erfarna är minst eftertraktade

För den som haft en framgångsrik karriär, men som förlorat sitt arbete ungefär i femtioårsåldern eller strax däröver, är också många möjligheter stängda. På grund av de hårt uppskrivande kraven på arbetsmarknaden i socialdemokraternas Sverige är – paradoxalt nog – de mest erfarna ofta de minst eftertraktade.

I medelåldern är inte möjligheten, och kanske inte alltid villigheten, att arbeta många övertidstimmar lika stor. Ibland kanske det blir lite fler sjukdagar än när man var mellan 20 och 30 år. Och många arbetsgivare drar sig för att anställa människor som fyllt 55 år eller närmar sig det. Reglerna i LAS, som gör att äldre får räkna sin anställningstid dubbelt, stänger ofta dörren till en ny anställning.

Med all den kunskap som man skaffat sig under en lång yrkeskarriär, skulle många kunna starta eget. Man har mycket att ge och kanske har man under åren skaffat sig många uppslag på hur saker kunde göras bättre.

Men att starta och driva företag i Sverige är svårt. Det kräver väldigt mycket administration. Många som har omfattande kunskaper inom sitt yrke har få eller inga kunskaper i bokföring, redovisning och andra nödvändiga kunskaper för att starta företag. Många blir överväldigade av kraven – att redan innan företaget startats kunna räkna upp minst fem potentiella kunder för att över huvud taget få en F-skattsedel, att fylla i skattedeclarationer varje månad och att redovisa moms i förskott. Om man sedan ska ha anställda, ökar bördan ytterligare. I många mindre företag uppgår de administrativa kostnaderna per anställd till 30 000 kronor per år.

För många som efter ett produktivt yrkesliv skulle kunna starta eget, är detta idag en stängd möjlighet, på grund av en djup socialdemokratisk misstro mot företagande.

Nya svenskar ses som nyanlända problem

För många som nyligen har kommit till Sverige, har vi aldrig visat något annat än stängda möjligheter. Från den första dagen av asylansökan, eftersom inga andra praktiska möjligheter att invandra i Sverige finns för många, har misstron lyst stark.

Istället för ett mottagande som öppnar möjligheter till arbetspraktik och språkstudier, väntar kanske flera års passivitet på en flyktingsförläggning eller i en lägenhet i någon förort. På kurserna i svenska för invandrare händer det fortfarande att människor med helt olika bakgrund sätts i samma grupper. Doktorn i Latinamerikas litteratur ska lära sig några ord och fraser svenska tillsammans med bergsbonden som aldrig lärt sig läsa sitt eget språk. Sfi är en egen skolform och har inte alls samma krav som andra delar av det offentliga skolväsendet.

Och många har, efter flera års väntan och turer i Migrationsverkets och Utlänningsnämndens byråkrati, kanske rotat sig och skaffat ett jobb, barnen går i skolan sen ett par, tre år. Då kommer avvisningsbeskedet. Sverige avvisar idag människor som skaffat sig ett jobb och kastar ut barn som aldrig gått i

någon annan skola än den svenska för att de ”saknar anknytning till Sverige”. För dem innebär socialdemokraternas Sverige enbart stängda möjligheter.

Många stängda möjligheter för kvinnor

För en kvinna i Sverige, erbjuder livet nästan alltid en lite sämre lott än om hon varit man. Löneskillnaderna, som trots tolv år av socialdemokratiska jämställdhetsministrar ligger fast, innebär att hon förväntas vara nöjd med att stoppa ned 9 200 kronor i plånboken när hennes manliga kolleger får 10 000 kronor.

Många kvinnor har en högre utbildning än många män. Men i Sverige har vi fortfarande en starkt könssegregerad arbetsmarknad. Det finns många jobb som både män och kvinnor konkurrerar om, men också många där de anställda nästan enbart är av samma kön. Och nästan alltid har typiska kvinnoryken typiska kvinnolöner – avsevärt lägre än för män med samma utbildning och i regel också lägre än för män med sämre utbildning.

Många fler kvinnor blir idag också utbrända eller sjukskrivna av t.ex. förslitningsskador. Och ofta får de ingen rehabilitering. Medan de går sjukskrivna försvinner deras tjänst i någon rationalisering. Om de alls lyckas återvända till arbetsmarknaden, ser de i så fall fram emot arbetslöshet. Men ofta är möjligheten att återgå till arbete stängd, och istället så försöker den socialdemokratiska regeringen fixa till statistiken genom galopperande sjukpensionering. Dubbelt så många kvinnor som män gavs sjukersättning under 2004.

För kvinnor i Sverige idag är många fler möjligheter stängda än om de varit män.

1.2 Ett annat Sverige är möjligt

Ett annat Sverige är möjligt. För att återupprätta framtidstron i Sverige krävs en lång rad reformer som ökar människors vardagsmakt och premierar sådant beteende som är lönsamt för alla – flit, sparande, risktagande och förkovrande.

Vi ska göra det möjligt för människor som anstränger sig lite extra att få lön för sin möda. Samtidigt som de bidrar lite mer till den gemensamma välfärden, ska de själva få ut mer av sina insatser. Det ska gälla allt från att den som ökar sin arbetsinsats ska få ut mer av sin inkomstökning till att den som anstränger sig mer i skolan ska få ett tydligare kvitto på sin ökade kunskap.

- Sverige behöver en bättre fungerande arbetsmarknad, där människor snabbare kommer i arbete och där långvarig sysslolöshet bryts genom en jobb- och utvecklingsgaranti.
- Sverige behöver återupprätta bildningsskolan, där kunskap är målet för alla och där ingen lämnas i sticket. Sjunkande resultat och allt sämre läs- och skrivkunnighet bryts med en läsa-skriva-räkna-garanti.
- Sverige behöver en rehabilitering som faktiskt är fokuserad på att människor ska bli friska. Genom finansiell samordning mellan sjukförsäkring

Fel! Okänt namn på

och vård bryts de långa sjukskrivningarna. Tryggheten för människor som blir sjukskrivna ska bevaras.

- Sverige behöver en integrationspolitik som undanröjer segregationen. Vi ska öppna för arbetskraftsinvandring, och alla som kommer till Sverige ska ges arbetstillstånd från första dagen. Genom att kunna kombinera studier i svenska med arbete och praktik ska utanförskapet brytas.
- Sverige behöver en jämställdhetspolitik som gör upp med att hälften av befolkningen diskrimineras. När kvinnor ges lägre lön än män, är det fler som avstår från en karriär som kunde utveckla just deras förmågor till det yttersta. Genom fler småföretag inom vård och omsorg får fler kvinnor möjlighet att starta eget.

Värna de välbildande krafterna

För att återskapa ett företagervänligt klimat krävs en lång rad reformer av både skatter och regelverk. Christopher Polhem behövde inte betala in momsen i förskott. Gustaf Dahlén behövde inte känna till 20 000 sidor med regler. Lars Magnus Ericsson kvävdes aldrig av 3:12-regler, stoppregler, förmögenhetskatt på företagets kapital och dubbelbeskattning på aktieutdelning.

Sverige kan. Om vi genomför de åtgärder som är nödvändiga. Det är bara nya jobb i privat sektor som i längden ger en hållbar bas för den svenska välfärden. Det är nya företag och jobb i nya framtidsbranscher som kan stärka vår konkurrenskraft för framtiden. I Allians för Sverige är vi överens om ett reformpaket för nya jobb i privata företag.

Det ska bli rättvisare skatter för både företag och företagare. Regelverket ska minskas med 25 % på fyra år. Förutsättningarna för att äga och driva företag i Sverige ska förbättras.

Arbetet är en moralisk dygd

Sverige kommer högt i tabeller över sysselsättningen i olika länder – mycket tack vare den höga kvinnliga förvärvsfrekvensen – men avsevärt lägre i tabeller som väger in frånvaro från arbetet. Att andelen kvinnor som arbetar är större än i många andra länder väger inte upp att vi har högst sjukfrånvaro och är sämst på integration av invandrare.

Arbete måste uppvärderas. Det är djupast sett en moralisk fråga. Det är de mest sköra i vårt samhälle som drabbas när alltfler anser sig kunna leva på andras arbete. Insikten om sambandet mellan arbete och välbildande måste återupprättas. Det är ingen mänsklig rättighet att bli försörjd av andra, om man kan försörja sig själv.

Det ska löna sig att arbeta, genom att ett jobbavdrag införs som gör det lönsamt för dem med lägst inkomster att arbeta lite mer. Marginalfällorna i det svenska skatte- och bidragssystemet ska desarmeras.

Trygghetssystem – inte arbetsskygghetssystem!

Ett centralt inslag i Folkpartiets politik är att samhällets trygghetssystem ska värnas genom att överutnyttjande och missbruk stävjas. Vi tror att sjuka be-

höver 80 % av sin inkomst för att klara en tids bortovaro från arbetet. Men den som inte är sjuk ska ha 0 % i sjukpenning.

Vi slår också vakt om en rimlig ersättningsnivå från a-kassorna under den tid en individ behöver för att finna ett nytt arbete. Vi vill bygga ut arbetslöshetsförsäkringen så att den omfattar alla. Men den ska inte räcka i evighet. Arbetslöshetsförsäkringen ska underlätta en omställning, den är inget försörjningssystem.

Bägge dessa system är viktiga inslag i Välfärdssverige. Men de är hårt ansträngda. Kostnaderna för sjukskrivningarna har ökat under många år och är så stor att hela systemet riskerar att haverera om det fortsätter att öka. För tillfället håller socialdemokraterna bara ökningen i schack genom att flytta över människor till sjukersättning, det som förr kallades förtidspension. Det är ingen hållbar metod för att värna sjukförsäkringen.

Många, särskilt verksamma läkare, kan vittna om att det skett en värdeglidning i utnyttjandet av sjukförsäkringen. Många är sjukskrivna idag för saker som förr inte hade accepterats. I de län där arbetslösheten är som högst, är också sjukskrivningarna högre. Det har blivit mer accepterat att försörjas genom sjukpenning fast man inte egentligen är sjuk.

A-kassan har också kommit att få rollen som ett system för långsiktig försörjning. En gång skröt socialdemokraterna i Sverige om att man inte kunde gå på a-kassa hur länge som helst. Så undvek vi den långtidsarbetslöshet som andra europeiska länder drabbats av, menade man. Idag har socialdemokraterna övergett arbetslinjen och värnar istället på olika sätt rätten till försörjning fast man inte tar de jobb som står till buds.

För dem som idag får en orättmätig ersättning, från a-kassan eller sjukförsäkringen, måste det bli en moralisk fråga. De tar pengar från dem som ska ha den, sjuka eller andra arbetslösa som söker jobb. Det ska inte bli fullt vare sig att vara sjuk eller att bli arbetslös – men det måste bli mycket fulare än idag att utnyttja systemet om man inte har rätt till det.

1.3 Andra prioriterade områden

Förutom de förslag som har en direkt betydelse för att minska bidragsberoendet och öka antalet arbeten för Folkpartiet i denna och andra motioner fram ett antal andra viktiga förslag för att göra Sverige och världen friare och rättvisare.

Globalt ansvarstagande. Folkpartiet ser positivt på löftet att öka det svenska biståndet till 1 % av BNI år 2006, men konstaterar samtidigt att de verkliga utbetalningarna av bistånd i år är de lägsta sedan 1997. Vi tror att bistånd behövs som ett komplement till frihandelsreformer. Vi satsar också ca 1 miljard kronor på att det svenska försvaret i högre grad ska kunna medverka i internationella operationer i fredens och demokratins tjänst.

Värdig vård. En ambitiös vårdpolitik är en viktig del av välfärdsstaten. Vi föreslår en vårdgaranti, utökade satsningar på rehabilitering och ett särskilt statligt anslag för att stimulera en värdigare äldreomsorg.

Fel! Okänt namn på

Bra miljö. Folkpartiet är kritiskt till regeringens klimatpolitik. En snabb-avveckling av kärnkraften ökar koldioxidutsläppen. För lite har också gjorts för att bekämpa kväveläckagen från jordbruket. Trots att samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin på DN Debatt presenterar målet att Sverige ska vara fritt från oljeberoende senast 2020, presenteras få riktigt konkreta och verkningfulla åtgärder. Oljepannor i friliggande hus ska genom ökade bidrag förmås bytas ut mot fjärrvärme eller förnybara bränslen, men större oljeberoende verksamheter omnämns inte. Inte heller den allra största, trafiken.

För att ha trovärdighet i miljöpolitiken måste man göra valet mellan att behålla kärnkraften eller öka klimatpåverkan. Ett enstaka utspel om att bryta oljeberoendet, ändrar inte på att socialdemokraternas miljöpolitik är motsägelsefull.

Återupprättande av ett fungerande rättssamhälle. Polisen, kriminalvården, åklagarväsendet och domstolarna är fyra delar av rättsväsendet som alla dras med stora problem. Till en del handlar det om organisation och ledarskap men därutöver krävs ytterligare resurser för att minska överbeläggningar i fängelser, få fram fler polistjänster och beta av orimliga ärendebalanser. Det är bra att regeringen äntligen insett att rättsväsendet måste rustas upp, men vår bedömning är att inte ens de nu föreslagna tillskotten kommer att räcka.

2 Alliansens förslag till jobbpaket

Allians för Sverige – en budget för fler i arbete

Folkpartiet liberalerna har tillsammans med Moderaterna, Kristdemokraterna och Centerpartiet tagit initiativet till en Allians för Sverige och för ett maktskifte 2006. Den samsyn som våra partier har om den politiska inriktningen i stort ligger också till grund för Folkpartiet liberalernas förslag i denna budgetmotion.

Sverige står inför betydande utmaningar. Nära en och en halv miljon vuxna går inte till jobbet en vanlig dag eller arbetar mindre än de skulle önska. Allt färre arbetstimmar blir utförda och allt färre väljer att starta och driva företag.

Det privata företagandet är centralt för samhällets utveckling. Vårt välstånd och möjligheterna att få fler människor tillbaka i arbete bygger på att fler entreprenörer kan och vill driva företag och engagera sig som arbetsgivare. Det måste därför bli mer lönsamt att arbeta, mer lönsamt att anställa och enklare för den som förlorat jobbet att ta sig tillbaka till arbetsmarknaden.

Allians för Sverige har enats om ett program för arbete som på allvar tar itu med Sveriges utmaningar. På tre viktiga områden föreslår vi tillsammans med de övriga partierna reformer som innebär att alla samhällets insatser inriktas mot samma mål: Fler jobb och fler människor i arbete.

För det första föreslår vi en stor inkomstskattereform för alla som arbetar. Tyngdpunkten ligger på att minska tröskel- och marginaleffekterna för låg-

Fel! Okänt namn på

och medelinkomsttagare. Ett särskilt jobbavdrag införs i syfte att göra det mer lönsamt att arbeta och att gå från bidragsförsörjning till försörjning genom eget arbete. Jobbavdraget uppgår till minst 45 miljarder kronor. I det första steget sänks inkomstskatterna med 37 miljarder kronor och finansieringen av det första steget redovisas i denna budgetmotion.

För det andra föreslår vi reformer av arbetsmarknadspolitiken, arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen.

Arbetsmarknadspolitiken måste effektiviseras och matchningen förbättras mellan arbetssökande och lediga jobb. Det behöver förmedlas arbeten – inte friår!

Arbetslöshetsförsäkringens skyddsnät förstärks genom att försäkringen blir obligatorisk. Samtidigt ökas egenfinansieringen, bl.a. i syfte att tydliggöra parternas ansvar i lönebildningen. Ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen sänks och försäkringens roll som en omställningsförsäkring tydliggörs. Arbetslösa med försörjningsansvar för barn under 18 år ges inkomstrelaterad ersättning under längre tid.

Åtgärder sätts in för att minska kostnaderna för sjukfrånvaron och för att motverka fusk och överutnyttjande. Arbetsgivare ges lagstöd för att vid behov kunna kräva sjukintyg från första dagen. Kostnaderna för sjukfrånvaro och nedsatt arbetsförmåga till följd av trafikskador överförs från det allmänna till den obligatoriska trafikförsäkringen.

För det tredje föreslås en rad åtgärder i syfte att förbättra Sveriges företagsklimat och göra det mer lönsamt att anställa och driva företag. Företagspaketet omfattar satsningar på knappt 14 miljarder kronor. Medel tillförs utöver regeringens förslag för att reformera 3:12-reglerna och motverka diskrimineringen av fåmansföretag. Förmögenhetsskatten avskaffas under nästa mandatperiod. Anställning i nya och växande företag underlättas genom sänkta arbetsgivaravgifter. Nystartsjobb införs för att ge dem en chans som under lång tid varit arbetslösa, sjukskrivna, förtidspensionerade eller socialbidragsberoende. Åtgärder sätts in mot regelkrångel och byråkrati som motverkar företagande. Svarta arbeten förvandlas till vita när en tjänstemarknad öppnas genom införande av ett avdrag för hushållstjänster. Detta innebär också förutsättningar för ökad jämställdhet genom att kvinnor och män lättare kan förena arbete, karriär och tid för sina barn.

Under den kommande mandatperioden avser vi att stärka statsfinanserna och strama upp budgetprocessen. Alliansens partier är överens om ett högre offentligt sparande, lägre offentliga utgifter, större budgeteringsmarginaler och ett minskat skattetryck.

I denna budgetmotion redovisas huvuddragen och grunderna för allianspartiernas gemensamma ekonomiska politik. Däremot lägger vi inte fram ett gemensamt budgetförslag i alla dess detaljer. Detta har aldrig varit avsikten och skulle ytterst beröva väljarna möjligheten att på valdagen avgöra tyngdpunkten i en ny regerings politik. I särskilda förslagsrutor tydliggör vi vilka av våra budgetförslag i denna partimotion som är gemensamma med övriga allianspartier.

Fel! Okänt namn på

Allians för Sverige – Förslag med anledning av 2006 års budgetproposition

	2006
Inkomstskatter	
Arbetsavdrag	-37,0
Interaktion med regeringens förändring av grundavdraget	1,5
Delsumma för inkomstskatter	-35,5
Företagsskatter	
Fåmansskatteregler	-0,9
Jobbavdrag för näringsinkomster	-1,2
Riskkapitalavdrag	-0,1
Uppskjuten vinstbeskattning	-0,5
Sänkta arbetsgivaravgifter i småföretagen	-2,6
Avskaffad förmögenhetsbeskattning	-2,9
Nystartsjobb	-1,2
RUT-avdrag	-1,0
Förmånsrätten	-0,5
Avskaffad medfinansiering i sjukförsäkring (15 %)	-2,5
Fribelopp i periodiseringsfonder (10 miljoner)	-0,4
Delsumma för företag	-13,8
Summa skattesänkningar	-49,3
Finansiering, intäkter	
Slopad avdragsrätt för övriga utgifter	0,4
Höjt reseavdrag, ej avdrag mot statlig beskattning för resor o dubbelt boende	1,0
Avskaffat avdrag för förmån av personaldator	0,8
Slopad investeringsstimulans till bostäder	0,5
Räntebeläggning av obeskattade reserver (fribelopp 10 miljoner)	1,4
Höjd skatt på rulltobak	0,5
Slopad nedsättning av arbetsgivaravgifter	4,8
Slopad skattereduktion för fackavgifter m.m.	4,0
Privatiseringar (netto av räntekostn. och utdelningar beräknat på 35 mdr)	0,6
Nej till regeringens företagssatsning	1,1
Avskaffad medfinansiering i sjukförsäkring	2,5
Summa inkomstförstärkning	17,6
Netto intäkter	-31,7
Besparingar och övrig finansiering	
Nej till regeringens satsningar	

Fel! Okänt namn på

	2006
Långsammare utbyggnadstakt av universitet m.m.	1,6
Delsumma	1,6
Sjukförsäkringen	
Trafikskadeförsäkring	0,8
Trafikskadeavgift	2,0
Regelförändringar för att motverka överutnyttjande i sjukförsäkringen	2,3
SGI baserat på genomsnittsinkomst i sjukförsäkringen (12 mån)	0,3
Nej till höjning av taken	0,8
Delsumma sjukförsäkringen	6,2
Föräldraförsäkringen	
SGI baserat på genomsnittsinkomst i föräldraförsäkringen (12 mån)	0,2
Delsumma föräldraförsäkringen	0,2
Förtidspensionen	
Förändrad beräkning av pensionsavgifter	2,6
Delsumma förtidspensionen	2,6
A-kassan	
Minskad statlig finansiering genom avgifter i a-kassan (subv. ca 64 %)	10,0
Arbetsvillkoret skärps till halvtid (från 70 till 80 timmar)	0,3
Avskaffat studerandevillkor	0,5
Överhoppningsbar tid begränsas	0,1
Övergång till jobbgaranti 65 % efter 300/450 dagar	1,1
Inkomstgrund (12 mån)	0,9
Enhetligt tak (680 kr)	0,2
Sänkt ersättning till 70 % efter 200 dagar	0,5
Delsumma	13,6
Arbetsmarknadspolitiken	
Förändring av AMS-organisation	0,2
Neddragning 20 000 platser	2,4
Nej till friår	1,6
Slopas anställningsstöd för långtidsarbetslösa	3,8
Delsumma	8,0
Övrigt	
Minskad statlig byråkrati	1,5
Räntebidrag	0,8

Fel! Okänt namn på

	2006
Investeringsbidrag för hyresbostäder	0,9
Rekryteringsbidrag m.m.	1,6
Delsumma övrigt	4,8
Summa besparingar och övrig finansiering	36,9
Bidrag till en stramare finanspolitik	5,3

3 Globaliseringen

Den svenska utvecklingen har sedan decennier varit inriktad på att vara med i internationell handel och i internationellt samarbete i stort.

Globaliseringen är inget nytt fenomen. Under decennier har kontakter och handelsströmmar ökat mellan länderna. Däremot har det under de senaste 15–20 åren skett språng i den utvecklingen. En del beror på tekniska faktorer som datorisering och kraftigt förändrad kommunikationsteknik, en del beror på förändringar i samhälle och politik. Exempel på det senare är liberaliseringar av kapitalströmmar och öppnandet av tidigare slutna länder och regioner som Öst- och Centraleuropa och Indien och Kina.

Globalisering eller internationalisering är inte bara en fråga om handel av varor mellan länder. Det handlar också om tjänstehandel, investeringar i andra länder, turism, transporter och andra internationella kontakter och influenser i vid mening. De beslut som politiker – även kommunalpolitiker – företagsledare och enskilda människor fattar är nu i hög grad påverkade av internationella förhållanden. Politiken måste ta stor hänsyn till vad som händer i vår omvärld.

Folkpartiet vill föra en politik som fullt ut tar hänsyn till att vi lever i en internationaliserad värld. Det innebär inte att vi måste ned till östeuropeisk eller asiatisk lönenivå men det innebär att politiken ska ge förutsättningar för att vi kan röra oss upp efter värdekedjan, dvs. över till allt bättre betalda arbeten, allteftersom andra länder kommer in på de områden där de svenska jobben finns.

3.1 Industri

Internationaliseringen har länge varit tydlig för industrin. Det är också där de största förändringarna skett. År 1960 motsvarade världshandeln med varor 10 % av världens BNP. År 2000 hade den andelen fördubblats till 20 %. Det är också inom industriverksamhet man hittar de stora svenska multinationella företagen, Volvo, SKF etc. Erfarenheten visar att den stora utlandsverksamhet dessa företag haft inte har gått ut över svensk sysselsättning. Utlandsverksamheten har givit jobb i Sverige.

Men det är industriproduktion som är mest utsatt för konkurrens och där de största omställningarna skett i världen. Följande tabell visar förändringar i fördelningen av industriproduktionen i världen under drygt 20 år.

Tabell 1. Fördelning av världens industriproduktion

Procent av världsproduktionen, förädlingsvärde i löpande priser

	1980	1990	2001
Utvecklingsländer	13,7	14,4	23,7
därav Kina	3,9	2,6	7,2
Utvecklade länder	67,0	76,7	73,6
därav Västeuropa	32,1	34,0	26,2
Nordamerika	22,1	23,3	30,1

Källor: EU och Unctad.

Det är påtagligt att utvecklingsländerna ökat sin andel särskilt under 1990-talet. Det är särskilt i Europa som industrins andel gått tillbaka.

Den ökade konkurrensen i handeln med industrivaror har lett till bortfall av industrijobb både i Västeuropa och USA. Detta har varit utlösande för den oro för jobben som i en del länder lett till kraftiga protester.

Oron över hur det ska gå med jobben är påtaglig också i Sverige. Länder i Öst- och Centraleuropa har med sitt EU-medlemskap blivit attraktivare som investeringsland och därtill kommer konkurrensen från låglöneländer som Kina och Indien. Men utflyttning av produktion till andra länder och anlåtande av externa leverantörer är inget nytt. Redan på 1960-talet valde exempelvis textilföretag att flytta produktionen till Portugal. Men mycket tyder på att utflyttningstrenden de senaste åren har accelererat.

När textilindustrin och varven flyttade utomlands under 1960- och 1970-talen ersattes de arbeten som försvann med andra. Dessa var till stor del mer kunskapsintensiva och bättre avlönade arbeten. Men inte enbart. Sverige har i många fall valt den enkla vägen – devalveringspolitiken tillsammans med hög inflation ledde till reallönesänkningar som på kort sikt förbättrade konkurrensförmågan men försämrade vår relativa köpkraft.

Electrolux, Autoliv och Borås Wäfveri är bara några exempel under senare tid på företag som valt att flytta sin produktion. Ingen kan exakt säga hur många jobb som har försvunnit på grund av att produktionen flyttat till låglöneländer. Olika undersökningar visar olika resultat. Men fakta är att mellan 1985 och 2002 minskade antalet jobb inom tillverkningsindustrin i Sverige med ungefär 180 000.

Nu berör utflyttningen fler branscher och vi har betydligt fler konkurrentländer nu än tidigare. Vi har dessutom inte längre samma möjlighet att välja låglönekonkurrens ens om vi skulle vilja. Idag konkurrerar vi med länder som betalar en femtedel eller en tiondel av svenska löner.

Svenskt Näringsliv presenterade i våras en undersökning bland 5 000 av sina medlemsföretag. I enkäten togs hänsyn till både direkta utflyttningar av arbeten och till överväganden om framtida utflyttningar. Omräknat till hela

Fel! Okänt namn på

Sverige visade undersökningen att omkring 500 000 svenska jobb kan bli berörda av utflyttning.

Bland de företag som medverkat i enkäten uppgav också vart fjärde företag att det förlorat uppdrag under de senaste fem åren till följd av att kunder på ett eller annat sätt flyttat produktion utomlands.

Det är viktigt att vi får behålla industri i Sverige. Att ha en vital industri betyder att arbetsmarknaden blir mer differentierad, och det ger en ökad trygghet för framtiden om näringslivet är mer mångfacetterat. Dessutom underlättar det s.k. klusterbildningar där tillverkningsindustrin ger underlag för tjänster som i sin tur utvecklar industrin.

Vi är övertygade om att Sverige klarar av att möta även denna utmaning, men för att vi ska kunna göra detta krävs politiska beslut som på ett avgörande sätt förbättrar förutsättningarna för produktion och företagande i Sverige. Med bättre förutsättningar för produktion i Sverige kan utflyttningen dämpas, men viktigare är att nya arbeten kan skapas som ersätter de som försvinner.

3.2 Direktinvesteringar

De internationella direktinvesteringarna börjar återhämta sig igen. Men de nya mönstren i världsekonomin visar sig även här. De nya ekonomierna i Asien tar hand om en växande del av investeringsflödet, medan de utländska investeringarna rasar i nästan samtliga gamla EU-länder, däribland Sverige.

De utländska direktinvesteringarna var stora i Sverige runt år 2000. Men sedan dess har de fallit till en mycket låg nivå. Förra året uppgick inflödet av utländska direktinvesteringar i Sverige till 370 miljarder dollar jämfört med närmare 12 miljarder dollar 2002.

Ännu mer oroande för Sveriges del än flödena av direktinvesteringar, som delvis styrs av konjunkturläget, är att även en allt större del av direktinvesteringarna i forskning och utveckling går till utvecklingsländerna, något som inte är förvånande med tanke på att länder som Kina och Indien kan erbjuda högt utbildad arbetskraft till bråkdelar av den lön som människor med samma utbildning får i Sverige.

Det svenska näringslivet har ovanligt stor andel FoU-verksamhet jämfört med näringslivet i andra industriländer. Men en mycket stor del av forskningen finns hos två företag – Ericsson och Astra Zeneca. Om dessa väljer att flytta FoU-verksamhet utomlands kommer en stor andel kvalificerade arbeten att försvinna samtidigt, arbeten som troligen aldrig kommer tillbaka.

3.3 Tjänster

Tjänstesektorn har i stort hittills inte berörts på samma sätt. Det ligger i sakens natur att det är svårt att tänka sig en internationell marknad för tjänster som hårklippning och liknande. Samtidigt ser vi att tjänster inom t.ex. IT internationaliseras. Framst i USA har det uppstått debatt om detta. Studier

visar att det är en mycket liten del av jobben i dessa verksamheter som försvunnit från den amerikanska arbetsmarknaden. Men potentialen är självfallet stor. Även om inte programmerare och andra i IT-sektorn flyttar till Västeuropa och USA kan många IT-tjänster lätt utföras i Indien, Polen eller Kina och resultatet överförs elektroniskt till kunden.

Många av våra framgångsrika traditionella industriprodukter för med sig tjänsteexport. En avancerad industriprodukt måste åtföljas av tjänster i form av utbildning om hur den ska användas, underhållas etc. För lastbilar bedöms den s.k. eftermarknaden som bl.a. innehåller tjänster vara lika mycket värd som själva bilexporten.

En del offentliga tjänster börjar nu beröras direkt av den internationella konkurrensen. Svenskar reser till Baltikum eller Polen för att få tänderna lagade till betydligt lägre kostnader än i Sverige. Annan vård kommer också i ökande utsträckning att utföras i andra EU-länder. Landsting och kommuner kan komma att köpa viss vård för sina innevånare i andra EU-länder.

Svaret på detta är inte att försöka stänga gränserna. Svaret måste vara att som tidigare välja nya vägar, nya produkter, bättre varor och tjänster. Men det kräver en startplatta i form av en företags- och tillväxtvänlig ekonomisk politik.

4 Sverige kan bättre

4.1 Det har inte gått så bra

Ett viktigt mål för den ekonomiska politiken måste vara att rädda och utveckla jobb i Sverige och att det i huvudsak är jobb som kan ge bra löner. Och detta måste göras i en tid av snabb globalisering med bibehållande av våra internationella åtaganden. Utvecklingen hittills är oroande.

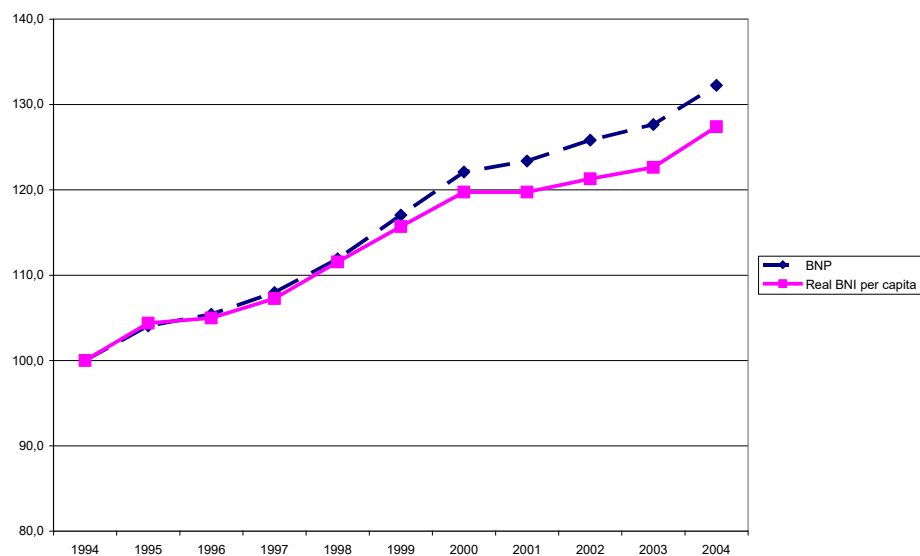
Regeringen brukar påtala att tillväxten sedan mitten av 1990-talet varit god i jämförelse med t.ex. EU-länderna. Det är bara halva sanningen.

Om vi ser på vad den produktionen är värd blir resultatet inte så lysande. Om man tar hänsyn till befolkningsutvecklingen och bruttonationalinkomstens köpkraft har tillväxten varit svagare, se diagram.

Fel! Okänt namn på

Diagram 1. BNP och real bruttonationalinkomst per capita

Index 1994= 100

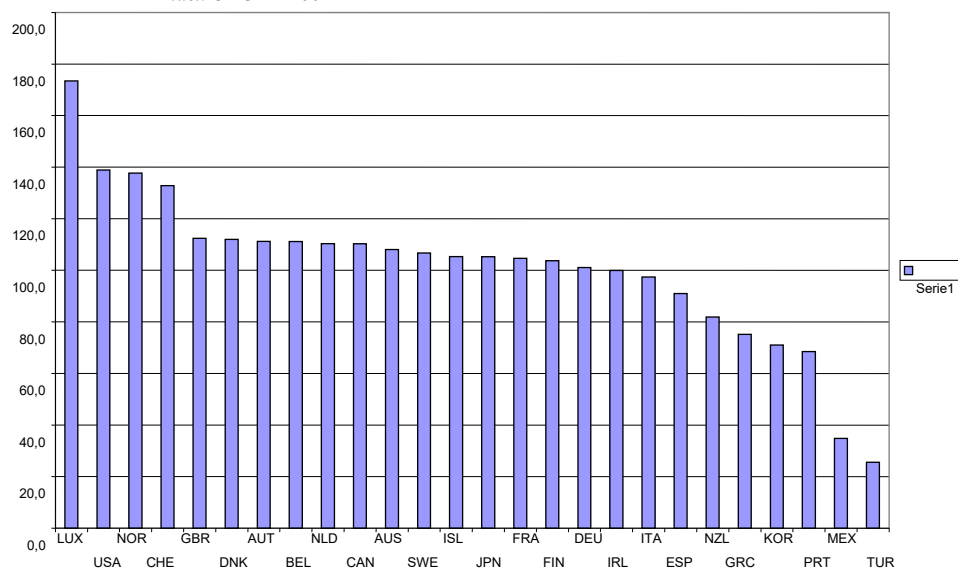

Källa: Konjunkturinstitutet.

Konjunkturinstitutet visar också att när vi tar hänsyn till köpkraft ligger BNP på en medelmåttig EU-nivå där vi har de 15 ”gamla” EU-länderna som jämförelse.

Diagram 2. Köpkraftskorrigerad bruttonationalinkomst per person 2003

Index OECD= 100

Källa: Konjunkturinstitutet.

Fel! Okänt namn på

Vi har haft snabbare volymtillväxt än omvärlden men värdet av det som producerats har inte givit oss en relativ standardförbättring. Eftersom BNP också omfattar den offentliga sektorn finns det inget som tyder på att den offentliga verksamheten skulle vara unik. Som också den svenska EU-kommissionären Margot Wallström konstaterat är Sverige inte unikt när det gäller offentlig välfärd.

Denna inom EU-15-området genomsnittliga position har för Sveriges del varit i stort sett oförändrad sedan 1994. Sverige har legat och ligger fortfarande på 12–13:e plats i OECD-området och ungefär på 8:e plats inom EU-15. Detta visar sig också i att lönerna ligger relativt lågt i Sverige för jämförbara yrken.

Sammantaget har lönerna sjunkit i relation till omvärlden. Sverige har fallit från sjätte plats i OECD:s ”löneliga” på 1970-talet till plats 15.

Tabell 2. OECD:s ”löne-liga”

Ranking av löner för år 1970, 1980, 1990 samt 2000

Land	1970	1980	1990	2000
USA	1	1	1	1
Kanada	2	2	3	2
Australien	3	5	7	3
Irland	-	8	4	4
Belgien	9	4	5	5
Nederländerna	5	3	2	6
Danmark	4	6	9	7
Japan	10	9	6	8
Storbritannien	12	14	10	9
Norge	8	11	14	10
Österrike	13	12	12	11
Frankrike	11	10	11	12
Tyskland	7	7	8	13
Finland	15	16	13	14
Sverige	6	13	15	15
Nya Zeeland	-	-	16	16
Spanien	14	15	17	17

Källa: OECD Labour Market Statistics (2004).

Varken ifråga om offentlig verksamhet eller privata löner intar Sverige någon unik plats. I ett långt perspektiv har Sverige klarat av att ställa om inför konkurrensen från omvärlden. Men under de senaste decennierna tycks den förmågan ha försvagats. Det hänger osvikligt samman med den förda politiken. Sverige kan, men får inte!

Om vi ska få en ekonomi som både kan ge jobb och jobb med bra löner måste politiken förändras. Ofta framförs satsning på forskning och utveckling som en mirakelmedicin för ekonomin. Och det är sant, att med ordentliga satsningar på FoU finns bättre förutsättningar för tillväxt i ekonomin. Men Sverige ligger redan högt när det gäller utgifter för forskning och utveckling.

Fel! Okänt namn på

Inom EU är det bara Finland som i relation till BNP har en liknande satsning. För Sverige uppgår den till 4 och för Finland till 3,5 % av BNP.

Men ”den svenska paradoxen” är att detta inte ger resultat i samma mån. Andelen högteknologiska produkter i exporten ligger för Sveriges del på 13,1 % (2003) och har minskat sedan 2001. För Finland är motsvarande andel av exporten 20,6 % med en något lägre FoU-andel i ekonomin. Även EU-25 i genomsnitt, dvs. inklusive de nya EU-länderna, har en högre andel högteknologisk export än Sverige, 17,8 %.

Slutsatsen är att företags- och utvecklingsklimatet inte är tillräckligt bra för att satsningarna också ska ge produktion i Sverige. Vi får inte ut tillräckligt av forsknings- och utvecklingsinsatserna, och i ökande grad sker steget från forskning till produkt i utlandet.

Det behövs en politik som ger förutsättningar för nya jobb, jobb som har ett innehåll så att de är konkurrenskraftiga och ger bra löner.

4.2 I globaliseringens tid avgör kunskapen

Sveriges väg i den nya världsekonomin kan inte bli låglönekonkurrensens utan måste bli kunskapskonkurrensens. Vi ska inte vara billigare, men bättre. När låglöneländer tar över massproduktionen återstår kvalitetsproduktionen. Vi ska röra oss uppåt i värdekedjan, alltså på världsmarknaden sälja avancerade produkter och tjänster med ett allt större kunskapsinnehåll.

Men vi måste vara medvetna om att många länder gjort det strategivalet. Ska det lyckas krävs åtgärder över ett brett fält, stor målmedvetenhet och uthållighet.

En rad förslag i Folkpartiets motioner till årets riksdag syftar till att möjliggöra en sådan utveckling av svensk ekonomi. Viktiga förutsättningar är att Sverige blir mera entreprenöriellt, att det lönar sig bättre att arbeta och att det blir vanligare att svenska forskningsrön också kommersialiseras i Sverige.

Kunskapspolitiken är helt central. Vi föreslår i denna motion tre satsningar, som till inriktning och/eller omfattning är nya. Den dubbla bakgrunden är insikten om den allt hårdare internationella konkurrensen och de allt dystrare rapporterna om situationen i svensk skola, högskola och forskning.

Det är en styrka att Allians för Sverige enats om en ambitiösare svensk forskningspolitik än den regeringen kunna presentera. Vi framför på forskningsområdet en kompletterande idé, som inte påverkar eller berör den breda satsning på forskningskvalitet genom större generella fakultetsanslag, som ligger i det gemensamma alliansförslaget.

De satsningar vi redogör för här kostar det första året 2,2 miljarder kronor men växer på några år till 3 miljarder kronor.

4.3 Kvalitetsprogram för grund- och gymnasieskolan

Var fjärde elev lämnar grundskolan utan att vara godkänd i ett eller flera ämnen. Mer än var tionde elev blir inte behörig för gymnasiestudier, utan

tvingas komplettera sin grundskoleutbildning vid gymnasiet s.k. individuella program (IV). Bland elever som börjar det individuella programmet är det bara ungefär en femtedel som någonsin avslutar sina gymnasiestudier med ett slutbetyg.

Det är framförallt elever från hem med svag studietradition som har det svårt i skolan. Av den tiondel av eleverna som inte nådde högskolebehörighet var elever från hem med svag studietradition kraftigt överrepresenterade. Bland elever med föräldrar med enbart grundskoleutbildning ökade andelen som saknade gymnasiebehörighet från 17,8 % 1999 till 22,6 % 2004.

Det finns flera utvärderingar och internationella jämförelser som visar att resultaten i den svenska grundskolan blir allt sämre. Enligt Skolverkets nationella utvärdering (NU 03) tredubblades antalet elever som anses behöva särskilt stöd i matematik från 11 % 1995 till 36 % 2003. Också enligt OECD:s jämförelse PISA har svenska elevers kunskaper i matematik försämrats. Sverige hamnar på 14:e plats bland OECD-länderna. PISA visar också på mycket stora skillnader i läsförståelse bland svenska elever. Enligt aktuella undersökningar läser tioåringar mindre idag än för några år sedan.

Ett tydligt problem i svensk grundskola är att elever med inlärningsproblem inte upptäcks i tid. Den rådande skolpolitiken som motarbetar tydliga mål, prov, betyg och stödundervisning har skapat ett "det löser sig senare"-tänkande som gör att elever som inte hänger med skickas vidare genom systemet. Till slut hamnar dessa i det individuella programmet.

För att råda bot på problemet vill Folkpartiet bl.a. införa en "läsa-skriv-räkna-garanti" på lågstadiet. Den ska stadga vilket stöd elever som riskerar att inte nå målen har rätt till. För att underlätta införandet av garantin och för att höja kvaliteten i grundskolan överlag anslår Folkpartiet 1000 miljoner kronor under 2006, lika mycket 2007 och 500 miljoner 2008. Detta anslag ska användas till följande åtgärder:

- Obehöriga lärare ska erbjudas kompletterande utbildning för att bli behöriga. Ökningen av antalet obehöriga lärare är djupt oroande och måste åtgärdas, dels genom lagstiftning, dels genom erbjudanden till obehöriga om fortbildning som gör dem behöriga.
- Aktiva lärare ska erbjudas fortbildning i sina undervisningsämnen. Denna punkt berör alltså behöriga lärare. Denna typ av ämnesfortbildning har stor betydelse för undervisningens kvalitet och lärarnas motivation. Ansvaret ligger på arbetsgivarna, alltså kommunerna, men behovet är så stort – bl.a. på grund av brister i den statliga lärarutbildningen – att staten bör ta ett kompletterande ansvar.
- Speciallärarutbildningen ska återinföras. Utbildade speciallärare som nu arbetar med annat ska lockas tillbaka till läraryrket. Staten bör under en tid stödja denna rekrytering.
- Handledning av lärarkandidater. Många vittnar både om att lärarutbildningarna har svårt att hitta praktikplatser och att skolorna inte anser sig ha tillräckliga resurser att satsa på handledning. Därför bör staten ta ett vidgat ansvar för finansieringen av praktiken.

Fel! Okänt namn på

Många elever hoppar av sina gymnasieutbildningar. 25 % av dem som började gymnasiet hösten 2000 hade inte avslutat utbildningen efter fyra år. Bland de 75 % som avslutade gymnasiet inom fyra år var det ytterligare 11 % som inte uppnådde grundläggande behörighet till högskolan. Sammantaget var det alltså 33 % av dem som började gymnasiet hösten 2000 som aldrig uppnådde gymnasieskolans mål – grundläggande behörighet till högskolan. Det är framförallt eleverna vid de yrkesförberedande programmen som slås ut.

De yrkesförberedande gymnasieprogrammen behöver uppvärderas. Men det är helt fel att tro att uppvärderingen bäst görs genom en ökad teoretisering. Tvärtom måste fler elever få möjlighet att lyckas med riktiga yrkesutbildningar. Folkpartiet vill därför införa tre typer av gymnasieutbildningar: treåriga studieförberedande utbildningar, två- och treåriga yrkesförberedande utbildningar och lärlingsutbildningar. Kravet på att alla elever, oavsett intresse, ska uppnå grundläggande behörighet till högskolan måste avskaffas. Det ska istället vara möjligt att senare komplettera gymnasieutbildningen för att kunna läsa på högskolan.

4.4 Kvalitetssatsningar i högskolan

Entydiga rapporter talar om sjunkande kvalitet i högskolan. De kvantitativa satsningarna, som till stor del varit välmotiverade, har skett till priset av sjunkande kvalitet. Antalet tillfällen per vecka då en student träffar en lärare har sjunkit kraftigt och ofta utgörs dessa träffar av att en lärare föreläser för en mycket stor grupp elever. Möjligheterna till handledning och fördjupning har minskat. Karaktären av utbildningsfabrik har förstärkts. Ett av flera negativa resultat är att allt fler studenter hoppar av utbildningarna.

Denna utveckling måste brytas. I den mån statsmakterna måste välja är det nödvändigt att nu i högre grad välja kvalitet framför kvantitet.

Folkpartiet föreslår att 1 miljard kronor satsas på en ökning av högskoleanslagen för att möjliggöra fler fasta lärartjänster och fler undervisningstimmar.

4.5 Ett svenskt ”Nobel-universitet”

Många bedömare har länge hävdats att svensk forskning tappar mark, att många av våra bästa yngre forskare flyttar utomlands och att vi har svårt att locka framstående forskare hit. Mot det hänvisar regeringen till annan statistik, som visar att Sverige fortfarande tillhör de länder som satsar mest på forskning och utveckling i världen. Kritikerna menar att det inom det vida begreppet ”forskning och utveckling” skett en förskjutning mot det senare ledet och att vår position nästan helt förklaras av två företag, Ericsson och Astra Zeneca. Eftersom statens forskningssatsningar varit snåla under många år skulle Sverige ha fallit kraftigt om inte dessa båda extremt forskningsintensiva företag kompenserat stora delar av bortfallet.

Fel! Okänt namn på

På längre sikt lever ett land farligt som sätter den universitetsbaserade och fakultetsfinansierade forskningen på svältkost och förlitar sig på företagsförlagd och/eller företagsfinansierad forskning. Insiktsfulla röster i både forskarvärld och kunskapsintensiva företag menar att det är just det vi nu ser i Sverige, och att det är en mycket riskfylld utveckling. Det är en varningssignal att det ofta använda måttet citatfrekvens i vetenskapliga tidskrifter och avhandlingar visar att Sverige fallit tillbaka. En annan varningssignal är att statistiken visar att svenska forskningsresultat sällan omsätts i produktion inom landet.

Den satsning på större fakultetsanslag som Allians för Sverige har föreslagit är nödvändig. Den kan i någon mån åstadkomma en rimlig balans mellan den skattefinansierade forskningen, ofta av grundforskningskaraktär, och den företags- och stiftelsefinansierade, där mer tillämpad forskning överväger.

Vi stöder den särskilda satsning regeringen gör på några starka svenska forskningsområden. Vi menar emellertid att det behövs en mera kraftfull, målinriktad och uthållning satsning på excellenta svenska forskningsmiljöer. Som ett inslag i en sådan politik föreslår vi en mångårig och omfattande statlig satsning på att lyfta ett svenskt universitet till den absoluta världstoppen – ett svenskt "Nobel-universitet".

Sverige har ett antal forskningsmiljöer av hög internationell klass. Men när olika institutioner gör internationella rankinglistor hamnar de inte i den absoluta världstoppen. En ofta återopad topp-100-lista görs av det kinesiska Shanghai Jiao Tong-universitetet. Där hamnar Karolinska Institutet på plats 45, Uppsala universitet på plats 60, Stockholm på plats 93 och Lund på plats 99. Göteborgs universitet och Chalmers kommer närmast, men finns inte med bland de hundra bästa. I sammanställningar över ekonomiska högskolor brukar Handelshögskolan i Stockholm placera sig hyggligt, men inte i den absoluta världstoppen.

Med tanke på vårt lands folkmängd är resultatet inte dåligt. Men om vi satsar på kunskap som vårt främsta konkurrensmedel borde det kunna bli bättre.

Vi föreslår att Sverige sätter upp målet att ett svenskt universitet inom tio år ska tillhöra de tjugo bästa i världen.

De enda europeiska universitet som finns med bland de tjugo bästa på den nämnda rankinglistan från Shanghai är Cambridge (andra plats) och Oxford (tionde plats). De allra flesta är amerikanska med Harvard på första plats.

Om en universitetsmiljö blir framgångsrik i olika avseenden avgörs av en rad faktorer, som tradition, storlek, akademisk atmosfär, geografisk placering, nätverk och ekonomiska resurser. Även om den sistnämnda faktorn alltså långt ifrån är den enda kan den inte tänkas bort. I dagens forskningsmiljöer erbjuds de bästa forskarna höga löner, bästa tänkbara utrustning, goda möjligheter att resa och skickliga, motiverade medarbetare. Det går inte att komma ifrån att anslagets storlek till sist har en stor betydelse.

När vi diskuterat denna idé med företrädare för det svenska vetenskaps-samhället har vi kommit fram till att skillnaden i ekonomiska termer mellan ett av de bästa svenska universiteten och ett i den absoluta världstoppen är ungefär 1 miljard kronor. Vi föreslår därför att staten bör vara redo att inom några år höja forskningsanslaget till ett universitet i den storleksordningen.

Fel! Okänt namn på

Det är viktigt att understryka att denna satsning inte innebär att andra svenska forskningsmiljöer ska trängas åt sidan. Det handlar om nya resurser, inte sådana som tas från existerande forskning. Erfarenheten visar att forskningsmiljöer befruktar varandra och att det inte alls är något problem att det inom ett begränsat geografiskt område som Sverige finns flera forskningsmiljöer med höga ambitioner. På den nämnda listan ligger tre av de bästa universiteten i Kalifornien.

Vårt förslag är att Vetenskapsrådet i kontakt med andra forskningsfinansiärer och med Vetenskapsakademien tar ansvar för en process där det svenska "Nobel-universitetet" så småningom vaskas fram. I processens inledning ges flera institutioner möjlighet att ta fram excellenta projekt och dokumentera hur fortsatta satsningar skulle kunna utveckla verksamheten till yppersta världsklass. I ett andra skede väljs det vinnande universitetet ut och tillförs successivt de resurser som krävs för att planerna ska kunna fullföljas.

5 Att stå (stadigt) på två ben

Den oro som många idag känner och som skapar en längtan efter en annan politik än den som socialdemokratin och dess stödtrupper i Vänsteralliansen representerar är av två slag. Dels handlar det om en stark oro över utanförskapet och dess följder, dels om en underliggande oro för om den svenska ekonomin verkligen kan ge jobb som klarar konkurrensen och som också kan ge bra löner.

Politiker kan inte skapa jobb, annat än tillfälligt och i delar av ekonomin. Alla de olika "jobbpaket" som regeringen slängt fram har visat sig vara mjuka och tunna. Wernerson-pengar, Persson-pengar och allt vad de hetat har i efterhand inte alls givit de resultat som utlovats. Det beror på att förutsättningen har varit fel från början. Politikens uppgift och möjlighet är inte att detaljstyra ekonomin utan att skapa förutsättningar för tillväxt och nya jobb.

- För det första måste utanförskapet brytas för de hundratusentals människor som mot sin vilja står utanför arbetsmarknaden.
- För det andra måste politiken förbättra förutsättningarna för att det ska kunna komma nya jobb när de gamla slås ut av en ständig konkurrens.

Tabell 3. Folkpartiets budgetförslag i sammanfattning

Skattesänkningar	2006	2007	2008
<i>Sänkt inkomstskatt</i>	-37 510	-41 910	-41 910
därav slopad extra värnskatt	0	-4 000	-4 000
uppräknig skiktgränser	-810	-810	-810
arbetsavdrag	-38 200	-38 500	-38 600
Nej till höjt grundavdrag	1 500	1 400	1 500
Höjd avdragsrätt för p-spar.	-200	-300	-500
Skattereduktion gåvor internat verks.	-300	-300	-300
Sänkt skatt på hushållstjänster	-1 000	-1 000	-1 000

Fel! Okänt namn på

Skattesänkningar	2006	2007	2008
Arbetsgivaravgifter	-2 750	-4 950	-5 650
Nystartsjobb	-1 200	-1 200	-1 200
Riskkapital	-600	-600	-600
Bolagsskatt, fribelopp periodiseringsfonder	-400	-400	-400
Bolagsskatt, senare momsinsbetalning	-80	-80	-80
Fämansbolag 3:12	-900	-900	-900
Förmögenhetsskatt	-2 850	-3 000	-4 200
Dubbelbeskattning på aktier	-300	-300	-1 000
Fastighetsskatt	-3 800	-5 080	-5 380
Energiskatt och kärnkraftsskatt	-1 400	-1 370	-1 370
Trängselskatt	-531	0	0
Särskild sjukförsäkringsavgift	-2 479	-2 500	-2 500
Summa skattesänkningar	-56 300	-63 890	-66 990
Skatteökningar			
Begränsade avdragsmöjligheter	6 460	7 460	8 460
Slopade nedsatta arbetsgivaravgifter	8 400	8 600	7 600
Höjd reavinstskatt bostäder	1 700	3 400	3 400
Räntebeläggning, reserver	1 400	1 560	1 560
Koldioxid och torv	2 660	2 660	2 660
Tobak	500	500	500
Kommunala koncernbidrag	1 000	1 000	1 000
Summa skatteökningar	22 120	25 180	25 180
Övriga intäktsförändringar			
Trafikskadeavgift	2 000	2 000	2 000
Nej till nedsättningar	11 091	10 460	5 856
Koncessionsavgifter	500	500	500
Minskade utdelningar	0	-900	-1 800
Summa intäktsförändringar	13 591	12 060	6 556
Summa skatter och intäkter	35 711	37 240	31 736
Satsningar			
Rättsväsende	1 060	1 060	1 060
Försvar	400	500	1 150
Vård och äldre	2 955	3 425	3 175
Jämställdhetsbonus	750	810	840
Barnkonto	0	0	900
Jobb- och utvecklingsgaranti m.m.	1 000	1 400	1 400
Universitetsforskning	200	300	400
Högre utbildning	1 000	1 000	1 000
Elituniversitet	200	300	400
Läsa-skriva-räkna-garanti	1 000	1 000	500

Fel! Okänt namn på

Skattesänkningar	2006	2007	2008
Kvalificerad yrkesutbildning m.m.	620	670	620
Återställd förmånsrätt	500	500	500
Kultur	100	100	100
Övrigt	814	763	764
Summa satsningar	10 599	11 828	12 809
Besparingar			
Nej till trängselskatt	-500	-500	0
Läkemedelsavgift	-1 200	-1 200	-1 200
Sjukförsäkring och förtidspension	-6 451	-12 690	-18 210
Garantidagar m.m.	-1 000	-1 650	-1 700
Egenavgifter a-kassan	-10 000	-10 000	-10 000
Företagsstöd och byggsbv	-2 895	-2 752	-3 212
Statlig administration	-3 423	-2 311	-1 947
Regeländringar a-kassan	-3 550	-3 150	-3 150
Minskade arbetsmarknadsåtgärder	-2 616	-2 397	-3 458
Utbildningsplatser	-3 907	-4 125	-2 466
Övrigt	-2 282	-2 555	-2 552
Statsskuldräntor	-830	-2 300	-3 500
Summa besparingar	-38 654	-45 630	-51 395
Förbättrat finansiellt sparande	7 466	7 152	3 332

6 Den internationella ekonomiska utvecklingen

Tillväxten i världsekonomin håller i sig – i år och nästa år förväntas den bli ungefär 4 %. Kina och USA är motorena, medan Japan och särskilt EU-området sladdar efter. Det höga oljepriset och USA:s växande handelsbalansunderskott – som vuxit under året på grund av den amerikanska centralbanken Federal Reserves räntehöjningar, en stark inhemsk efterfrågan och det höga oljepriset – är orosmoment för världskonjunkturen. Följderna av orkanen Katrina är osäkra, men förväntas bli måttliga.

6.1 USA

Prisutvecklingen på den amerikanska bostadsmarknaden har varit så snabb att det uppkommit farhågor om en fastighetsbubbla. Den snabba prisutvecklingen har dock inte inverkat negativt på konsumtionen, eftersom hushållen istället har minskat på sparandet. Hushållens disponibla inkomster förutspås öka under den närmaste tiden. Om bostadspriserna som förväntat planar ut kommer hushållens sparande förmodligen att öka något från den nu mycket låga

nivån. Det innebär att konsumtionen sjunker något under nästa år. De höga energipriserna och orkanen Katrina har ännu inte slagit igenom, men bör bidra till att sänka konsumtionen under nästa år. Sammantaget blir det därmed en ”mjuklandning” av konsumtionen under 2006.

Hög orderingång, en låg utgångsnivå och historiskt sett låga räntor innebär att investeringarna sannolikt växer starkt under 2006. Katrina bidrar till detta. Förväntningar om högre investeringar bygger på att bostadsmarknaden planar ut så att räntan inte kommer att stiga, vilket skulle ha hämmat investeringarna.

FED:s successiva höjning av räntorna väntas avta i och med att bostadsmarknaden mattas av. Den relativt sett höga amerikanska räntan förklarar apprecieringen av dollarn, vilket förvärrar bytes- och handelsbalansunderskotten. Dessa stora obalanser kan i sig vara hot mot världskonjunkturen.

6.2 Kina och asiatiska tillväxtekonomier

Den kinesiska ekonomin karakteriseras av mycket höga investeringar och handelsöverskott. Kina står ensamt för en fjärdedel av USA:s underskott. Revalveringen av den kinesiska valutan renmimbin innebär ett första steg på vägen att jämna ut dessa obalanser. Den kinesiska centralbanken upprätthåller avsiktligt en viss förvirring kring valutan för att i framtiden kunna laga efter läge, men det är troligt att renmimbin fortsätter att appreciera.

I takt med att renmimbin och övriga asiatiska valutor apprecierar kommer inflödet av kapital och därmed behovet att investera valutareserverna utomlands att minska. Det betyder att USA:s bytesbalansunderskott inte kommer att finansieras i samma utsträckning. Å andra sidan innebär samma appreciering att USA:s handelsbalansunderskott minskar, när importvaror substitueras mot inhemska varor.

Risken för handelshinder stiger med större obalanser. Därför är det mycket viktigt att åtgärda obalanser i relativa valutakurser, särskilt dollarn i förhållande till renmimbin.

Den kinesiska importen bromsade in under 2005, men väntas växa under 2006. Det kan kompensera världskonjunkturen för den svagare amerikanska efterfrågan under samma period. Bättre tider för IT-sektorn innebär högre tillväxt och efterfrågan i de asiatiska tillväxtländerna. Det finns en risk att den lägre amerikanska efterfrågan slår mot den kinesiska exportindustrin, vilket i sin tur sänker efterfrågan och därmed tillväxten i övriga Asien och världen. Då återstår inhemska efterfrågan som lok i världskonjunkturen. Storleken på de inomregionala handelsströmmarna är därför viktig.

6.3 Euroområdet

Höga oljepriser, stela arbetsmarknader, andra strukturproblem och en svag efterfrågan har lett till att euroområdet sedan sommaren 2004 lidit av låga tillväxttal. Ett fortsatt högt eller stigande oljepris är ett hot mot konjunkturen, eftersom det både minskar konsumtionsutrymmet och driver upp inflationen.

Fel! Okänt namn på

Hög inflation kan i sin tur leda till höjda räntor, vilket stryper investeringarna. I värsta fall kan euroområdet drabbas av hög inflation på grund av oljepriset, samtidigt som tillväxten är låg till följd av höjda räntor, låga investeringar, hushållens dåliga förtroende, kompenserande lönebildning och stela arbetsmarknader.

Ett stagflationsscenario är alltså möjligt, men inte troligt. Korta såväl som långa räntor är låga, och den relativt höga amerikanska räntan för med sig en sannolik depreciering av euron. Återhämtningen i världskonjunkturen och en svagare växelkurs öppnar då för högre tillväxt via större export. I förlängningen kan detta skapa en större inhemsk efterfrågan som tar över som motor i konjunkturen när ECB så småningom höjer räntan. Sammantaget förväntas en tillväxt på knappt 2 % per år de kommande två åren.

Stigande huspriser och höga energipriser innebär att ECB kan tänkas höja räntan för att förhindra inflation. Den förväntade återhämtningen gör att en sådan höjning kan väntas under senare delen av 2006.

Det oklara valresultatet i Tyskland var olyckligt med tanke på reformtaket. Det krävs nämligen ett ordentligt politiskt förändringsmandat för att genomföra reformer som rör på Tysklands ansträngda offentliga finanser och stela arbetsmarknad. De stundande valen i Frankrike (2007) och Italien (2006) innebär att vi sannolikt inte kommer att se några reformer där före valdagen.

Europa har ett behov av reformer som ger förutsättningar för tillväxt. Sverige har ett starkt intresse av att inte minst de stora EU-länderna genomför reformer som höjer tillväxtpotentialen.

Sammantaget väntas dock världskonjunkturen utvecklas positivt. Konjunkturinstitutet räknar med en världstillväxt på över 4 % per år de kommande två åren. Oljepriserna och orkanerna väntas inte rubba detta annat än marginellt. Världsmarknaden för svenska produkter väntas öka med drygt 6 % per år.

7 Den svenska ekonomiska utvecklingen

Svensk tillväxt har under flera år varit exportledd. Men exporten leder inte längre den svenska konjunkturen. Istället är det den inhemska efterfrågan som bedöms öka. Den investeringsledda konjunkturen har draghjälp av låga räntor, expansiv finanspolitik och en starkare världskonjunktur. När den globala efterfrågan så småningom mattas av, finanspolitiken tvingas bli mera återhållande och när den inhemska räntan stiger riskerar den svenska tillväxten att avta.

7.1 Måttlig konsumtion

Trots en expansiv finanspolitik och låga räntor var hushållens konsumtion låg under första halvåret 2005. Den fortsatt expansiva politiken förväntas nu slå igenom och höja konsumtionen i år och nästa år. Stigande huspriser och ut-

vecklingen på Stockholmsbörsen bidrar också till högre konsumtion. Under de senaste månaderna har försäljningen inom handeln utvecklats positivt. Sällanköpshandel, byggindustri och privata tjänstenäringsrapporterar ökade försäljningsvolymerna. Livsmedelshandeln är undantaget från denna trend.

Förklaringar till att konsumtionen ändå är måttlig kan vara oro inför utflyttning av produktion och jobb, den fortsatt svaga arbetsmarknaden och en insikt om att den expansiva finanspolitiken inte varar för evigt. De svenska konsumenterna är möjligen så luttrade vad gäller vallöften att någon riktig tilltro till regeringens ekonomiska politik inte föreligger. Så länge läget på arbetsmarknaden inte ljusnar kommer sannolikt konsumtionen att hämmas.

7.2 Investeringarna

Sverige är just nu inne i en förbättrad byggkonjunktur. Nybyggandet utgör en tredjedel av ökningen i investeringar, och hushållens inkomster tillsammans med den hittillsvarande låga räntan ger förutsättningar för nybyggandet att fortsätta.

Sammanställningen på investeringarna kan vara skäl till oro. Tyngdpunkten ligger på maskiner snarare än kommersiella lokaler, vilket antyder att investeringarna syftar till att effektivisera befintliga anläggningar istället för att skapa nya anläggningar. Effektiviseringar i befintliga anläggningar innebär att kapitalkvoten ökar och att det finns risk för ytterligare utflyttning av lågproduktiva jobb från Sverige. Det är symptomatiskt för Sverige att företagen fortfarande drar sig för att investera i fler anställda. Denna framtidspessimism tillsammans med osäkerhet om oljepriset förväntas dämpa investeringarna under 2006.

7.3 Utrikeshandeln tillväxtneutral

Utrikeshandeln är numera tillväxtneutral, sedan exporten har utvecklats svagare än väntat. Trots en marknadstillväxt på 8 % för svenska exportvaror växte exporten endast med dryga 3 %. Det betyder att svensk exportindustri har förlorat marknadsandelar på den internationella marknaden. Till följd av den lägre exporten föll även importen under året. En starkare inhemsk efterfrågan under den närmaste tiden kan höja importen och föra handelsbalansen närmare noll.

Under sommaren drog en starkare världskonjunktur upp den svenska exporten, men orderingången har på sista tiden varit måttlig.

7.4 Låg inflation och ränta

Inflationen är alltså låg, vilket innebär att Riksbanken kan avvakta med räntehöjningar. Om den inhemska frågan stiger som förväntat och de höga energipriserna slår igenom på inflationen kan räntehöjningar bli nödvändiga

Fel! Okänt namn på

under våren 2006. Utvecklingen på bostadsmarknaden spelar också stor roll. Fortsatt stigande huspriser ökar sannolikheten för räntehöjningar. Om finanspolitiken blir ännu mera expansiv inför valet kommer det att påskynda räntehöjningar.

7.5 Arbetsmarknaden

Det finns tecken på att läget på arbetsmarknaden långsamt är på väg att vända till det bättre. Varslen om uppsägningar minskar och antalet lediga platser ökar något.

Förbättringen är dock mycket blygsam. Regeringen räknar i finansplanen med att sysselsättningen förblir oförändrad i år och ökar med 50 000 personer nästa år. Räknat som andel av befolkningen mellan 20 och 64 år förblir dock sysselsättningen oförändrad på 76,6 %, den lägsta nivån på sju år.

Den öppna arbetslösheten minskar kraftigt nästa år på grund av att regeringen expanderar de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna. Den totala arbetslösheten – öppet arbetslösa och personer i åtgärder – väntas bara minska marginellt, från 8,6 % till 8,4 %.

Regeringens sysselsättningspaket bygger till största delen på att stimulera kommunerna att anställa fler under nästa år. Hälften av den ökning av sysselsättningen som regeringen väntar sig nästa år – 25 000 personer – ska ske genom s.k. plusjobb och utbildningsvikariat i kommunerna.

Om dessa åtgärder verkligen leder till ökad sysselsättning är osäkert. De 7,5 miljarder kronor som kommunerna fick i budgetpropositionen för 2005 har hittills inte lett till att de nyanställt personal.

8 Från utanförskap till arbete

8.1 Arbete är grunden för all välfärd

Ju mer arbete vi utför i vårt land desto mer resurser finns det till privat konsumtion och till skattefinansierad välfärd. Ett samhälles välstånd bygger på att den kan ta till vara den arbetsförmåga som finns hos alla medborgare. Att vi inte lyckas göra detta i Sverige i dag är djupt tragiskt. Det är också illavarslande för framtiden om vi inte lyckas ändra detta.

Den skattefinansierade välfärden bygger på att personer i arbetsför ålder genom de skatter de betalar på sitt arbete hjälper till att försörja personer som är för gamla eller för unga för att arbeta. I dag ska tre personer i arbetsför ålder försörja två personer som inte är det. Av dessa tre i arbetsför ålder arbetar dock bara två i dag.

Den demografiska utvecklingen är till vår nackdel. Inom 30 år kommer det att finnas lika många svenskar utanför arbetsför ålder som i den. Då kommer

Fel! Okänt namn på

vi inte längre att ha råd att låta över en miljon människor i arbetsför ålder sitta hemma överksamma. Faktum är att vi inte har råd med detta ens nu.

Sänkt inkomstskatt

Ett viktigt steg att ta för att åtgärderna för att få ut fler i arbete ska ge full effekt är att öka lönsamheten av eget arbete i jämförelse med olika slag av bidragsförsörjning. Det måste löna sig att arbeta! Därför införs ett jobbavdrag, ett förvärvsavdrag mot inkomst av arbete. Detta avdrag gäller även för inkomster av näringsverksamhet.

Det första steget i reformen genomförs och finansieras fullt ut i detta förslag. Allians för Sverige är överens om att genomföra ett andra steg som dock inte är gemensamt finansierat i denna överenskommelse utan presenteras senare.

Jobbavdrag för arbetsinkomster

Allians för Sverige föreslår att det vid den kommunala beskattningen införs ett förvärvsavdrag för arbetsinkomster, kallat jobbavdrag.

Tabell 1.

Årsinkomst	Jobbavdrag (kr)
-31 500	Upp till arbetsinkomsten
31 600-107 800	31 500 + 20 % av inkomsten mellan 31 500 och 107 800
107 900 →	46 800

Tabell 2.

Årsinkomst	Jobbavdrag (kr)
-36 000	Upp till arbetsinkomsten
-36 100-107 800	36 000 + 20 % av inkomsten mellan 36 000 och 107 800
107 900-200 000	Som ovan + 3 % av inkomsten mellan 107 800 och 200 000
200 100 →	53 100

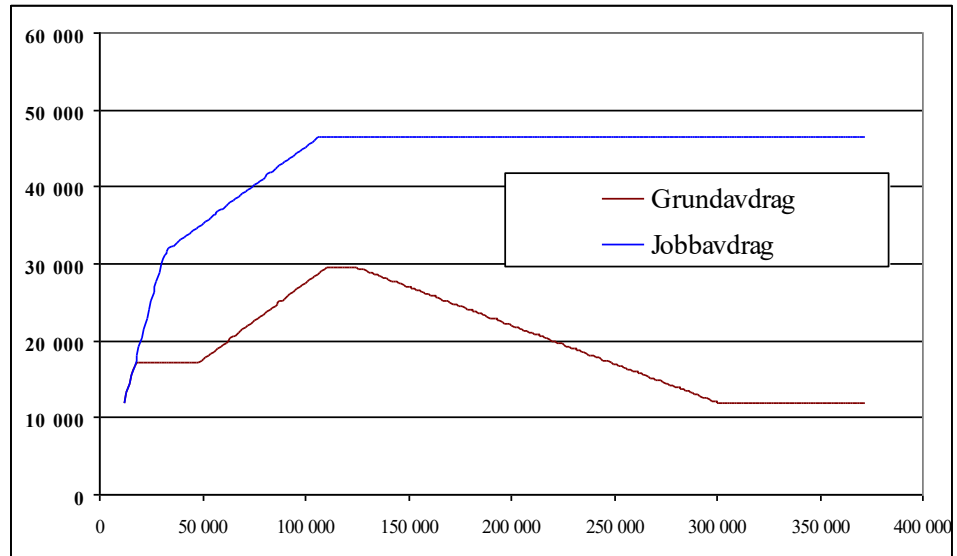
Avdraget ska utformas som en angelägenhet mellan staten och löntagarna.

Kostnaden för inkomstskattereformen beräknas uppgå till i storleksordningen 37 miljarder kronor för det första steget och till i storleksordningen 45 miljarder kronor för det andra steget.

Jobbavdraget medför att även vid låga inkomster lönar det sig att övergå från bidrag och ersättningar till förvärvsarbete. På så sätt minskar de ekonomiska tröskleffekterna markant, och marginalskatten sjunker i breda inkomstlägen.

Fel! Okänt namn på

Diagram 3. Grund- och jobbvdragets utformning

Genom att grundavdragets avtrappningseffekt elimineras, sjunker marginalskatterna för inkomster upp till ca 300 000 kronor. Jobbvdraget medför att arbete alltid lönar sig, även om man är delvis sjukskriven, arbetslös eller förtidspensionerad.

Tabell 4. Förändrad genomsnittlig nettoinkomst per decil för dem med en inkomst från förvärsarbete överstigande 39 700 kronor (enligt SCB:s definition) och som är över 17 år, av jobbvdraget, år 2006, kronor

Decil	Decilgränser, kronor (avser bruttoinkomst)	Genomsnittlig förändring av nettoinkomsten, i kronor och i procent	Andel av den totala förändringen av inkomsterna, %
1	0–125 900	3 900 (6,4)	4,5
2	125 901–181 600	4 600 (4,2)	5,4
3	181 601–212 700	6 800 (4,9)	8,0
4	212 701–238 500	8 000 (5,0)	9,4
5	238 501–261 500	9 100 (5,2)	10,7
6	261 501–286 900	9 800 (5,1)	11,5
7	286 901–316 900	10 600 (5,1)	12,4
8	316 901–359 000	10 900 (4,7)	12,7
9	359 001–446 900	10 900 (4,2)	12,7
10	446 901–	10 800 (2,7)	12,7
Totalt		8 500 (4,4)	100,0

Tabell 5. Förändrad genomsnittlig disponibel inkomst både med och utan hänsyn till försörjningsbörda (av jobbvdraget), uppdelat på olika familjetyper, år 2006, kronor

Familjetyper	Genomsnittlig förändring av disp. inkomst	Genomsnittligt antal konsumtionsenheter (KE)	Genomsnittlig förändring av disp. inkomst per KE	Procentuell förändring av genomsnittlig disp. inkomst
	(Män/kvinnor)		(Män/kvinnor)	
Ensamstående utan barn	4 000 (4 800/3 200)	1	4 000 (4 800/3 200)	2,8
Ensamstående med ett barn	6 900 (8 700/6 400)	1,62	4 200 (5 400/3 900)	3,5
Ensamstående med två barn eller fler	6 500 (8 300/6 200)	2,30	2 900 (3 700/2 700)	2,8
Samboende utan barn	9 700	1,62	6 000	2,8
Samboende med ett barn	15 000	2,16	7 000	3,7
Samboende med två barn	15 900	2,64	6 000	3,6
Samboende med tre barn eller fler	14 500	3,18	4 600	3,4
Totalt	7 400		4 800	2,9

”Hälften kvar”

Folkpartiet anser att det är mycket angeläget att återupprätta grundprinciperna från ”Århundredets skattereform”, hälften kvar, och att de flesta bara ska betala kommunalskatten. Vi föreslår därför att den s.k. värns-katten avskaffas från år 2007. Detta är angeläget främst ur mer långsiktig dynamiskt perspektiv och för att förbättra den internationella konkurrenskraften.

De flesta heltidsarbetande ska bara betala kommunalskatten. Den indexuppräknings som då krävs löpande har Socialdemokraterna och deras stödpartier oftast förhandlat bort. Vi föreslår att årets uppräknings görs, så att inte ytterligare fler får betala statsskatt på grund av inflation.

- Inför ett jobbvdrag
- Avskaffa värns-katten
- Höj brytpunkten för statlig skatt

Utanförskapets landskap

De senaste åren har ett nytt social landskap vuxit fram i Sverige. Det är ett landskap präglad av utestängning från arbetsmarknaden, beroende av bidrag och tilltagande maktlöshet. I detta landskap ryms de ungdomskullar som de senaste åren fått allt svårare att få fotfäste på arbetsmarknaden. Ungdomsarbetslösheten uppgår nu till över 15 %. Där finns också de personer med utländsk bakgrund som är bosatta i de områden runt våra storstäder där ibland mindre än hälften av de boende i arbetsför ålder faktiskt har ett arbete. I detta landskap finns också de långtidssjukskrivna och den stadigt växande gruppen

Fel! Okänt namn på

förtidspensionärer, personer som skulle kunna arbeta om det fanns en bättre fungerande rehabilitering och en verklig efterfrågan på arbetsmarknaden.

Regeringen expanderar nu de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna och skapar nya konstgjorda arbeten i kommuner och landsting för att pressa ned den öppna arbetslösheten mot 4 %. Men samtidigt står sysselsättningen stilla på under 77 % av befolkningen i arbetsför ålder. Nästan var femte svensk i arbetsför ålder står utan ett arbete.

Sysselsättningen anger hur många som har ett jobb, inte om de verkligen är på jobbet. När man räknar in sjukskrivningar, semester, tjänstledighet och så vidare blir resultatet att bara omkring 55 % av befolkningen i arbetsför ålder går till jobbet en vanlig dag. Siffran är ungefär densamma som när den internationella ekonomiska krisen drabbade Sverige som värst i början av 1990-talet.

8.2 Hur kan vi få fler i arbete?

Det stora utanförskapet på arbetsmarknaden leder till att ekonomin är svagare än den kunde vara och till att det finns mindre resurser att använda för offentlig välfärd. Det finns därför knappast någon politisk fråga som är viktigare i dag än att få fler svenskar i arbete.

Folkpartiet har tillsammans med övriga partier i alliansen enats om sänkningar av skatten på arbetsinkomster för framförallt låg- och medelinkomsttagare. Syftet är att göra det lättare för människor att bryta sig ur bidragsberoende och påverka sin livssituation genom eget arbete. Detta förslag redovisas tillsammans med vår övriga skattepolitik i ett eget avsnitt i denna motion.

Det är också viktigt med andra mer riktade politiska insatser för att minska utanförskapet och få fler i arbete. Folkpartiets program för att få fler i arbete innehåller följande delar.

Gör arbetslöshetsförsäkringen till en omställningsförsäkring

En väl fungerande arbetslöshetsförsäkring är en frihetsfråga. Om det finns en ersättning vid tillfälliga perioder av arbetslöshet blir människor tryggare och vågar prova nya arbeten.

Folkpartiet vill att arbetslöshetsförsäkringen ska vara allmän och obligatorisk och inkludera alla som arbetat tillräckligt länge för att kvalificera sig för ersättning. Men arbetslöshetsförsäkringen får inte vara den eviga ersättningsform den är på väg att bli för vissa.

Folkpartiet har därför tillsammans med övriga partier i alliansen enats om att förstärka omställningsinslaget i arbetslöshetsförsäkringen. Ersättningen ska, som tidigare, vara 80 % av förlorad arbetsinkomst under den första delen av arbetslösheten, men sedan trappas ned. Ingen ska ha rätt till arbetslöshetsersättning längre än en ersättningsperiod.

De som fortfarande är arbetslösa ska erbjudas plats i en jobb- och utvecklingsgaranti där ersättningen är 65 %.

Fel! Okänt namn på

Syftet med reformen är att understryka att arbetslöshetsförsäkringen ska vara en tillfällig ersättning och att öka arbetsförmedlingarnas motiv att arbeta hårdare för att förmedla arbeten till personer snabbare.

Arbetslöshetsförsäkringen

Allians för Sverige föreslår att arbetslöshetsförsäkringen ska vara obligatorisk och omfatta alla som förvärvsarbetar. Egenfinansieringen föreslås öka med 10 miljarder kronor.

Arbetsvillkoret skärps till 80 timmars arbete i månaden under 6 månader. Studerandevillkoret tas bort och den överhoppningsbara tiden begränsas till högst 5 år. Arbetslöshetsersättningen baseras på de senaste 12 månadernas inkomster.

Arbetslöshetsersättning ska maximalt kunna utgå under 300 ersättningsdagar (motsvarar knappt 14 månader). Arbetslösa med försörjningsansvar för barn kan dock få ersättning under 450 dagar (motsvarar knappt 21 månader). Ersättningen ska vara 80 % av förlorad inkomst under de första 200 dagarna och 70 % därefter. Den högsta dagpenningen blir 680 kronor per dag.

När ersättningsperioden är slut övergår den arbetslöse i en jobbgaranti där ersättningen ska vara 65 %. Om den arbetslöse inte deltar i jobbgarantin utgår ingen ersättning.

Förslagen innebär sammanlagt budgetbesparingar på 3,6 miljarder kronor 2006.

Fler ungdomar i arbete

De ungdomar som i dag avbryter sina studier på gymnasiet eller lämnar gymnasieskolan utan godkända betyg är de första som hamnar i arbetslöshetskön. Fler yrkesinriktade utbildningar på gymnasiet och ett lärlingssystem för ungdomar kommer att minska avhoppet från gymnasiet och göra fler ungdomar bättre rustade för arbetsmarknaden.

Vi vill att färre ungdomar ska ta omvägen till högskolan via konkurrenskomplettering av gymnasiebetygen på komvux, dvs. att man läser om redan godkända kurser, och att fler ska avsluta sina högskolestudier snabbare genom treterminssystem och examensbonus.

- Begränsa ”konkurrenskompletteringen” på komvux
- Inför treterminssystem och examensbonus på högskolan

En effektivare arbetsförmedling

Sverige har en lång tradition av en aktiv arbetsmarknadspolitik. Men i takt med att arbetsmarknadspolitiken blivit mer omfattande har den också tappat i kraft. Folkpartiet vill därför banta Arbetsmarknadsverket och öppna för nya sätt att arbeta inom arbetsmarknadspolitiken.

Förmedlingen av arbeten kan bli mycket bättre om privata arbetsförmedlingar, branschvisa förmedlingar och bemanningsföretag tillåts komplet-

Fel! Okänt namn på

tera den statliga arbetsförmedlingen. Arbets sökande ska få större möjlighet att ställa krav på den service de får från sin förmedling genom en arbets sökande garanti. Vi vill minska volymen arbetsmarknadsåtgärder och prioritera de delar av arbetsmarknadspolitiken som bäst hjälper människor i arbete.

Arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Allians för Sverige föreslår att arbetsmarknadspolitiken effektiviseras. Därvid prioriteras ökade resurser för matchning mellan arbets sökande och lediga jobb, ökad konkurrens och förbättrad kontroll. En enhetlig myndighetsorganisation införs, myndigheten ges en självständig professionell ledning och det politiska inflytandet minskas. Friåret avskaffas, åtgärdsprogrammen reduceras och dagens riktade anställningsstöd ersätts med nystartsjobb.

Förslagen innebär sammantaget besparingar på 8,0 miljarder kronor 2006.

Rekryteringsbidraget

Allians för Sverige föreslår att det s.k. rekryteringsbidraget avvecklas.

Besparingen i den offentliga sektorn uppgår till 1,6 miljarder kronor 2006.

Rekryteringsbidraget innebär att vissa människor kan studera med fullt bidrag, samtidigt som de allra flesta får söka studiemedel. Detta är inte rimligt, och vi föreslår därför att rekryteringsbidraget avskaffas för 2006 och 2007, något som regeringen sedan själv gör för 2008.

Välj åtgärder i den privata sektorn

Regeringens s.k. sysselsättningspaket domineras av tillfälliga platser i offentlig sektor. Detta är fel att väg att gå. Vi anser att arbetslösheten bekämpas bättre genom att förbättra förutsättningarna för nya varaktiga arbeten i privat sektor. Därför föreslår vi i första hand åtgärder som kan skapa fler arbeten i privat sektor.

Folkpartiet har tillsammans med övriga partier i den borgerliga alliansen enats om att inrätta nystartsjobb med kraftigt reducerad arbetsgivaravgift för alla som varit arbetslösa, sjukskrivna eller förtidspensionerade mer än ett år. Ungdomar har rätt till nystartsjobb redan efter 6 månaders arbetslöshet. Vi sänker också arbetsgivaravgiften för de företag som nyanställer.

Nystartsjobb

Allians för Sverige föreslår att arbetsgivaravgifterna tas bort helt för personer som uppburit arbetslöshetsersättning, sjukpenning, förtidspension eller socialbidrag i mer än ett år. Nedsättningen gäller under lika lång tid som vederbörande varit frånvarande från arbetslivet, dock högst 5 år. Skatterabatten kan förlängas i särskilda fall men först efter individuell prövning. Ungdomar (20–24 år) som varit arbetslösa i 6 månader ska omfattas av nystartsjobben. För dem gäller dock skatterabatten i högst 1 år. Nystartsjobben ska även omfatta

nyanlända flyktingar och anhöriginvandrare under de tre första åren efter det att uppehållstillstånd har beviljats.

Skatterabatten ges till nystartsjobb i näringslivet. LAS ska gälla för nystartsjobben. De bedöms kunna generera åtminstone 50 000 arbeten.

I budgeten avsätts 1,2 miljarder kronor 2006.

Jobb- och utvecklingsgaranti

Människor som är fullt arbetsföra ska inte hänvisas till ett passivt bidragstagande. Effektiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder ska fokusera på att bryta en långvarig arbetslöshet och förhindra permanent utslagning från arbetsmarknaden.

I dag finns det två stora grupper av personer som är arbetsföra men mer eller mindre permanent försörjs utanför arbetsmarknaden. Den första gruppen är långtidsarbetslösa som i dag hänvisas till den mycket dåligt fungerande aktivitetsgarantin. De får i dag ersättning med aktivitetsstöd på samma nivå som arbetslöshetsersättningen. Den andra stora gruppen är de invandrare som ännu inte lyckats få fotfäste på den svenska arbetsmarknaden. De är i de flesta fall hänvisade till socialbidrag för sin försörjning. Till dem kan läggas en tredje grupp som består av ungdomar som varken arbetar eller studerar och som i många fall också tvingas leva på socialbidrag.

Folkpartiet liberalerna vill inte att arbetsföra människor ska tvingas att leva en passiviserande tillvaro på socialbidrag. Därför vill vi införa en jobb- och utvecklingsgaranti. Syftet med garantin är att med hjälp av individuellt utformade åtgärder så snabbt som möjligt hjälpa deltagarna vidare till den reguljära arbetsmarknaden.

Tyngdpunkten i jobb- och utvecklingsgarantin är att förbereda deltagarna för arbetslivet genom olika jobbsökande aktiviteter. Korta kompletterande utbildningar kan också ingå i garantin liksom praktik och vissa samhällsnyttiga arbetsinsatser. Aktiviteterna i jobb- och utvecklingsgarantin ska ordnas av en mångfald auktoriserade anordnare.

För de personer som uppbär socialbidrag ska respektive kommun ha det yttersta ansvaret för att garantin förverkligas, dock i samverkan med arbetsförmedlingen. För de personer som uppbär ersättning efter det att ersättningsperioden i a-kassan upphört ska arbetsförmedlingen ha det yttersta ansvaret för att garantin förverkligas. Garantin ska även kunna erbjudas till långtidssjuk-skrivna och till förtidspensionärer som behöver hjälp tillbaka till arbetsmarknaden.

Alla som deltar i jobb- och utvecklingsgarantin får rätt till en fast ersättning som minst motsvarar arbetslöshetsförsäkringens grundbelopp. Den som inte vill delta förlorar dock rätten till ersättning. Arbetslösa med försörjningsansvar har rätt att söka kompletterande försörjningsstöd och deltagare som har annan ersättning t.ex. sjukpenning får behålla denna. För arbetslösa där ersättningsperioden i a-kassan tagit slut, uppgår ersättningen till 65 %.

Vi bedömer att jobb- och utbildningsgarantin bör kunna erbjudas till drygt 100 000 personer, både arbetsföra som i dag uppbär socialbidrag och lång-

Fel! Okänt namn på

tidsarbetslösa som i dag befinner sig i aktivitetsgarantin. Vi anslår 900 miljoner kronor till denna åtgärd 2006 och 1 200 miljoner kronor 2007 och 2008, när åtgärden beräknas få full effekt.

- Inför en jobb- och utvecklingsgaranti
- Ersätt socialbidrag med en ersättning för deltagande i jobbgarantin, motsvarande a-kassans grundbelopp
- Långtidsarbetslösa med avslutad a-kasseperiod erhåller 65 % vid deltagande

Sjukskrivningarna ska minska och återflödet till jobb öka

Sedan 1997 har sjukskrivningar och förtidspensioneringar ökat mycket kraftigt. Det senaste året har läget stabiliserats, men på en mycket hög nivå. Regeringen har ställt upp mål för att sjukskrivningarna ska minska och förtidspensioneringarna stabiliseras till 2008 men Finansdepartementets egna prognoser ligger långt från målen. Budgetpropositionen visar att vår nuvarande regering inte tror sig om att kunna få ned de extrema ohälsotalen till en acceptabel nivå.

Den socialdemokratiska regeringen har alltför länge blundat för orsakerna till den höga sjukfrånvaron. En rad studier visar vad som ligger bakom den trista utvecklingen från 1997. Det finns goda exempel i vår omvärld och lyckade försök med åtgärder mot sjukskrivning här i Sverige. Våra förslag bygger på den kunskapen.

En hörnsten i Folkpartiets politik är en trygg sjukförsäkring som garanterar en rimlig nivå på sjukersättningen för alla – även för dem som drabbas av ett längre sjukdomsfall. Därför har det varit av största vikt för oss att slå vakt om den 80-procentiga ersättningsnivån i sjukförsäkringen. I den överenskommelse som vi träffat med de andra allianspartierna har vi gemensamt enats om att behålla de nuvarande nivåerna på sjukpenningen under ett första år av gemensam regering. Däremot kommer en mindre justering att ske vid beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten.

Folkpartiet kommer att fortsätta att värna om en trygg och rejäl sjukförsäkring för dem som är verkligt sjuka. Den som drabbas av cancer eller ett komplicerat benbrott ska inte också behöva oroa sig för sin hushållsekonomi.

Oförändrat tak i sjukförsäkringen

Vi anser inte att det är rimligt att höja ersättningen i sjukförsäkringen mot bakgrund av att det fortfarande inte nåtts betydande förbättringar av antalet långtidssjukskrivna.

Allians för Sverige motsätter sig regeringens förslag att höja taket i sjukförsäkringen till 10 basbelopp.

Förslaget förbättrar det finansiella sparandet med 0,8 miljarder 2006.

Ändrad inkomstgrund i sjukförsäkringen

Grunden för beräkning av sjukpenningen, SGI, ska förändras. En inkomstförändring som inträffat nyligen ska inte ge fullt genomslag på sjukpenningens

Fel! Okänt namn på

nivå, utan det är inkomsten under den senaste tolv månadersperioden som ska utgöra underlag.

Allians för Sverige föreslår att den sjukpenninggrundande årsinkomsten (SGI) ska utgöras av de senaste 12 månadernas inkomst. För den som har gått upp eller ned i arbetstid beräknas SGI i stället efter aktuell inkomst multiplicerad med 0,95.

Den sammantagna effekten på offentlig sektor, exklusive ålderspensionssystemet, beräknas uppgå till 0,3 miljarder kronor 2006.

Föräldraförsäkringen

Som en konsekvens av dessa förslag, föreslår alliansen också att samma beräkningsgrund genomförs i föräldraförsäkringen.

Allians för Sverige föreslår att inkomstgrunden för föräldraförsäkringen (SGI) ska beräknas på samma sätt som föreslagits för sjukförsäkringen.

Effekten av förslaget för den offentliga sektorns finanser, exklusive ålderspensionssystemet, beräknas till 0,2 miljarder kronor 2006.

Trafikförsäkringen

Allians för Sverige föreslår att statens kostnader för trafikskadades sjukpenning och sjukersättning överförs till trafikförsäkringen. En sådan reform bedöms på sikt ge stora samhällsekonomiska vinster i form av ökad trafiksäkerhet, förbättrad rehabilitering och minskade skadekostnader. Erfarenheterna från bl.a. Finland visar att både skadefrekvensen och de totala kostnaderna kan minskas betydligt.

För 2005 uppskattas statens sjukpenning- och sjukersättningskostnader till följd av trafikskador till knappt 8 miljarder kronor. Därav utgör kostnader för sjukskrivningar ca 1 miljard kronor och förtidspensioner knappt 7 miljarder kronor. Den sammanlagda skulden för framtida utbetalningar för att täcka historiska kostnader beräknas till ca 70 miljarder kronor.

Samtliga tillkommande kostnader för skador som inträffar efter den 31 december 2005 ska bäras av trafikförsäkringen. Därtill införs en särskild trafikförsäkringsavgift för att täcka avvecklingskostnaderna för de befintliga trafikskadorna. Avgiften tas ut som ett procentuellt påslag på trafikförsäkringspremien.

Förslaget innebär att statens kostnader för befintliga trafikskador minskar med 0,8 miljarder 2006, samt att en premieintäkt på 2 miljarder kronor tillkommer på statens inkomstsida. Sammantaget förbättras statens finansiella sparande med 2,8 miljarder kronor 2006.

Beräkningen är baserad på att reformen kan genomföras omgående. Besparingens storlek kan dock komma att ändras och förskjutas något i tiden.

Fel! Okänt namn på

Åtgärder i förtidspensionen

Allians för Sverige föreslår att 80 % av antagandeinkomsten (den inkomst som förtidspensionen beräknas på) ska vara pensionsgrundande. Detta innebär att pensionsförmånen blir densamma som i sjukförsäkringen.

Förslaget medför en besparing för offentlig sektor, exklusive ålderspensionssystemet, på 2,6 miljarder kronor 2006.

Minskad sjukfrånvaro genom tidig rehabilitering och kamp mot överutnyttjande

Regeringen satte år 2002 upp mål för sjukskrivningar och förtidspensioneringar. Den budgetproposition vi nu har sett visar att Finansdepartementet inte räknar med att regeringen ens ska komma i närheten av de resultaten.

Försäkringskassan utgår ändå ifrån regeringens mål och har gjort beräkningar för hur situationen skulle se ut om de hölls. Försäkringskassans generaldirektör har använt bilden av "en feberfri patient" eftersom arbetet innebär att gå från ett ohälsotal på 42 till 37. Detta innebär en besparing på 15,7 miljarder kronor jämfört med regeringens anslag för sjukförsäkringen 2008.

Experterna på Försäkringskassan menar att målet går att nå, och det instämmer vi i. Regeringen dömer med sin prognos ut sin egen strategi, att lägga skulden på arbetsgivarna, som otillräcklig. Men de senaste årens intensiva forskning på området har visat bättre vägar framåt.

Vi vill nå målet och vi bedömer det möjligt, men bara om ett batteri av ytterligare åtgärder sätts in. Vi noterar att regeringen tagit till sig en del av våra tankegångar men ändå känner sig tvungna att försämra de konkreta förslagen. Låt oss ge tre exempel. Det ena är att landsting som lyckats få ner sjukskrivningar själva ska få behålla en del av den ekonomiska vinsten. Det är en variant av finansiell samverkan, men en sämre variant, för det av regeringen föreslagna systemet missar de strukturella fördelar den nära samverkan mellan vård och försäkring som det av oss föreslagna systemet ger.

Det andra exemplet är förslaget att personer som varit sjukskrivna länge ska kontaktas i en specialsatsning och få sin situation genomlyst och eventuellt omprövad. Varje insats av det slaget är naturligtvis av värde, men regeringens förslag framstår som en halvmesyr jämfört med vår politik där den typen av genomlysning genomförs mycket tidigare under sjukskrivningen och därefter återkommer kontinuerligt.

Det tredje exemplet gäller fler kontrollanter. Det är bra att regeringen nu accepterat detta fp-förslag, efter att tidigare ha avvisat det. Men för att kontrollinsatserna ska få full effekt behövs också ett antal regeländringar, t.ex. att det blir tydligare att en person som nekar att delta i rehabilitering i normalfallet ska få sin sjukpenning indragen och att hela sjukskrivningsprocessen stramas upp genom krav på ett andra läkarintyg efter fyra veckor.

Folkpartiets insatser för att minska sjukskrivningarna spänner över ett brett fält. Viktigt är att inte glömma de förebyggande insatserna. Kvinnors kraftiga överrepresentation bland sjukskrivningarna påminner om genderperspektivet. Vi är övertygade om att mycket av vår jämställdhetspolitik och våra idéer

om ett flexiblare arbetsliv skulle verka förebyggande. Vi fördjupar oss emellertid inte i de frågorna i detta sammanhang. Andra hörnstenar i vår politik är finansiell samordning, konkreta åtgärder mot fusk och överutnyttjande, snabbare vård och rehabilitering och en dynamisk arbetsmarknad. Försäkringskassan behöver ökade resurser. I vårt budgetförslag lägger vi till 1 150 miljoner kronor per år för rehabilitering och insatser med finansiell samordning, Finsam.

Snabbare återgång till arbete med Finsam

Finsam innebär långtgående befogenheter för Försäkringskassan och sjukvårdshuvudmännen att samarbeta ekonomiskt. Pengar som i dag är bundna till att försörja dem som väntar på behandling och rehabilitering ska i stället frigöras för insatser inom sjukvården. Finsam har prövats och utvärderats under 1990-talet, med mycket goda resultat. Utifrån utvärderingarna har vi beräknat att den sammanlagda besparingen för sjukpenning och förtidspensioner blir 3,5 respektive 5,3 miljarder för 2007 och 2008.

Vi vill även bredda Finsam så att sjukvårdshuvudmännen ska kunna använda sjukförsäkringspengar till att utveckla rutiner för intygsskrivande, bedömning av arbetsförmåga m.m. Här finns mycket att göra. Svensk forskning har visat att kvaliteten på läkarnas sjukintyg är mycket låg, och att det saknas vetenskapliga grunder för hur man borde använda sjukskrivning vid många vanliga diagnoser. Många läkare skriver intyg utifrån luddiga symptom och utan att undersöka arbetsförmågan. I praktiken kan den som så önskar få sjukpenning i stället för att arbeta. Finansiell samordning skulle ge sjukvårdshuvudmännen resurser för att förbättra deras del av arbetet, och ekonomiska incitament så att det verkligen blev av. Kombinerat med tydliga nationella riktlinjer för sjukskrivning från Socialstyrelsen är detta ett mycket viktigt bidrag till att sätta stopp för överutnyttjandet innan det ens har börjat. Vi har uppskattat effekten på sjukpenning och förtidspension till 2,0 respektive 4,2 miljarder kronor för år 2007 och 2008.

Kontroll och stöd med tidiga insatser

Enligt OECD:s genomgång av åtgärder för sjuka och förtidspensionerade är den mest effektiva medicinen mot långtidsfrånvaro ett starkt fokus på tidig intervention. Läkare måste kontrollera arbetsförmågan och kunna sätta in insatser för återgång i arbete tidigare än i dag. Vi föreslår därför tillsammans med övriga partier i Allians för Sverige att arbetsgivaren ska kunna välja att begära sjukintyg tidigare än i dag, alltifrån första sjukdagen till att inget intyg alls ska krävas. I det senare fallet kräver Försäkringskassan intyg den 15:e dagen, när staten tar över ansvaret för kostnaden. Enligt en utvärdering av ett svenskt försök med sjukintyg olika dagar skulle en tidigareläggning från den åttonde till den tredje dagen ge omkring 10 % minskad frånvaro. Vi har beräknat att detta förslag tillsammans med andra alliansförslag för tidigare kontroll ska ge en besparing på 2 250 miljoner kronor per år 2006–2008.

Fel! Okänt namn på

Kontrollåtgärder i sjukförsäkringen

Allians för Sverige föreslår att arbetsgivare ges en lagreglerad rätt att kräva sjukintyg av sina anställda från första sjukdagen. Vidare ska beslut om aktivitets- och sjukersättning fattas av tjänstemän på Försäkringskassan med hjälp av underlag från försäkringsläkare. Försäkringskassan och Skatteverket ges ett ökat ansvar för bedrägeriundersökningar.

Allians för Sverige kommer därtill att föreslå ytterligare åtgärder för att förbättra förutsättningarna att minska kostnaderna för sjukfrånvaron. Det gäller dels att förbättra möjligheterna till vård och rehabilitering, dels att motverka överutnyttjande av försäkringen.

Sammantaget ska förslagen minska kostnaderna för sjukskrivningarna med 2,3 miljarder kronor 2006.

Inom fyra veckor efter påbörjad sjukskrivning vill vi att arbetsförmågan kontrolleras av en läkare knuten till Försäkringskassan. Det kan vara svårt för en husläkare som har stadig kontakt med sin patient att göra en opartisk bedömning av sjukskrivningsbehovet. Försäkringskassans läkare ska också utreda vilka rehabiliteringsinsatser som kan behövas för återgång till arbete. Svenska läkare anser själva enligt Läkarförbundet att de saknar tid och kunskaper för att skriva intyg.

Beslutad medicinsk rehabilitering ska påbörjas inom en månad. Om den sjukskrivne vägrar delta i rehabilitering ska sjukpenningen dras in.

I dag kan man gå från läkare till läkare tills någon går med på att skriva ett sjukintyg. Folkpartiet vill att varje patient ska vara listad hos en husläkare som har överblick över sjukskrivning, läkemedelsutskrivning etc. Med hjälp av bättre IT-stöd ska den läkare, som ska skriva intyg, ha överblick över om patienten tidigare har försökt få ett intyg hos någon annan.

Samordnad kamp mot överutnyttjande

Vi är övertygade om att den stora ökning av sjukfrånvaron som har skett sedan 1997 beror till en viss del på fusk, men framför allt på ett överutnyttjande av sjukförsäkringen. Gränsen för vad försäkringen ska ersätta har förskjutits hos Försäkringskassan, sjukskrivande läkare och vanliga medborgare. Trötthet, stress i privatlivet och vantrivsel på arbetsplatsen betecknas som sjukdomar.

Utvecklingen av antalet förtidspensionerade framstår som särskilt alarmerande. Flera undersökningar visar att en stor del av de förtidspensionerade har betydande arbetsförmåga. Det ter sig både omänskligt och samhällsekonomiskt orimligt att dessa människor ska förvisas från arbetslivet. Försäkringskassan hinner inte med att göra de omprövningar av förtidspensioneringar som det nya systemet egentligen stipulerar. Med vår politik – där vi t.ex. säger nej till friåret – skulle behövliga resurser frigöras. Vi anser också att det bör bli mer lönsamt för en förtidspensionär att återgå till arbetslivet och att den lagstiftning som styr beslut om förtidspensionering bör förtydligas.

Fel! Okänt namn på

Regeringens största brist i kampen mot överutnyttjandet har varit att det i långa perioder inte funnits någon kamp att tala om. Vi menar att politiken alltid måste uppdateras när förutsättningarna ändras och ny kunskap etableras. För att kunna garantera att en alliansregering ska bli mer offensiv vill vi att en regeringsmedlem ska vara anti-fusk-minister, med ett tydligt huvudansvar för att motverka fusk och överutnyttjande. Så leds Storbritanniens satsning mot fusk: med tydligt uppsatta mål, genom reklamkampanjer i tv, radio, tidningar och utomhus, kombinerat med flera tusen kontrollanter i "Counter-Fraud Investigation Service" och ett tätt samarbete med andra myndigheter.

Tillsammans med övriga partier i Allians för Sverige föreslår vi att Försäkringskassan och Skatteverket får ett ökat undersökningsansvar, vilket innebär att de ska göra kompletta bedrägeriundersökningar som sedan kan lämnas direkt till åklagare. Denna modell tillämpas för närvarande på försök i Västmanland.

Bättre arbetsmarknad minskar ohälsan

En viktig anledning till den höga sjukfrånvaron är den dåligt fungerande arbetsmarknaden. En del, framför allt unga och invandrare, får aldrig in en fot och sjunker ned i utanförskap och håglöshet. Andra sliter år efter år på ett jobb de inte trivs med. De vågar inte pröva något nytt, eftersom de är rädda att bli arbetslösa.

Enligt en studie vid Karolinska Institutet är kvinnor som aldrig har bytt arbetsgivare 3–5 gånger mer benägna att bli långtidssjukskrivna. De förslag vi presenterar i denna och andra motioner för en bättre arbetsmarknad med fler företagare och fler i arbete ska därför även ses som åtgärder för minskad sjukfrånvaro.

Vi beräknar att den samlade effekten av en andra läkarundersökning, rehabiliteringsgaranti, vårdgaranti, ett aktivt regeringsarbete mot överutnyttjande och en mer dynamisk arbetsmarknad ger ytterligare besparingar på 2,1 respektive 4,7 miljarder kronor för år 2007 och 2008.

Med en dynamisk arbetsmarknad kan sjukskrivningarna minskas utan att arbetslösheten eller socialbidragsberoendet ökar. Men som en extremt konservativ beräkning har vi ändå utgått ifrån att de människor som hjälps ut ur sjukförsäkringen i stället får socialbidrag. Det minskar nettobesparingen med 4,0 respektive 5,0 miljarder kronor för 2007 och 2008. Besparingarna ska också minskas med de satsningar på rehabilitering och finansiell samordning som har nämnts ovan.

Ta bort hinder för äldre i arbetslivet

Vi kan inte studera till 29, sluta arbeta vid 59 och förvänta oss bra pension till 81 års ålder. Trettio års arbete räcker inte för att försörja oss i 81 år. Vi föreslår en rad förändringar som ska underlätta för äldre att stanna kvar i arbetslivet. Vi vill lagstifta mot åldersdiskriminering i arbetslivet. 45-årsregeln i LAS ska reformeras så att äldre blir mer attraktiva att anställa. Åldern för tidigaste uttag av privat pensionssparande ska höjas till 61. Man ska kunna ta ut ett år av pensionen i förskott för att vidareutbilda sig, starta företag eller liknande

Fel! Okänt namn på

som kan ge karriären en nystart mitt i livet. Folkpartiet avsätter ett belopp för lägre arbetsgivaravgift för äldre.

8.3 Den bristande integrationen

Lika rättigheter för alla

Folkpartiet liberalernas integrationspolitik handlar om kampen mot utanförskapet. Detta skiljer liberalerna från många andra, som fortfarande sätter likhetstecken mellan integrations- och invandrarpolitik. Detta perspektiv har vi lämnat bakom oss. Det är utanförskapet, inte invandrarskapet, som bestämmer vårt arbetsområde.

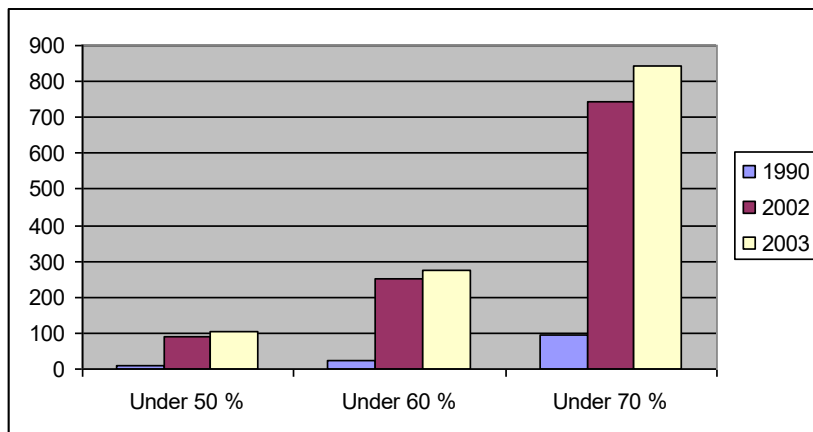
Utanförskapet drabbar många personer som har utländsk bakgrund men långt ifrån alla. Den stora majoriteten av de två miljoner svenskar som har invandrat eller flytt hit, eller som är barn till invandrare och flyktingar, är en välfungerande och hårt arbetande del av Sverige som inte behöver integreras. Samtidigt finns det många etniska svenskar som lever i utanförskap. Vi arbetar för lika rättigheter och lika möjligheter för alla som lever i utanförskap oavsett födelseort, hudfärg, religion eller kultur.

Sverige är ett delat land

Sverige är ett delat land. Aldrig i modern tid, vid ett jämförbart konjunkturläge, har så många människor stått utan arbete och levt i maktlöshet. Aldrig i modern tid har de utsatta varit så utsatta som de är i dag. Aldrig har vi sett så många och så stora bostadsområden hamna i en spiral av arbetslöshet, otrygghet, segregation, vanmakt och nyfattigdom som i dag.

Folkpartiet har gjort den första kartläggningen av utanförskapets utbredning i Sverige, "Utanförskapets karta". Rapporten presenterades i december 2004 och en uppdaterad version presenterades i augusti 2005. Vi har konstaterat att ett dramatiskt sysselsättningssammanbrott ligger bakom utanförskapets explosiva utbredning. År 1990 fanns det 9 områden i Sverige där sysselsättningen låg under 50 % för befolkningen mellan 20 och 64 år. År 2003 fanns det 103 områden i en sådan belägenhet. Områdena där sysselsättningen låg under 70 % ökade i sin tur från 93 år 1990 till 843 år 2003. Diagrammet nedan tydliggör utanförskapets utbredning.

Diagram 4. Antal områden med en sysselsättningsnivå under 50, 60 och 70 % av befolkningen mellan 20 och 64 år 1990, 2002 och 2003

En stor del av förklaringen till det växande utanförskapet är att det har skapats för få jobb. Detta förklaras delvis av de institutioner och regleringar som formar vår samhällsekonomi och vår arbetsmarknad. En annan förklaring till varför så många invandrade personer står utanför vår arbetsmarknad är diskrimineringen.

Det behövs en radikal förändring som öppnar vägen för en inkluderande utvecklingspolitik baserad på egenmakt i stället för omhändertagande och arbete i stället för bidrag. Våra förslag om en bättre och mer integrerad arbetsmarknad är en del av vår generella politik för att skapa ett arbetsammare, företagsammare, friare och tryggare Sverige.

Förslag för en mer integrerad arbetsmarknad

- Bekämpa diskrimineringen på arbetsmarknaden genom att bl.a. identifiera jobbansökningar och bestraffa diskriminering hårdare än i dag.
- Inför en jobb- och utvecklingsgaranti för långtidsarbetslösa och nytillträdande på arbetsmarknaden. Jobb- och utvecklingsgarantin ska kombinera arbetssökande aktiviteter och kompletterande utbildning med en aktiv sysselsättning i olika samhällsnyttiga arbetsuppgifter. Den som deltar i jobb- och utvecklingsgarantin får en särskild dagssättning som minst motsvarar arbetslöshetsförsäkringens grundbelopp och slipper fastna i socialbidragsfällan.
- Det mål om 80 % sysselsättning som regeringen satt upp räcker inte så länge det finns stora områden där sysselsättningen är mycket lägre. Folkpartiet liberalerna vill införa ett sysselsättningsmål som går ut på att minst 60 % av alla i arbetsför ålder ska ha ett arbete i varje grannkapsområde och valdistrikt. Områden där färre än 60 % arbetar och som visar andra tecken på utanförskap ska förklaras som prioriterade sociala krisområden.
- Folkpartiet liberalerna arbetar för att frigöra riskkapital som gör det möjligt för personer som befinner sig i en situation av utsatthet eller lever i ut-

Fel! Okänt namn på

satta miljöer präglade av utanförskap att förverkliga kreativa projekt, som skapar arbetstillfällen och framtidstro.

- Skolan har en central roll i kampen mot utanförskapet. Skolor i utsatta områden borde vara de bästa skolorna. Förbättrade möjligheter att fritt välja skola, extra satsningar på skolor i sociala krisområden och uppbyggnad av s.k. magnetskolor kan locka människor att bosätta sig och bo kvar i utsatta områden. Tydliga krav, mål och utvärderingar behövs också för att skapa en skola där alla kan lyckas.

8.4 Arbetsmarknaden och jämställdheten

Sveriges arbetsmarknad är unik. Vi har en av de allra högsta siffrorna för kvinnligt förvärvsarbetande. Samtidigt arbetar 30 % i offentlig sektor och av dessa är 80 % kvinnor. Många svenska kvinnor gör med andra ord fortfarande vad kvinnor gjort i alla tider. De tar hand om barn, gamla och sjuka till undermålig ersättning. Deras yrkesval må vara självvalda men valen är gjorda utifrån de normer och förväntningar som de samhällseliga strukturerna och könsrollerna har givit oss.

Dessa strukturer har också påverkat synen på arbetstillfällena inom offentlig sektor. Kvinnor förväntas vara löntagare och inte företagare eller chefer och därför har möjligheterna till egen verksamhet inom offentlig sektor hållits ytterst begränsade. Kvinnor förväntas ha en man som försörjer dem och därför har lönerna kunnat hållas på låga nivåer. Skillnaderna mellan kvinnor och män blir större när man tar hänsyn till att manligt dominerade yrken ofta har betydligt fler utvecklingsmöjligheter. För en Metallmedlem finns ofta både horisontella och vertikala karriärförändringar att göra medan en undersköterska med Kommunalmedlemskap alltid är en undersköterska och karriärstegen är ytterst få.

Den offentliga sektorn har i dag den dokumenterat sämsta arbetsmiljön. Kvinnor anställda i offentlig sektor är överrepresenterade bland de långtidssjuka, och många anställda inom offentlig sektor upplever att de har minimalt inflytande, med följd att den offentliga sektorn har högst andel sjukskrivna.

Förslag för en mer jämställd arbetsmarknad

- Bryt upp monopolen inom kommuner och landsting. Genom konkurrens mellan arbetsgivarna kan lönerna inom vissa kvinnodominerade yrken höjas. Genom att öppna de offentligt finansierade välfärdstjänsterna för konkurrens och privat företagande får fler kvinnor möjlighet att förverkliga egna idéer och visioner.
- Arbetsgivarnas medfinansiering av sjukförsäkringen måste tas bort. Kvinnor över 55 år är den grupp som löper störst risk att bli långtidssjukskrivna. Så länge medfinansieringen finns kvar kommer kvinnor i den åldern att få det ännu svårare att hålla kvar sin plats på arbetsmarknaden.
- Fortfarande tar många kvinnor det övergripande ansvaret för barn och hem och därmed drabbas kvinnor också hårdast av fasta arbetstider. Folkpartiet

Fel! Okänt namn på

vill förändra arbetstidslagen för att öka de anställdas möjligheter att påverka sin arbetstid.

- Vi vill också införa en skattereduktion för hushållstjänster så att fler kvinnor ska slippa pressas sönder mellan förvärvsarbete och hemarbete.

Skattereduktion för hushållstjänster

Allians för Sverige föreslår att det införs en skattereduktion för hushållstjänster. Företag som säljer hushållstjänster får rätt att vid den månatliga inbetalningen av moms och arbetsgivaravgifter dra av 50 % av arbetskostnaden för alla hushållstjänster som man utfört. Fysisk person får under ett år köpa hushållstjänster enligt dessa regler till ett värde av maximalt 100 000 kronor. Den maximala skattereduktionen kan således uppgå till 50 000 kronor. Förslaget omfattar hushållstjänster som utförs i hemmet, hushållens köp av externa tvätteritjänster samt hämtning och lämning av barn från och till dagis eller motsvarande. Materialkostnader omfattas inte. Vad gäller utförare av tjänsterna omfattar förslaget företag och personer med F-skattsedel.

Den sammantagna effekten på det finansiella sparandet bedöms uppgå till 1 miljard kronor 2006.

9 Nya och växande företag är vägen till fler jobb!

Sverige var länge ett företagsamt land. Tyvärr har så inte varit fallet under de senaste decennierna. Ökningen av företag sedan mitten av 1990-talet är tyvärr bara luft. På grund av skatteskal och andra redovisningstekniska skäl har vissa människor valt att starta fler företag. Antalet företagare har däremot blivit färre. År 2004 fanns det 405 000 företagare i Sverige, vilket var 12 000 färre än 1994.

Bara privat arbete kan betala offentlig välfärd

Våra förslag i föregående avsnitt syftar till att hjälpa flera hundratusen fler personer att gå från passivitet, sjukdom och påtvingad sysslolöshet till den reguljära arbetsmarknaden. Det måste samtidigt skapas lika många nya arbeten. Och de nya arbetstillfällena måste skapas inom den privata sektorn.

Bara den privata sektorn kan vara en hållbar skattebas för den offentliga. Lika lite som det går att lyfta sig i håret är det möjligt att betala framtidens pensioner enbart med skatter betalade av människor i offentlig anställning.

Om en sjukskriven eller arbetslös person kommer i arbete innebär det en betydande vinst för samhällsekonomin och ett bidrag till finansieringen av den offentliga välfärden. För varje sjukskriven eller arbetslös som kommer i privat sysselsättning så förbättras de offentliga finanserna med mellan 270 000 och 300 000 kronor om året.

Fel! Okänt namn på

Företagandet pensioneras

Sverige har i dag det lägsta nyföretagandet i Norden. Vi är också på väg att få den äldsta kåren företagare i Europa. Var tredje företagare kommer att pensioneras inom 10 år och med dem riskerar en stor del av småföretagen att också pensioneras bort. Regeringens egen myndighet Nutek räknar med att det behöver startas minst 10 000 fler företag varje år för att få en rimlig återväxt av småföretagande och för att kompensera för de arbetstillfällena som stadigt försvinner från de större industriföretagen.

Förutsättningar för fler nya företag är nyckeln till en god utveckling överallt i landet. De regioner i landet där det finns många småföretag och där många nya företag fortfarande startas är samma regioner där både arbetslöshet, sjukskrivningar och förtidspensioner är de lägsta i landet. Om vi kan ta vara på våra goda förutsättningar kommer Sverige inom några år att bli ett land som åter sjuder av nyföretagande och där nya och bärkraftiga jobb ersätter de arbeten som flyttat.

Fler måste vilja starta och driva företag

Svenska folket tycker om småföretag men få vill själva bli företagare. Bara 4 % av alla svenskar i arbetsför ålder i Sverige är engagerade i ett nytt eller ett relativt nytt företag. I USA är motsvarande andel 12 % och i Danmark drygt 6 %.

När EU-kommissionen jämförde attityderna till eget företagande i de olika medlemsländerna hamnade Sverige långt ned. Bara drygt 30 % av de tillfrågade skulle hellre vilja vara företagare än anställda och över 60 % hade aldrig ens kommit på tanken att bli företagare.

Människors grundattityder och livsval formas tidigt. Eget företagande borde kunna vara ett lika intressant och naturligt framtidsval som en anställning för nya generationer. Därför tycker Folkpartiet att kunskaper om entreprenörskap och eget företagande måste integreras i skolutbildningen och att elever tidigt ska få möjlighet att prova på eget företagande.

För att göra det mer attraktivt att starta företag om man är arbetslös eller deltidsanställd, ska ett avdrag för näringsinkomster skapas som motsvarar jobbavdraget.

Jobbavdrag för näringsinkomster

Allians för Sverige föreslår att det vid den kommunala beskattningen införs ett förvärvsavdrag för näringsinkomster. Avdraget utformas på samma sätt som jobbavdraget för arbetsinkomster.

Kostnaden för näringsinkomstreformen beräknas uppgå till 1,2 miljarder kronor 2006 och till 1,5 miljarder kronor för det andra steget.

Vissa skatteförändringar

Allians för Sverige föreslår att rätten till avdrag för övriga utgifter begränsas till att endast omfatta styrkta kostnadsersättningar. Rätten till avdrag för resor och dubbelt boende begränsas till att gälla bara den kommunala beskattningen. Samtidigt höjs reseavdraget till 20 kronor per mil. Avdraget för förmån av personaldator avskaffas. Skatten på rulltobak höjs till 1 339 kronor per kilo. Skattereduktionerna för a-kasseavgift och avgift till fackförening slopas.

Sammantaget bedöms dessa skatteförändringar stärka den offentliga sektorns finanser med 6,7 miljarder kronor 2006.

9.1 Vår politik för fler företag och fler jobb

För att skapa ett bättre företagarklimat krävs en rad åtgärder. Enstaka satsningar på tidsbegränsade anställningssubventioner har liten effekt. Företagen måste veta att spelreglerna långsiktigt förbättras, om trenden ska vändas och fler våga anställa.

Bankerydsöverenskommelsen är ett jobbpaket

Folkpartiet, Moderaterna, Kristdemokraterna och Centern enades i Bankeryd om ett offensivt paket för nya jobb och nya företag. I överenskommelsen ryms åtgärder som gör det mer lönsamt att anställa, som förbättrar företagets riskkapitalförsörjning och som minskar företagets administrativa kostnader för regelkrångel och byråkrati. Åtgärderna kostar i ett första steg 14 miljarder kronor, som är finansierade med olika åtgärder som presenterades samtidigt med förslagen.

Avskaffa arbetsgivarnas medfinansiering av sjuklönen

Ett av de viktigaste förslagen för att omedelbart förbättra villkoren för jobb och företagande är att avskaffa den medfinansiering om 15 % av sjukpenningen som arbetsgivare ålagts sedan den 1 januari 2005. Detta drabbar företagen, särskilt de mindre, som drar sig för att anställa då detta kan medföra stora risker. Det drabbar de personer som har, eller kan antas ha, större risk att bli sjuka.

Medfinansiering

Allians för Sverige föreslår att arbetsgivarnas medfinansiering efter andra sjukveckan med 15 % av sjukpenningkostnaden för anställda slopas fr.o.m. årsskiftet. Det innebär att arbetsgivarna avlastas kostnader på 2,5 miljarder kronor 2006. Förslaget finansieras genom en motsvarande höjning av arbetsgivaravgifterna.

Fel! Okänt namn på

Minska byråkratin och regelkrånglet

Svenska företagare drunknar under en oöverskådlig massa av regler och bestämmelser. Det finns sammanlagt mer än 20 000 sidor med företagsregler. Statskontorets undersökning visar att 75 olika myndigheter begär in uppgifter från företagarna på 1 150 olika blanketter. De administrativa kostnaderna i ett mindre företag kan kosta 30 000 kronor per anställd och år.

Denna regelbörda måste minska. Genom kartläggning av de administrativa kostnaderna och en identifiering av lagar som sällan eller aldrig används, ska regelverket minskas med 25 % till 2010. Redovisningsreglerna för enskilda näringsidkare ska förenklas. Momsredovisningsreglerna ska också göras enklare.

Rättvisa skatter på både företag och företagare

I dag beskattas eget företagande i Sverige hårdare än något annat. Det regelverk som i dag omger fåmansbolagen är krångligt och innebär att det egna ägandet diskrimineras. Skatterna måste göras om, så att det lönar sig att arbeta och driva företag.

Större företag bör i praktiken undantas från fåmansbolagsbeskattningen. Ägarna kommer därmed att kunna investera i sina företag utan att behöva betala högre skatt jämfört med om kapitalet hade satsats i ett annat företag.

Rättvis beskattning av fåmansbolagen

Alliansen föreslår att det krångliga regelverket (3:12) för fåmansbolagen ändras så att det inte missgynnar eget företagande. Regeringen kommer i slutet av oktober att föreslå vissa förändringar i beskattningen av fåmansbolag. Av lagrådsremissen framgår att dessa förändringar kommer att bli otillräckliga. Vi avser att gå längre och återkommer med den exakta utformningen i anslutning till regeringens proposition.

Alliansen anslår, utöver regeringens förslag, 0,9 miljarder 2006.

Förmögenhetsskatten drabbar många företagare, och innebär en stor belastning när det gäller möjligheten att skaffa privat riskkapital liksom för möjligheten för en ägare att behålla kontrollen i ett framgångsrikt företag. Kapital som skulle kunna satsas på företagande i Sverige flyttas utomlands. Förmögenhetsskatten ska därför avskaffas under nästa mandatperiod.

Förmögenhetsskatt

Allians för Sverige föreslår att förmögenhetsskatten avskaffas under nästa mandatperiod. Redan 2006 halveras skattesatsen från 1,5 % till 0,75 %.

Skattebortfallet beräknas uppgå till 2,9 miljarder kronor 2006.

Kapital inom ett småföretag, som kan utgöras av såväl periodiserade vinstmedel som olika former av kapitaltillskott för att möjliggöra expansion, beskattas i regel hårdare än i större företag eftersom mindre företag har sämre möjligheter till förlustavdrag. Detta hämmar tillväxten. Små företag som kunde

växa av egen kraft, görs beroende av kapital från t.ex. banker eller andra externa finansierare. Därför bör beskattningen av företags kapitalreserver göras om.

Obeskattade reserver

Allians för Sverige föreslår att den räntebeläggning som införts för periodiseringsfonder utsträcks till att omfatta även andra obeskattade reserver. Ett fribelopp på 10 miljoner kronor införs. Detta fribelopp ska omfatta alla obeskattade reserver inklusive periodiseringsfonder, vilket kommer att medföra en lättnad jämfört med gällande regler på ca 400 miljoner kronor. För större företag leder förslaget till ökade statliga skatteintäkter på 1,4 miljarder kronor.

Sammantaget leder förslaget till en förstärkning av det finansiella sparandet på ca 1 miljard kronor 2006.

Mer riskkapital till småföretag

En småföretagare som säljer sitt företag måste betala mellan 30 och 55 % skatt på de vinster han eller hon gjort i företaget. En så hög skatt avhåller många från att sälja ett företag som har potential att växa. Och i stället för att en entreprenör kan gå vidare till ett nytt företagande, stannar han eller hon kanske kvar i samma företag trots att nya idéer skulle kunna förverkligas.

Uppskjuten reavinstbeskattning

Allians för Sverige föreslår att kapitalförsörjningen förbättras genom införande av en möjlighet till uppskjuten reavinstbeskattning för delägare i fåmansaktiebolag som säljer ett företag. Uppskov ges för reavinster upp till ett belopp av 5 miljoner kronor om vinsten investeras i ett nytt onoterat företag.

Den statsfinansiella kostnaden beräknas till 0,5 miljarder kronor 2006.

Som ordet riskkapital utvisar handlar det om en investering som kan gå om intet, om företaget misslyckas. Därmed kommer sparande i olika former av riskkapitalfonder eller investeringar i nystartade företag m.m. alltid att ha en större risk än andra former av riskfritt sparande. För att i någon mån kompensera effekten av detta, kan ett särskilt avdrag för riskkapital dessutom bli aktuellt.

Riskkapitalavdrag

Allians för Sverige föreslår att ett riskkapitalavdrag införs för att ytterligare stimulera framväxten av privat investeringskapital. Utformningen av riskkapitalavdraget kommer att redovisas senare.

För ändamålet avsätts en ram om 0,1 miljarder kronor per år.

I juli 2003 ändrade riksdagen i förmånsrättslagen. En av de viktigaste förändringarna var att begränsa bankernas förmånsrätt vid konkurser från 100 % till

Fel! Okänt namn på

55 % av fordringarna. Tanken med förändringen var bl.a. att den skulle göra det lättare att rekonstruera företag efter konkurser.

Tyvärr har förändringen, som Folkpartiet befarade, försämrat möjligheterna för många små företag att få krediter. I en utvärdering från regeringens egen myndighet ITPS framgår att förändringen av förmånsrätten har haft en klart negativ inverkan på bankers vilja att ge krediter till mindre företag.

Förmånsrätt

Allians för Sverige föreslår att bankernas allmänna förmånsrätt i företagsinteckningar höjs från nuvarande 55 % till 100 % från den 1 januari 2006.

Förslaget beräknas öka kostnaderna för statens lönegarantiersättning med 0,5 miljarder kronor 2006.

Mindre anställer mer

Det är de små och, med svenska mått mätt, medelstora företagen som anställer mest. Småföretag står för vart tredje arbetstillfälle i privat sektor. Åtgärder som syftar till att förmå en företagare att vilja anställa, bör riktas mot de företag där åtgärden har störst nytta. Det stora steget för en företagare är att gå från inga anställda till en anställd. Många kommer aldrig att ta det steget, endera därför att deras affärsidé t.ex. är att sälja sin egen kompetens eller att verksamheten av andra skäl inte lämpar sig för några anställda. Dessa utgör en stor del av de omkring 450 000 företag utan anställda som finns i Sverige.

I Sverige finns det omkring 53 000 företag med mellan 5 och 50 anställda. I dessa företag skapades under 2003 ungefär 102 000 nya arbeten, brutto. (Små och stora företag, Företagarna 2005.) Det är i dessa företag åtgärder för ökad anställning förmodligen kan ge störst utdelning. Det kan dels röra sig om åtgärder som ökar konkurrenskraften och minskar lönekostnaderna, vilket kan innebära att arbetstillfällena som annars hade försvunnit blir kvar. Det kan dels vara åtgärder som ökar företagets möjligheter att anställa och bidrar till att nya arbetstillfällen skapas.

Allianspartierna är överens om att underlätta anställning i nya och växande företag genom sänkta arbetsgivaravgifter. Arbetsgivaravgifterna sänks i ett första steg med 2,6 miljarder kronor.

Sänkta arbetsgivaravgifter för nyanställningar

Allians för Sverige föreslår att arbetsgivare i näringslivet som nyanställer, för varje nyanställd, endast betalar pensionsavgift och slipper övriga arbetsgivaravgifter, under det första året. År två nedsätts arbetsgivaravgiften med tre fjärdedelar, år tre med hälften och år fyra med en fjärdedel. Efter fyra år upphör nedsättningen. För att säkerställa att företag inte avskedar arbetskraft för att därefter omedelbart nyanställa ska nedsättningen endast utgå till arbetsgivare som ökat det totala antalet anställda.

Kostnaden beräknas uppgå till 2,6 miljarder kronor 2006. När reformen efter fyra år fått fullt genomslag beräknas årskostnaden uppgå till drygt 6 miljarder kronor.

9.2 Enklare att anställa

Många företagare nämner arbetsrättens regler som ett av de områden som bidrar mest till att öka det administrativa krånglet och därmed försvåra anställningar. Dagens Nyheters ledarredaktion beskrev problemet på ett ytterst pregnant sätt när man den 28 september skrev att den ”som anställer någon tar på sig en starkare förpliktelse än den som gifter sig”. Det finns risker man får leva med, allt företagande handlar till viss del om att ta risker, men det finns också onödiga risker som enbart skapas av krångliga regler. Till dem hör bl.a. arbetsgivarnas medfinansiering av sjuklönen som tidigare nämnts.

Folkpartiet liberalerna vill göra det enklare att anställa – men också enklare att säga upp personal som inte behövs. Genom att arbetsmarknaden blir mer dynamisk, skapas fler arbeten. Det gör att det blir enklare att hitta nya jobb, också för dem som förlorar sitt. I kombination med olika förbättrade arbetsmarknadspolitiska förslag som presenterats ovan, menar vi att nettoeffekten av den ökade rörligheten på sikt kommer att bli positiv för alla.

Stora delar av dagens arbetsrättsregler infördes för 30 år sedan. I dag har arbetsmarknaden en annan struktur än på 1970-talet. Då dominerades den av färre men större arbetsgivare och det var betydligt vanligare med fasta anställningar och livslånga anställningstider. I dag är lagen om anställningsskydd (LAS) både svåröverblickbar och fruktad bland småföretagare och även vissa större företag. Detta har delvis sin förklaring i arbetsmarknadens ändrade struktur, delvis i arbetsrättens växande komplexitet.

I dag är arbetsmarknaden mer specialiserad och individualiserad, och sällan kan en person göra någon annans jobb utan omfattande introduktion. Det finns långt fler små arbetsgivare i dag än på 1970-talet, och runt en halv miljon arbetstagare har olika former av tillfälliga anställningar.

Reformera LAS

Folkpartiet står även i fortsättningen bakom grundprincipen i LAS att det är anställningstid som ska avgöra turordningen vid uppsägningar på grund av arbetsbrist. Vi inser dock att LAS därmed ofta skapar en nackdel för nya, oetablerade, grupper på arbetsmarknaden. Detta är ett skäl att reformera, men inte att avskaffa lagen. Vi vill därför utöka möjligheten till att undanta två personer från turordningsreglerna till att gälla samtliga företag och inte bara små dito. Det är viktigt att tillämpningen av undantagsregeln kan prövas rättsligt så att den inte missbrukas, vilket har visats i rättsfall. Vi vill även stärka skyddet i LAS för föräldralediga.

Lagen om anställningsskydd ger i dag ett extra skydd till alla som är äldre än 45 år. Den får tillgodoräkna sig sin anställningstid dubbelt upp till 5 år när turordningslistor sätts upp. Reglerna kom till för att skydda äldre anställda

Fel! Okänt namn på

men de innebär att medelålders och äldre har svårare att få arbete eftersom de snart skulle få fördel i turordningen framför yngre kolleger som arbetat längre på just denna arbetsplats. Folkpartiet vill därför att denna regel tas bort.

Enklare med tidsbegränsade anställningar

Vi menar att nuvarande lista över olika typer av tidsbegränsade anställningsformer – utom provanställning – bör ersättas av en enkel föreskrift om att det är tillåtet att anställa tidsbegränsat högst 20 personer hos samma arbetsgivare under en period upp till högst 24 månader, och inom en referensperiod om fyra år. Provanställning ska vara möjlig i 12 månader. Vikarieanställningar ska även fortsättningsvis vara möjliga.

Ingen lag mot deltidjobb

Regeringen har vid ett flertal tillfällen aviserat att företag ska tvingas anpassa sig till lagfästa krav att antingen avskeda eller göra heltidsanställningar. ”Lagstiftning om rätt till heltid läggs fram” sade statsministern i regeringsdeklarationen (september 2005). Att anställa är en frivillig handling. Inget företag kan tvingas att anställa någon. Eftersom ett företag, eller offentlig inrättning, inte har behov av mer än ett visst antal arbetstimmar leder förslaget till att några deltidanställda sannolikt kommer att avskedas på grund av arbetsbrist.

Flexiblare arbetstidslagstiftning

Folkpartiet vill ha en ny arbetstidslag. Den nya lagen ska utformas så att den uppmuntrar till arbetstidsflexibilitet och ska utformas så att arbetstiden bör läggas upp i en överenskommelse mellan den enskilde arbetstagaren och arbetsgivaren.

En sådan arbetstidslag ska bl.a. ge den enskilde större möjlighet att ta ut ledighet i timmar. Den femte semesterveckan, inarbetad semester och eventuellt ytterligare lediga dagar ska kunna läggas i en timbank. Den som vill kan sedan använda timbanken till att korta sin arbetstid under en period, eller välja att ta ut den inarbetade ledigheten i form av pengar.

Inför krav på proportionalitet vid stridsåtgärder

Arbetsmarknadens parter måste ha rätt att tillgripa stridsåtgärder som en sista utväg vid konflikt. Problem uppstår dock för samhället när stridsåtgärder missbrukas. Folkpartiet vill införa ett krav på proportionalitet så att en stridsåtgärd inte är orimligt stor i förhållande till vad konflikten gäller.

9.3 Lättare för kunskap att möta entreprenörsanda

Sverige är ett land som lägger en stor andel av BNP på forskning och utveckling (FoU). Inom EU är det bara Finland som i relation till BNP har en liknande satsning. Men en mycket stor del av forskningen finns hos två företag –

Ericsson och Astra Zeneca – och de tio största företagen står tillsammans för omkring hälften av företagssektorns totala FoU-utgifter. Om dessa väljer att flytta FoU-verksamhet utomlands kommer en stor andel kvalificerade arbeten att försvinna samtidigt.

Länder och regioner med de största kompetensbaserna och de mest kreativa kunskapsmiljöerna ligger i bränschen för all utveckling. Utvecklingskraft beror på hur väl folk och nationer förmår att stimulera och tillvarata den enskildes lärande och kunnande. Ett kunskapsamhälle fordrar specifika villkor för att vara långsiktigt hållbart, flexibelt och nyskapande.

Men ”den svenska paradoxen” är att FoU inte ger resultat i samma mån i Sverige som i andra jämförbara länder. Andelen högteknologiska produkter i exporten ligger för Sveriges del lägre än i EU-länderna i genomsnitt. Inte minst i förhållande till Finland är skillnaden tydlig. Finland har en något lägre FoU-andel i ekonomin än Sverige men en 50 % högre exportandel av högteknologiska produkter.

Det krävs åtgärder för att Sverige ska få en större nytta av de innovationer och den forskning som bedrivs här. Det innebär dels varaktiga förbättringar av det allmänna företagarklimatet, särskilt vad gäller tillgången på riskkapital, också att det blir lättare att starta innovationsdrivna företag och teknikutvecklingsföretag. En mängd generella åtgärder har presenterats i föregående avsnitt. Dels krävs också särskilda åtgärder för att specifikt göra det enklare för forskare eller högutbildade akademiker att överföra sin kunskap till företag.

Bättre villkor för doktorander och post-doktorander

En styrande faktor är att det finns tillräckliga resurser i grundutbildningen av forskare under doktorandutbildning och tiden närmast därefter. Allianspartierna är överens om att förbättra villkoren betydligt. Det bör också ges ökade möjligheter för olika slags samarbeten mellan företag och universitet/högskola, där nya forskare efter avlagd examen kan samarbeta med företag utan att helt överge den akademiska banan. I dag är det, inom många discipliner, vanligt med ett tidigt val mellan antingen fortsatt akademisk karriär eller en karriär i ”näringslivet”. Här kan man aktualisera olika modeller för s.k. ”akademikerpraktik” och liknande.

Enklare och bättre regler för patent

En viktig faktor för svensk innovationsverksamhet är att det ska vara enkelt och smidigt att ansöka om patent. Med den inre marknaden i EU och en alltmer gränslös värld är det också naturligt med ett allt större internationellt patentsamarbete. Sverige måste med full kraft bidra till att arbetet med att införa ett gemenskapspatent för hela EU fullföljs. Inom ramen för det pågående EU-arbetet för skydd mot intrång i immateriella rättigheter bör Sverige också uppmärksamma behovet för innovatörer att via försäkringar skaffa sig ekonomiska möjligheter att driva patentintrångsprocesser. Det bör därför utredas om det är möjligt att under konkurrensneutrala former införa någon form av europeisk patentintrångsförsäkring på kommersiell grund.

Fel! Okänt namn på

Folkpartiet anser att flera saker måste göras för att stödja uppfinnare och patent. Ett par ytterligare förslag skulle kunna vara:

- En större andel av befintliga statliga medel ska avsättas till bidrag och villkorlån för idéutveckling i ett tidigt skede.
- Stipendier till fria uppfinnare som vill jobba heltid med att utveckla uppfinningar.

Det allra viktigaste vi behöver göra i Sverige är dock att göra det mer intressant och lönsamt att satsa på en riskfylld bana som entreprenör, där innovationerna omsätts i praktisk näringsverksamhet. Värns-katten måste avskaffas, inkomstskatterna sänkas och förmögenhetsskatten bort.

9.4 Strategiska satsningar på infrastruktur

Infrastrukturen svarar för viktiga kommunikationer som knyter ihop företag med varandra och med de marknader där de verkar. Både underhåll och utbyggnad av den svenska infrastrukturen är eftersatt sedan många år tillbaka. Kommunikationer har stor betydelse för tillväxtpotentialerna inom en region. Försörjning av råvaror, transport av produkter liksom möjligheten för anställda att pendla mellan bostad och arbete påverkar både hur attraktiv en region är för företag att lokalisera sig och för befintliga företag att dra nytta av förutsättningarna för expansion. När det är svårt att rekrytera nyckelpersonal för att pendlingsmöjligheterna eller transportekonomin är för dålig så hjälper det inte om marknaden gör en expansion möjlig – den uteblir i alla fall.

Den svenska transportstrukturen bygger på en kombination av transporter på väg, järnväg, till sjöss och i luften. Trafiknätet måste utformas så att det blir både trafikekonomiskt och miljömässigt effektivt att kombinera transportslagen.

Folkpartiet har med anledning av att investeringarna i väg- och järnvägsnätet länge varit eftersatta, förordat en högre planeringsram. Särskilt i våra storstadsregioner är flaskhalsarna i infrastrukturen så stora att de allvarligt hämmar tillväxtförutsättningarna.

Under perioden fram till 2015 menar Folkpartiet att planeringsramen för investeringar i vägar bör ökas med 6,0 miljarder kronor. Genom att lyfta ut Norrbotniabanan ur planeringen fram till 2015 frigörs 3 miljarder för mer strategiska och tillväxtinriktade satsningar på järnvägsnätet.

Under de närmaste åren vill Folkpartiet satsa ½ miljard kronor mer per år än regeringen på tidigareläggning av väginvesteringar och förbättrat underhåll.

Public Private Partnership

För att ytterligare öka möjligheterna att göra angelägna satsningar inom infrastrukturen, bör möjligheter att använda s.k. PPP-lösningar, Public-Private

Partnership, öka. Olika möjligheter till alternativa finansieringslösningar bör studeras.

10 Skattepolitiken

Skatterna och den globala konkurrensen

Sverige har de högsta skatterna i världen. 54 % av den samlade produktionen under ett år tas in som skatter eller avgifter till stat, kommuner och landsting. Med så höga skatter är det självklart att skatternas nivå och utformning på ett avgörande sätt påverkar människors beteenden och Sveriges möjligheter att hävda sig i den globala konkurrensen om investeringar och arbetstillfällen. Skatterna påverkar hur mycket människor väljer att arbeta och hur mycket de väljer att spara. Skatterna påverkar också hur många som väljer att starta företag och hur många som väljer att låta bli. Skatterna påverkar om företagen ska välja att investera och anställa i Sverige eller om de ska flytta produktion och arbetstillfällen till andra länder.

Folkpartiet vill förändra det svenska skattesystemet och sänka skatterna för att

- göra det mer lönsamt att arbeta och utbilda sig,
- göra det mer lönsamt att spara och starta företag i Sverige,
- göra det mer lönsamt att investera och anställa människor i Sverige.

Sänk skatten för dem som arbetar

Den stora och växande obalansen mellan antalet arbetande och antalet som försörjs av olika offentliga bidrag hotar välfärden i det svenska samhället på sikt. Problemet är i dag att alltför många svenskar befinner sig i en ekonomisk situation där de inte alls uppmuntras att arbeta – tvärtom.

I dag är många familjer beroende av tillskott i form av socialbidrag, bostadsbidrag m.m. Systemet är också sådant i dag att det lönar sig föga att arbeta mer för att komma bort från bidragsberoendet. Många människor är fast i en fälla där de bara får marginellt mer pengar kvar i plånboken om de arbetar jämfört med om de fortsätter att leva helt eller delvis på bidrag. En vanlig människa med full arbetsförmåga ska inte vara beroende av bidrag. Det ska i stället vara möjligt och lönsamt för varje människa och varje familj att försörja sig på sitt eget arbete.

Den som tjänar mer kan också betala en större andel av sin inkomst i skatt. Men hälften räcker. Att den högsta marginals-katten aldrig överstiger 50 % är en symbolfråga för att stimulera människor att utbilda sig, och på andra sätt utveckla sig i arbetet.

Därför vill Folkpartiet sänka den högsta marginals-katten genom att ta bort den s.k. värnskatten som är 5 procentenheter. I vårt förslag försvinner värnskatten redan år 2007.

Fel! Okänt namn på

Sänk skatten på boende

Huvuddelen av de flesta svenskars sparande ligger i boendet. Den höga fastighetsskatten, och ofta därtill förmögenhetsskatt, gör att boendet blir orimligt högt beskattat och boendekostnaderna oöverkomliga. Den höjning av taxeringsvärdena på framför allt småhus som kommer att genomföras efter årsskiftet kommer kraftigt att öka människors kostnader för att bo under de kommande tre åren.

Den utökning av begränsningsregeln för fastighets- och förmögenhetsskatt som regeringen föreslår är bara en marginell lindring av problemet. Genom att höjningen av taxeringsvärdena kommer att slå så hårt mot många hushåll med låga inkomster godtar vi denna nya begränsningsregel tills vidare.

För att kompensera hushållen för höjningen av taxeringsvärdena föreslår vi att fastighetsskatten sänks år 2006 till 0,85 % på småhus och till 0,35 % på flerfamiljshus. Genom denna sänkning kommer alla hushåll i landet att betala lägre fastighetsskatt nästa år. Samtidigt vill vi i Folkpartiet även sänka fastighetsskatten för de fastigheter som berörs av nedtrappningen av räntebidragen utöver den fastighetsskattesänkning som vi föreslår generellt för flerbostadshus. Det är vår avsikt att senare fortsätta nedtrappningen av fastighetsskatten tills den är avskaffad.

Avskaffa räntebidragen på sikt

Genom reformer som förbättrar marknadsmässigheten inom bostads- och byggsektorn, sänkt skatt på boende och andra åtgärder som avser att öka rörligheten på bostadsmarknaden såväl som nybyggnationen, bör också en rad av de olika subventionssystem som byggts upp för att kompensera för dagens stelheter avskaffas.

Bostadsfinansiering

Allians för Sverige föreslår att räntebidraget avvecklas till 2011. Förslaget innebär att inga nya räntebidrag beviljas. För de fastigheter som i dag har räntebidrag och som är befriade från fastighetsskatt sänks schablonen för beräkning av räntekostnaden till 20 % 2006 från dagens 30 %. Därefter trappas schablonen ned successivt under en femårsperiod. För övriga fastigheter trappas schablonen för beräkning av räntekostnaden ned från 14 % 2006 till 0 % år 2011.

Utöver detta avskaffas skattelättnaden för vissa byggtjänster och investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder. Beviljandet av nya stöd i dessa system upphör omedelbart.

Förslagen beräknas medföra en sammantagen besparing för den offentliga sektorn på 2,2 miljarder kronor 2006.

11 Konkurrens ger tillväxt

Att skapa fungerande konkurrens på marknader är ett bra medel för att öka produktiviteten. En väl fungerande konkurrens leder till att resurserna används effektivt. Konkurrensen skapar också ett förändringstryck som främjar både innovationer och tillväxt. Vill vi öka tillväxten är det viktigt att en större del av ekonomin utsätts för konkurrens och att konkurrensen fungerar väl inom den del av ekonomin som redan är konkurrensutsatt.

Enligt EU-kommissionen tillhör åtgärder för att främja konkurrens inom vissa delar av ekonomi de mest prioriterade reformerna i Sverige de närmaste åren. De offentliga tjänsterna är ett särskilt viktigt område.

Brist på konkurrens – ett problem i Sverige

Det finns många indikationer på att konkurrensen i Sverige inte fungerar så väl som den borde. Den svenska prisnivån låg 16 % över genomsnittet i EU 2003. Särskilt höga är de svenska priserna inom detaljhandel, byggande och boende. Att Sverige är ett avlångt land med långa transporter mellan producenter och konsumenter förklarar bara någon procentenhet av prisskillnaden mellan Sverige och EU:s genomsnitt. Skillnader i löner och skatter mellan Sverige och övriga EU förklarar också bara en del av skillnaden i allmän prisnivå.

Marknadskoncentrationen är stor inom många branscher i Sverige, inte minst inom livsmedelsproduktion. Koncentrationen har dock minskat sedan slutet av 1990-talet, enligt Konkurrensverket. Detta beror bl.a. på avregleringar och avskaffade monopol inom telekommunikationsområdet och inom järnvägar.

Fördjupa konkurrensen

För att behålla effektiviteten i ekonomin är det centralt att se till att konkurrensen upprätthålls i den privata sektorn. Detta måste ske på flera sätt:

Främja internationell konkurrens

EU-kommissionens förslag till tjänstedirektiv innebär att tjänstesektorn kommer att öppnas för full konkurrens inom EU på samma sätt som varuhandeln. Detta stöder Folkpartiet helhjärtat.

Ta bort etableringshinder och monopol

De avregleringar som gjorts under det senaste decenniet har minskat koncentrationen på flera viktiga marknader i Sverige. Det är viktigt att fortsätta denna utveckling. Etableringshinder och monopol måste tas bort så långt detta är möjligt.

Fel! Okänt namn på

Sälj statliga företag

Koncentrationen på vissa marknader skulle kunna bli mindre om det stora statliga ägandet avvecklades. Staten skulle också få större trovärdighet som övervakare av spelreglerna på marknaden om den själv inte var en betydande företagsägare. Politiska mål uppnås mycket effektivare genom lagstiftning och ekonomiska styrmedel än genom ett statligt företagsägarande. Ännu svårare är det att tro att ett statligt företag kan uppfylla politiska mål samtidigt som det ska uppfylla lönsamhetskrav på en fri marknad.

Folkpartiet anser att konkurrensutsatt verksamhet ska bedrivas i privat regi och det statliga ägandet ska begränsas till företag som har ett entydigt samhällsintresse.

Allians för Sverige anser att det statliga ägandet bör minskas. På sikt bör staten kvarstå som ägare endast då tungt vägande skäl talar för detta. Företag som Nordea, Telia Sonera, OMX, Vasakronan samt Vin & Sprit verkar fullt ut på kommersiella marknader med fungerande konkurrens.

Försäljning av statliga företag måste ske med stor omsorg om skattebetalarnas pengar. Vår bedömning är att en försäljningsvolym motsvarande 35 miljarder kronor utöver regeringens förslag 2006 kan vara en rimlig målsättning. Intäkterna ska användas till att minska statsskulden. Budgeteffekten av detta består dels av en minskning av statens räntekostnader till följd av en minskning av statsskulden, dels av minskade utdelningsintäkter från de statliga företagen.

Förslagen innebär sammantaget en förbättring av det finansiella sparandet med 0,6 miljarder kronor 2006.

Skärpt konkurrensövervakning

Konkurrensverket måste ges ökade befogenheter och resurser för att bevaka konkurrensen på olika områden.

Kriminalisera karteller

Olagligt kartellsamarbete bör jämföras med ekonomisk brottslighet och beläggas med höga böter. Konkurrensverket bör få ökade resurser för att utreda fler fall av misstänkt kartellsamarbete och för att snabbare kunna föra dessa till domstol.

Främja konkurrens inom EU

Arbetet för att upprätthålla en fri konkurrens måste också föras på Europa-nivå. EU-kommissionens insatser mot olagligt kartellsamarbete är en förebild. En separat konkurrensmyndighet bör inrättas på EU-nivå. Kommissionen bör inte vara såväl part i ärendena som domare. En sådan myndighet skulle dessutom minska svängningarna i bedömningar beroende på kommissionens sammansättning.

Bredda konkurrensen

Den privata sektorn utgör ca 70 % av den svenska ekonomin. Återstående 30 % består av tjänster som produceras inom den offentliga sektorn. Huvuddelen av dessa tjänster är inte konkurrensutsatta.

Mer än 80 % av kommunernas verksamhet består av tjänster som inte kan betraktas som myndighetsutövning. Möjligheten att producera dessa i konkurrens är mycket stor. Ändå sker detta i mycket liten utsträckning i dag. Kommunernas kostnader för entreprenader och inköp av verksamhet uppgår till drygt 10 % av deras verksamhet. Andelen skiftar mellan kommuner och i Stockholms stad är andelen 20 %.

Konkurrensverket bedömer i en rapport att huvuddelen av landstingens och kommunernas verksamhet bör kunna utsättas för konkurrens. Enligt Konkurrensverket motsvarar den ytterligare andel av den offentliga sektorns verksamhet som skulle kunna konkurrensutsättas drygt 10 procent av BNP, alltså ca 250 miljarder.

För dem som vill öka konkurrensen inom den svenska ekonomin finns därmed knappast något mer angeläget än att öppna mer av den offentliga tjänsteproduktionen, i huvudsak kommunernas individuella tjänster, för konkurrens från enskilda utövare. Detta kan ske på olika sätt:

Konsumenträtt i offentligfinansierade tjänster

En förutsättning för väl fungerande marknader är att konsumenterna har en stark ställning. Konsumenträtten bör utvidgas till att gälla även offentligfinansierade tjänster.

Konkurrensverket ska övervaka offentliga tjänster

Vi vill införa en rad reformer som öppnar de offentliga tjänsterna för konkurrens. Konkurrensverket bör även få i uppdrag att bevaka att konkurrensen upprätthålls inom dessa sektorer.

Reformera den offentliga upphandlingen

Små företag har svårare än stora att hantera administrativa krav och regleringar. Stora upphandlingar leder till att endast de riktigt stora aktörerna kan lägga anbud. En god upphandlingskultur i stat och kommun är av stor betydelse för de små och medelstora företagen. Om kommuner och landsting aktivt verkar för att söka privata alternativ till offentligt producerade tjänster och utformar sina anbud så att småföretagare i praktiken ges möjlighet att delta i upphandlingsförfarandet, t.ex. genom att handla upp varor och tjänster i mindre delar, skulle detta gynna framväxten av små företag.

De ramavtal och den samordnade upphandling som i dag i hög grad sker, måste användas mera restriktivt och med större flexibilitet så att inte enbart mycket stora aktörer ges möjlighet att delta i anbudsgivningarna. Detta missgynnar inte bara de mindre företagen, utan medför att mångfalden för köparna begränsas.

Fel! Okänt namn på

Den offentliga upphandlingen bör reformeras exempelvis genom att talarätt införs för branschorganisationer, att Nämnden för offentlig upphandling överförs till Konkurrensverket och att sanktionerna skärps.

Öppna de offentliga monopolen

30 % av de svenska tjänsterna produceras inom den offentliga sektorn. Det handlar framför allt om vård, omsorg och utbildning. Huvuddelen av dessa tjänster är inte utsatta för konkurrens, vilket är en stor brist.

Att öppna mer av den offentliga tjänstesektorn för konkurrens skulle ge stora möjligheter för nyföretagande och kunskapsuppbyggnad inom verksamheter som det med all säkerhet kommer att finnas en ökad efterfrågan på såväl inom som utom Sverige. I takt med att de flesta utvecklade länders befolkningar blir allt äldre växer behovet av sjukvårds- och omsorgstjänster. Kunskap om hur denna kan organiseras och utföras på effektivast möjliga sätt kommer att bli värdefull även på en internationell marknad.

De lagar och bestämmelser som har kommit till för att hindra uppkomsten av konkurrerande alternativ till den offentliga produktionen av tjänster måste därför tas bort. Till dem hör den s.k. stopplagen mot vinstdrivande akutsjukhus.

Friskolereformen med skolpeng var en mycket effektiv reform för att etablera nya alternativ inom skolområdet. Liknande lösningar bör kunna införas även på andra områden inom den offentliga tjänsteproduktionen där behov och kostnader är låga för att se till att fler offentliga finansierade tjänster på ett enkelt sätt kan öppnas för utomstående utförare.

12 Begränsa antalet myndigheter

På senare år har antalet myndigheter kraftigt ökat. För snart sagt varje nytt samhällsproblem skapas en ny myndighet. Antalet små myndigheter växer kraftigt, liksom antalet myndigheter vars primära uppgift är att bedriva opinionsbildning. Folkpartiet är mycket kritiskt mot detta.

Sverige behöver en genomgripande myndighetsreform. Nya myndighetschefer ska förhöras i riksdagens utskott, tuffa regler för att stoppa politisk myndighetspropaganda införas och en resning i den rikhaltiga myndighetsfloran genomförs. I ett första steg lägger Folkpartiet konkreta förslag som innebär att 13 myndigheter netto försvinner.

Principen om en självständig statsförvaltning är allvarligt hotad. Undan för undan, utan ordentlig debatt och noggrann analys, sker en dramatisk konstitutionell omvälvning. Utnämningmakten missbrukas, myndigheterna politiseras och tenderar att bli en integrerad del av den socialdemokratiska maktapparaten.

En ny regering efter valet 2006 måste prioritera reformer av statsförvaltningen. Sverige behöver en självständig och effektiv statsförvaltning i medborgarnas – inte ett enskilt partis eller åsiktsriktnings – tjänst. För det första är

det nödvändigt att reformera utnämningmakten. Nya myndighetschefer bör förhöras i riksdagens utskott. För det andra måste tuffa regler mot politisk myndighetspropaganda införas. För det tredje måste myndighetsbyråkratin begränsas. Ett tak bör införas för antalet myndigheter. I ett första steg bör 13 myndigheter netto avvecklas. Myndigheter som bör läggas ned är exempelvis Integrationsverket, Arbetsmarknadsstyrelsen och Myndigheten för skolutveckling – samtliga starkt politiserade myndigheter.

Myndighetsbesparingar

Allians för Sverige föreslår ett besparingsprogram inom den statliga byråkratin. Antalet myndigheter har ökat i snabb takt under de senaste åren. Samtidigt visar Ekonomistyrningsverkets undersökningar att bara omkring hälften av myndigheternas anslag går till kärnverksamheten. Resten går bl.a. till att täcka kostnader för lokaler, IT-stöd och administration.

Vi föreslår att anslagssparandet på Regeringskansliet minskas, att de statliga kompetensöverföringsjobben dras in och att anslaget till Arbetsmiljöverket minskas. Under 2006 inleds också avvecklingen av Integrationsverket, Arbetslivsinstitutet och Myndigheten för skolutveckling.

Tillsammans med effektiviseringar på ett antal myndigheter förstärker vår satsning på minskad byråkrati statens finanser med 1,5 miljarder kronor.

13 Penningpolitiken

Sättet att bedriva penningpolitik har förändrats väsentligt under 90-talet både internationellt och i Sverige. I allt högre grad har centralbankerna blivit fristående från direkt politisk inblandning och bedriver penningpolitiken självständigt inom ramar som fastlagts politiskt. Detta har visat sig lyckosamt. Inflationen har dämpats väsentligt som följd av denna förändring. Detta gäller också i Sverige. Efter hårt motstånd godtog socialdemokraterna att ett sådant ramverk fastställdes också för den svenska Riksbanken. Riksdagen har lagt fast att den övergripande uppgiften för penningpolitiken är prisstabilitet. Riksbanken definierar prisstabilitet som att ökningen av konsumentprisindex ska begränsas till 2 % per år med en tolerans på 1 procentenhet uppåt och nedåt. Som i vår omvärld har detta nya ramverk som infördes vid mitten av 90-talet medverkat till stabilare tillväxt och att lönebildningen i motsats till tidigare decennier kunnat ske på ett ansvarsfullt sätt och samtidigt ge reallöneökningar.

Riksbankens självständiga ställning och dess uppdrag har hittills i mycket begränsad omfattning varit ifrågasatt. Däremot har en debatt förekommit om den faktiskt förda penningpolitiken. Detta är inte bara rimligt utan nödvändigt. I denna debatt ska även politikerna kunna delta, även om det kan anses olämpligt att en finansminister eller statsminister uttalar sig mera bestämt om den förda penningpolitiken. Med några enstaka undantag har det enligt Folk-

Fel! Okänt namn på

partiets uppfattning heller inte skett övertramp i denna fråga. Tyvärr har statsministern själv stått för några av dessa undantag, vilket skapar osäkerhet kring avsikterna med regeringens agerande.

Efter att det nya ramverket varit i kraft ett antal år har nu riksdagens finansutskott beslutat om en utvärdering av penningpolitiken utförd av internationell expertis. Vi ser fram emot resultatet av denna utvärdering och den debatt kring penningpolitiken som därefter kan förväntas följa. Det vore angeläget att regeringen klargjorde sitt stöd för Riksbankens ställning.

14 De offentliga finanserna och budgetpolitiken

Den andra stora förändringen under 90-talet var införandet av en ny budgetordning. Det var följden av ett arbete som började under 80-talet och fördjupades under den borgerliga regeringen i början av 90-talet så att en färdig ordning även formellt kunde börja gälla från 1997.

Den nya budgetordningen har varit en väsentlig förklaring till att underskott kunde – åtminstone för en tid – vändas till balans och överskott. Den ger bättre möjligheter för den politiska budgetprocessen att vara ansvarsfull. Om däremot, som skett, den nuvarande riksdagsmajoriteten bestämmer sig för att bryta mot budgetlagen finns inga egentliga sanktioner.

Budgetordningen har fått erkännanden av t.ex. OECD och den internationella monetära fonden (IMF).

När den nya budgetordningen infördes satte riksdagen två mål för statsfinanserna, att statens utgifter årligen ska hållas under i förväg satta tak och att ha ett överskott om 2 % av BNP i hela den offentliga sektorn, dvs. staten, kommunerna och pensionssystemet.

Överskottet skulle uppgå till 2 % av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Överskottsmålet kunde nås i slutet av 90-talet som ett resultat av den budgetsanering som inleddes av den borgerliga regeringen och slutfördes av regeringen Persson. Framst genom att konjunkturtoppen 1999/2000 bl.a. höjde företagets vinster, vilket gav extraordinära inkomster till statskassan, uppgick överskottet i de offentliga finanserna år 2000 till 5 % av BNP. Som under tidigare konjunkturtoppar förbättrades de offentliga finanserna.

Sedan dess har målet om 2 % i överskott inte uppnåtts och kommer inte heller att uppnås under de kommande åren enligt regeringens egna prognoser i budgeten. Det beror på att regeringen och dess stödpartier sedan 1999 genomfört i hög grad ofinansierade utgiftsökningar och skattesänkningar. Hela budgetsaneringen förslösades.

Tabell 6. Den offentliga sektorns finansiella sparande 2001–2008

Procent av BNP

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008

Finansiellt sparande	-0,5	-0,1	1,0	1,4	0,7	1,1	1,6

Källa: Konjunkturinstitutet och budgetpropositionen 2006.

Det är märkligt att om konjunkturen, och konjunkturutsikterna, är så goda som regeringen påstår det offentliga målet inte är mera positivt. Inte ens nu uppnås 2 %. I genomsnitt under den nästan två mandatperioder långa tid som tabellen spänner över uppnås bara 0,7 %. Det skulle krävas mycket kraftiga överskott under resten av den nuvarande konjunkturcykeln för att nå regeringens mål om 2 % i genomsnitt. Detta skulle kräva en så kraftig omsvängning i de offentliga finanserna att något sådant inte är sannolikt. Det visar hur långt regeringen står från det egna målet. Målet har i praktiken övergivits.

Regeringen formulerade överskottsmålet innan pensionsreformen hade genomförts. Reformen medförde att pensionssystemet fick en från de offentliga finanserna i övrigt fristående ställning. Därmed kan dess medel inte användas för andra offentliga utgifter. Premiereservmedlen är i lag skyddade privata tillgångar. Genom den breda politiska pensionslösningen och de tydliga kopplingar som finns mellan premiepensionssystemet och den kvarvarande fördelningspensionen kan inte heller den senare användas för annat än pensionsutbetalningar.

Premiepensionens fristående ställning kommer att markeras än mer genom den europeiska statistikmyndighetens, Eurostat, beslut att premiepensionen från 2007 inte ens formellt ska räknas in i de offentliga finanserna. Det är därmed nödvändigt att sätta ett nytt mål för de offentliga finanserna. Med hänsyn till pensionssystemets ställning är det rimligt att detta bara ska omfatta staten och kommunerna. Eftersom kommunerna redan i dag har ett balanskrav, som i princip gäller för varje enskilt år, bör kravet på balans över konjunkturcykeln ställas på staten.

Självfallet är det totala offentliga sparandet kontra det privata fortfarande intressant för ekonomisk analys. Spärren mot underskott motsvarande 3 % av BNP i stabilitets- och tillväxtpakten inom EU är formulerad i termer av totalt offentligt sparande. Icke desto mindre är pensionssystemets finansiella sparande inte åtkomligt för politisk målsättning i Sverige, eftersom det är regelstyrkt och påverkas av lönesumman och demografin. Senast i samband med den omläggning av statistiken som Eurostat aviserat bör balansmålet formuleras som ett krav på balans i statens finansiella sparande över konjunkturcykeln.

Med ett konjunktur neutralt balanskrav kommer statsskulden inte att växa i nominella tal. Den kommer att sjunka som andel av BNP. Med ett aktivt program för de statliga företagen, där intäkter från försäljning av de statliga företagen används för att minska statsskulden, kommer statsskulden också att sjunka i kronor räknat. Dels kommer statens räntebörda att minska, dels ger en låg skuldsättning stor rörelsefrihet i den ekonomiska politiken vid nedgångar i konjunkturen. Staten kommer inte att ha kvar dubbelrollen som företagare samtidigt som den som sätter spelreglerna på marknaderna genom lagar och förordningar.

Fel! Okänt namn på

Vårt mål för statsfinanserna är därmed att statens finansiella sparande ska vara i balans över en konjunkturcykel. Med en konjunkturcykel förstås då i allmänhet en period om fyra fem år.

Tabellen visar statens finansiella sparande med regeringens politik som andel av BNP.

Tabell 7. Statens finansiella sparande

Procent av BNP

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Finansiellt sparande	-1,9	-1,7	-0,9	-0,9	-1,5	-1,0	-0,3

Källa: Budgetpropositionen 2006.

Inte under någon del av innevarande mandatperiod och inte heller under nästa kommer regeringen att ens nå balans i statens finanser, mycket mindre ett överskott.

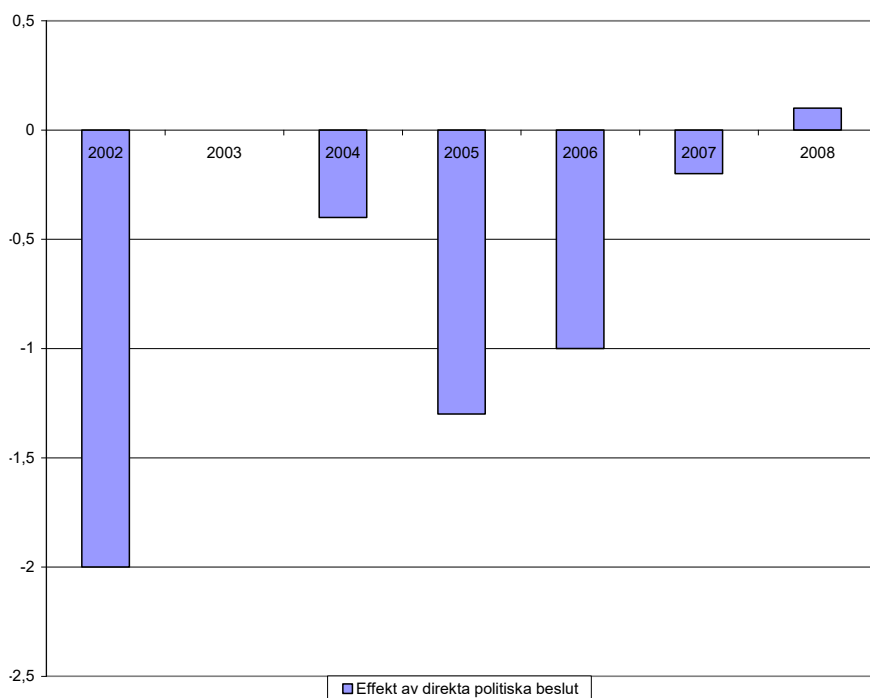
Under mandatperioden har regeringen, bl.a. lockad av de förbättringar i statsfinanserna som högkonjunkten och IT-bubblan medförde omkring millennieskiftet, lovat nya åtaganden som kostar ca 100 miljarder kronor eller ca 4 % av BNP. I budgeten kommer regeringen med nya åtaganden som bara för 2006 motsvarar mer än 26 miljarder kronor. Med tanke på att 2006 är valår är det troligt att regeringen kommer att lägga på oss nya framtida åtaganden som ännu inte är redovisade.

Den slutsatsen kan lätt dras av budgeten. Där redovisas en indikator på inverkan på efterfrågan från de direkta politiska besluten, se diagrammet.

Diagram 5. De politiska beslutens inverkan på efterfrågan

Procent av BNP

Fel! Okänt namn på

Anm.: Negativa siffror innebär stimulanseffekt.

Källor: Konjunkturinstitutet och Finansdepartementet.

Om stimulanseffekten skulle bli lika stor som valåret 2002 skulle det innebära en ytterligare försvagning med nästan 30 miljarder kronor. År 2002 ville regeringen genom stora försvagningar av de offentliga finanserna stimulera efterfrågan. Att regeringen inför den kommande valrörelsen skulle begränsa stimulansen till vad den nu anger i budgeten verkar inte sannolikt. Erfarenheterna från 2002 talar ett annat språk.

Höstens budgetproposition är en början på den löfteskarusell som regeringen tillsammans med sina stödpartier kommer att dra i gång inför nästa års val.

Regeringen har tillsammans med sina stödpartier aviserat ett flertal nya förslag som försvagar budgeten. Exempel på detta är ett tvåårigt åtgärds paket för ökad offentligt finansierad sysselsättning och höjt tak i sjukförsäkringen. Det är troligt att siffran för 2006 kommer att försämrats.

Den finanspolitiska inriktning som regeringen valt är mycket oroande. Med den nuvarande arbetsfördelningen mellan regeringen och Riksbanken svarar Riksbanken i princip för konjunkturpolitiken genom att räntan anpassas till inflationsriskerna. Inflationsriskerna beror av kapacitetsutnyttjandet som varierar med konjunkturen. Om regeringen tror på sin egen konjunkturprognos borde inte finanspolitiken vara så svag, framför allt inte om man beaktar risken för ytterligare försvagningar. En svag budget kan tvinga fram förtida räntehöjningar när kapaciteten blir ansträngd. I en sådan situation är det särskilt viktigt att Riksbanken står fri från politiska påtryckningar.

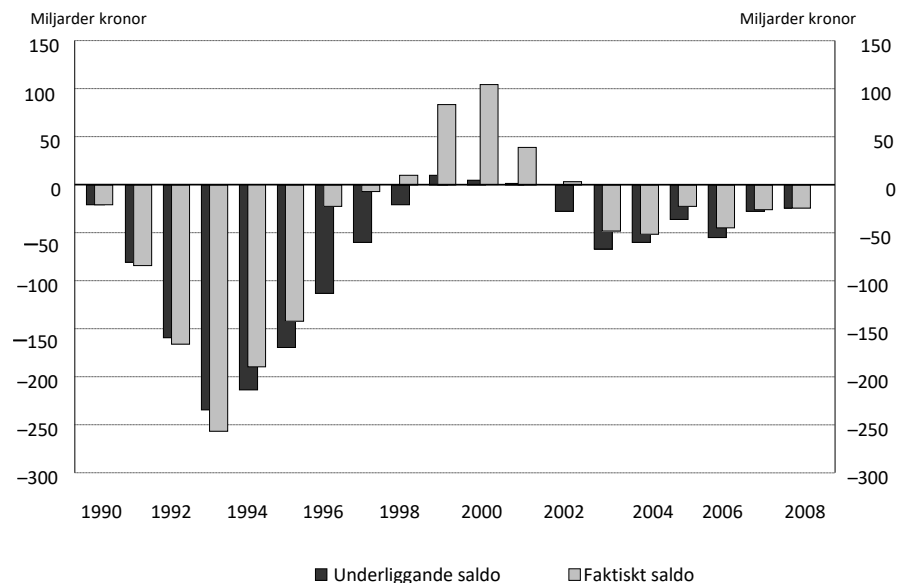
Fel! Okänt namn på

Men budgeten riskerar inte bara att ge problem när det gäller konjunkturpolitiken. När det finns hopp om en konjunkturförbättring är det allvarligt att regeringen inte griper tillfället att ta itu med de mera långsiktiga frågorna. De stora frågorna är bl.a. att den dryga miljon människor som står utanför den reguljära arbetsmarknaden ska ges ökade möjligheter att komma in och att hinder för företagande, sysselsättning och tillväxt röjs undan.

Statsbudgeten har varit svag under en följd av år

Diagrammet nedan visar det redovisade och det underliggande budgetsaldot. Det senare innehåller inte engångsåtgärder. Vid konjunkturtoppen 1999–2000 nådde det underliggande saldot knappt till balans. Under de senare åren har både det redovisade och det underliggande saldot visat underskott. Regeringen räknar också med underskott under de kommande åren.

Diagram 6. Redovisat och underliggande budgetsaldo

Källor: ESV och budgetpropositionen.

Det tredje viktiga inslaget i systemförändringen vid mitten av 90-talet var att utgiftstak infördes. Tak för statsbudgetens utgifter sattes tre år i förväg i absoluta tal där hänsyn togs till bedömningen av konjunkturen. Därigenom kunde en avvägning nås mellan privat och offentlig konsumtion och en spärr sattes mot utgiftsexpansion på ett sätt som det gamla budgetsystemet saknade.

Detta har regeringen i praktiken urholkat även om diverse manipulationer lett till att taket hållits i något slags formell mening. Det mest förekommande har varit att utgifter gjorts om till avdragsposter på statens inkomstsida. Av det senaste stimulanspaketet är minst 5 miljarder kronor av det slaget. En

Fel! Okänt namn på

redovisning av hur de officiella nationalräkenskaperna definierar sådana poster visas i tabellen.

Tabell 8. Belopp som ej redovisas under utgiftstaket

<i>Miljarder kronor</i>	
2006	
<i>Nedsättning av skatter</i>	
Anställningsstöd	3,7
Investeringar i källsorteringslokaler	0,1
Bredbandsinstallation	0,3
Reparation och ombyggnad av offentliga lokaler	0,7
Skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare	0,8
Sysselsättningsstöd till kommuner och landsting	7,0
Utbildning av personal i vård och omsorg	0,3
<i>Nya i budgetpropositionen</i>	
S.k. plusjobb	3,8
Utbildningsvikariat	1,2
Konverteringsstöd direktverkande el	0,3
Konverteringsstöd oljeuppvärmning	0,1
<i>Annat</i>	
Stöd till sjöfart	2,0
Skattelättnader för vissa byggnadstjänster	1,0
Summa	21,3

Källa: Budgetpropositionen 2006.

Inte mindre än 21 miljarder kronor som egentligen borde redovisas under utgiftstaket har lagts på inkomstsidan. På två år har detta belopp fördubblats. Tilltron till utgiftstaket och därmed till budgetdisciplinen undergrävs snabbt med denna typ av manipulationer.

Det är anmärkningsvärt att regeringen inte reserverar något belopp för de kostnader för staten som avvecklingen av Barsebäck 2 kommer att innebära. Eftersom aggregatet har stängts av måste regeringen rimligen snarast reglera detta ekonomiska åtagande. Vi vet från avvecklingen av Barsebäck 1 att kostnaden uppgick till över 1 miljard kronor per år i dåvarande penningvärde för de första åren. Det är rimligt att räkna med att kostnaden för staten för avvecklingen av Barsebäck 2 kommer att vara av samma storlek, ett belopp som ej redovisas.

Tilltron till utgiftstaket undergrävs också av det allt kortare perspektiv som präglar regeringens synsätt. Utgiftstaket fastställs numera i praktiken för det

Fel! Okänt namn på

kommande året och får därmed inte samma långsiktiga inriktning som ursprungligen var avsikten.

Vi har naturligtvis fått utgå från det utgiftstak som gäller för 2005, och på det föreslår vi ett tak som vi anser väl avvägt med hänsyn till ekonomins utveckling och angelägenheten av att hålla tillbaka de offentliga åtagandena.

Tabell 9. Utgiftstak för staten enligt regeringens budget och enligt vårt förslag

Miljarder kronor

	2006	2007	2008
Regeringen			
Utgiftstak	907	949	982*
Folkpartiet			
Utgiftstak**	888	921	953*

* Preliminärt utgiftstak.

** Jämförbart med regeringens utgiftstak.

Källor: Budgetpropositionen samt egna beräkningar.

I statsbudgeten ska finnas en budgetmarginal. Avsikten var att budgetmarginalen skulle ligga på 1,5–2 % av de utgifter som ligger under utgiftstaket. I praktiken har budgetmarginalen använts som ett ”reformutrymme” av regeringen och dess stödpartier. Det har lett till att budgetmarginalen är obetydlig för 2006. Den uppgår bara till 2,2 miljarder vilket motsvarar 0,2 % av utgifterna. Vi har prioriterat bland utgifterna så att utrymme skapats för en rimlig buffert mot oförutsedda händelser. För 2006 är den drygt 10 miljarder kronor.

Tabell 10. Budgetmarginal i procent av takbegränsade utgifter

	2006	2007	2008
Regeringen	0,2	1,3	1,9
Folkpartiet	1,1	1,6	2,6

De riktade skattesänkningar vi föreslår och vår prioritering bland de offentliga utgifterna leder till sänkt skatte- och utgiftskvot.

Tabell 11. Skatte- och utgiftstryck

Procent av BNP

	2006	2007	2008
Regeringen			
Skatteskvot	49,6	49,5	49,5
Utgiftskvot	54,2	53,6	53,1
Offentligt finansiellt sparande	0,7	1,1	1,6
Folkpartiet			
Skatteskvot	48,9	48,6	48,4
Utgiftskvot	53,2	52,4	51,8

Fel! Okänt namn på

Offentligt finansiellt sparande	1,0	1,3	1,7

15 Folkpartiets förslag till inkomster

Skattesänkningar	2006	2007	2008
Sänkt inkomstskatt	37 510	41 910	41 910
Därav jobbvdrag	37 000	37 000	37 000
Jobbvdrag näringsinkomst	1 200	1 500	1 600
Höjd skiktgräns	810	810	810
Slopad värmskatt	–	4 000	4 000
Interaktion grundavdrag	–1 500	–1 400	–1 500
Höjt avdrag kompetens/pensionssparande	200	300	500
Sänkt dubbelskatt	300	300	1 000
Riskkapitalavdrag	100	100	100
Uppskov vid återinvestering i företagande	500	500	500
Fåmansbolagsregler	900	900	900
Hushållsnära tjänster	1 000	1 000	1 000
Sänkt arbetsgivaravgift vid nyanställning	2 750	4 950	5 650
Nystartsjobb	1 200	1 200	1 200
Fribelopp fondering	400	400	400
Förmögenhetsskatt	2 850	3 000	4 200
Senare momsinsbetalning	80	80	80
Slopad medfinansieringsavgift sjuklön	2 479	2 500	2 500
Avdrag int. biståndsgåvor	300	300	300
Fastighetsskatt	3 800	5 080	5 380
Nej till delvis skatteväxling	1 400	1 370	1 370
Nej till trängselskatt	531	–	–
Summa	56 300	63 890	66 990

Skatteökningar	2006	2007	2008
Slopavdrag övriga utgifter	400	400	400
Reseavdrag mot kommunalskatt	960	960	960
Slopavdrag fackavgift	4 000	4 200	4 400
Nej till glesbygdsavdrag	300	300	300
Skatterabatt personaldatorer	800	1 600	2 400
Höjd arbetsgivaravg. medfinansiering	2 500	2 500	2 500
Nej till arbetsgivaravgift nedsättning	4 800	5 200	5 100
Nej till arbetsgivaravgift soloföretag	1 100	900	–

Fel! Okänt namn på

Skatteökningar	2006	2007	2008
Höjd reavinstskatt bostäder	1 700	3 400	3 400
Räntebeläggning obeskattade reserver	1 400	1 400	1 400
Bolagsskatt	1 000	1 160	1 160
Tobaksskatt	500	500	500
Nej till nedsättning av koldioxidskatt	860	860	860
Nej till nedsättning av torvskatt	1 800	1 800	1 800
Summa	22 120	25 180	25 180

Slopade nedsättningar m.m.	2006	2007	2008
Utbildning kommuner	300	300	–
Investeringsbidrag bostäder	500	500	–
Anställningsstöd	3 809	3 000	3 000
Plus-jobb	3 834	5 112	2 556
Utbildningsvikariat	1 248	1 248	–
Konvertering eluppvärmning	300	300	300
Inv. bidrag källsortering	133	–	–
Inv. bidrag bredband	300	–	–
Inv. bidrag offentliga lokaler	667	–	–
Summa	11 091	10 460	5 856

Övriga inkomster	2006	2007	2008
Trafikskadeavgift	2 000	2 000	2 000
Koncessionsavgifter	500	500	500
Minskade utdelningar		–900	–1 800
Summa	2 500	1 600	700

Jobbavdrag införs, mot den kommunala beskattningen införs ett förvärvsavdrag mot arbetsinkomster. Upp till 31 500 är avdraget lika med inkomsten, mellan 31 600 och 107 800 är avdraget 31 500+20 % av inkomsten däremellan, över 108 000 är avdraget 46 800 kronor.

Jobbavdraget införs även för inkomst av näringsverksamhet.

Skiktgränsen för när statlig skatt ska betalas höjs i enlighet med index. Därmed får inte fler betala statlig skatt på grund av inflationen.

Värnskatten, det högsta skalsteget i inkomstkatteskalen om 5 procenten heter avskaffas.

Genom jobbavdragets konstruktion minskar skattebortfallet från den grundavdragshöjning som genomförs.

Ett kompetenssparande införs, som om det inte utnyttjas övergår till pensionsparande. Avdragsrätten höjs därvid till 1,5 basbelopp.

Dubbelbeskattningen av aktieutdelningar minskar genom att fysiska personers utdelningsskatt sänks.

Fel! Okänt namn på

Ett riskkapitalavdrag införs för att stimulera framväxten av privat investeringskapital.

En möjlighet att skjuta upp reavinstbeskattningen vid försäljning av onoterade aktier ifall vinsten investeras i ett nytt onoterat företag införs. Uppskov ges med upp till 5 miljoner kronor.

Fåmansbolagens krångliga skatteregler ändras så att det inte missgynnar eget företagande. Förslaget preciseras då regeringens aviserade proposition föreläggs.

Hushållsnära tjänster ges en skatterabatt med upp till 50 % av arbetskostnaden. Skattereduktionen lämnas direkt i tjänsteföretaget så att kunden kan betala det rabatterade priset, vitt och hederligt.

Arbetsgivaravgiften exklusive pensionsavgift sänks för företag som nyanställer. Första året slopas den, därefter en avtrappning av rabatten med en fjärdedel per år.

Nystartsjobb införs, där arbetsgivaravgiften tas bort helt för personer som uppburit arbetslöshetsersättning, sjukpenning, förtidspension eller socialbidrag i mer än ett år. Nedsättningen gäller under lika lång tid som vederbörande varit frånvarande från arbetslivet.

Ett fribelopp införs för periodiseringsfonder och obeskattade reserver på 10 miljoner per företag, där räntebelägningen avskaffas.

Förmögenhetsskatten avskaffas, stegvis med en halvering från 1,5 % till 0,75 % år 2006 och 0,5 % 2008.

Företagens momsinsbetalningsdagar senareläggs.

Arbetsgivarnas medfinansiering av sjuklönen, om 15 % av sjukpenningen efter de första 14 dagarnas sjukfrånvaro, avskaffas.

Avdragsrätt för internationella biståndsgåvor införs.

Fastighetsskatten sänks för alla fastigheter till 0,85 % på småhus och till 0,35 % på flerfamiljshus 2006. Fastighetsskatten sänks för de fastigheter som berörs av nedtrappningen av räntebidragen utöver den fastighetsskattesänkning som vi föreslår generellt för flerbostadshus.

Elskatten för hushåll höjs inte, liksom effektskatten för kärnkraft inte heller höjs.

Trängselavgifter införs inte.

Avdraget för ”övriga utgifter” avskaffas förutom avseende styrkta kostnadsersättningar.

Avdraget för resor till och från arbetet och för dubbelt boende får endast göras mot kommunalskatten. Samtidigt höjs reseavdraget till 20 kronor per mil.

Skattereduktionen för avgift till a-kassa avskaffas, liksom avdraget för avgift till fackförening.

Glesbygdsavdraget införs inte.

Bruttolöneavdragsmöjligheten för personaldatorer avskaffas.

Arbetsgivaravgiften höjs då medfinansieringen av sjuklönen avskaffas, liksom nedsättningen med 5 % för lönesummor upp till 741 600 kronor. Den föreslagna nedsättningen för soloföretagare ersätts med nedsättningen för alla nyanställningar.

Fel! Okänt namn på

Reavinstskatter för bostäder höjs i ett första steg till 25 % och ett andra till den generella nivån 30 %.

Obeskattade reserver räntebeläggs på samma sätt som periodiseringsfonder.

Bolagsskatten ökar på grund av att kommunala koncernbildningar förbjuds samt genom att Barsebäck återstartas.

Skatten på rulltobak höjs till 1 339 kr per kilo.

Den föreslagna nedsättningen av koldioxidskatten för den sektor som har fått utsläppsrätter genomförs inte.

Nedsättningen av koldioxidskatt och energiskatt på torv avskaffas.

16 Folkpartiets förslag till utgifter

Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Vi föreslår en betydande minskning av presstödet och en indragning av ej använt anslagssparande inom Regeringskansliet.

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Eftersom vi motsätter oss försöket med trängselskatt i Stockholm dras de delar av anslaget in som för 2006 och 2007 fortfarande inte är bundna av avtal. Kompetensöverföringsjobben genomförs inte.

Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Vi anslår mera medel till Tullverket för en effektivare narkotikabekämpning. En viss besparing görs på Kronofogdemyndigheterna.

Utgiftsområde 4 Rättsväsende

Rättsväsendet är fortsatt strukturellt underfinansierat. Folkpartiet föreslår därför under de närmaste tre åren sammanlagt 1 miljard kronor mer per år än regeringen till stärkande av rättstrygghet och rättssäkerhet. Vi vill betona en helhetssyn på rättsväsendet: Varje del i rättskedjan måste fungera och samordnas med övriga delar. Domstolsväsendet har behov av utökade resurser på grund av ökad måltillströmning och stora historiska balanser. Detsamma gäller åklagarväsendet som bl.a. behöver anställa fler specialiståklagare. Polisens kapacitet att både utreda och förebygga brott måste ökas. Polisorganisationen behöver förstärkas med fler poliser, specialister och ett tydligt ledarskap. Polisen måste bli avsevärt effektivare. Kriminalvården behöver ökade resurser till fler anstaltsplatser, ytterligare personal, säkerhetsåtgärder och för behandlingsverksamheten.

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Vi avviker inte från regeringens bedömning av utgiftsramen.

Utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet

Det är vår uppfattning att Sverige ska öka sin förmåga att medverka i internationella operationer. Vi ska aktivt delta i uppbyggnaden av EU:s nya snabbinsatsstyrkor. Sverige ska på sikt kunna bidra med en egen "battle group".

Risken att omställningskostnaderna är underskattade liksom att den önskade utvecklingen inte ryms inom angiven ramen innebär att vi förordar en väsentligt mindre besparing på det militära försvaret än regeringen. Det militära försvaret förstärks med 400 miljoner år 2006.

I den redovisning regeringen lämnar anges inte kostnaderna för enskilda materielprojekt, inte heller om materielen finns att köpa på annat håll eller ens om insatsförsvaret har behov av den. Det bristande underlaget utesluter en självständig och korrekt bedömning av Sveriges folkvalda. Att regeringen muntligen vill komplettera informationen förändrar inget. Av detta skäl motsätter sig Allians för Sverige godkännande av vad regeringen föreslår om anskaffning av viktigare materielprojekt.

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Vi avviker inte från regeringens bedömning av utgiftsramen, då enprocentsmålet enligt regeringen uppnås 2006. Folkpartiet välkomnar detta. Biståndet har dock alltför ofta använts som budgetregulator när regeringen stått inför akuta problem med att klara statens utgiftstak. Det gör att vi ställer oss skeptiska till att regeringen i praktiken återställer enprocentsmålet, och vi kommer därför noga att följa regeringens agerande i denna fråga.

Vi anser att ett generöst och högkvalitativt bistånd till u-länderna är nödvändigt och önskvärt, men att regeringens politik bör kompletteras med ökad betoning på demokratisk utveckling. Demokrati ska vara det övergripande målet för biståndet. Därför vill vi se ambitiösa satsningar på demokratibistånd.

En förutsättning för att genomförandet av biståndet framöver ska ske effektivt är att det bilaterala biståndet inriktas på färre länder.

Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

Folkpartiet satsar betydande belopp i kampen mot utanförskapet inom utgiftsområde 13 Arbetsmarknad. Integrationsverket kan läggas ned, anslaget halveras för 2006. Inför den nya instans- och processordningen i utlännings- och medborgarskapsärenden föreslår vi att vissa grupper beviljas en ny asylprövning enligt den nya asylprocessen. Detta kommer att medföra ökade kostnader, varför vi anslår 100 miljoner kronor 2006.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård

En tandvårdsreform är angelägen och Folkpartiet vill därför avsätta en halv miljard kronor per år från 2007. En vårdgaranti inom hälso- och sjukvården ska införas från den 1 november 2005. Folkpartiet föreslår 250 miljoner kronor mer än regeringen till vårdgarantin för år 2006. Det statliga bidraget till kvalitetsutveckling i psykiatrin föreslås omfatta 300 miljoner kronor mer än

Fel! Okänt namn på

regeringen 2006, 500 miljoner kronor 2007 samt likaledes 500 miljoner kronor 2008. Folkpartiet föreslår att anslagen till folkhälsopolitiska åtgärder 14:7 och alkoholpolitiska åtgärder 14:8 ökas med sammanlagt 300 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag, för vart och ett av åren 2006, 2007 och 2008. I denna summa ingår en kampanj om betydelsen av fysisk aktivitet riktad till Sveriges alla föräldrar. Folkpartiet föreslår 20 miljoner kronor till utveckling av regionala kunskapscentrum för primärvårdens utveckling fr.o.m. 2007. Vi avsätter 300 miljoner kronor per år för en återställning av reglerna för assistansreformen. Anslaget till åtgärder inom äldrepolitiken ökas med 1 ½ miljard kronor om året, framför allt för att stimulera kommunerna att införa en omsorgsgaranti. För en tillgänglighetsreform för funktionshindrade avsätter vi 250 miljoner kronor år 2006 och 500 miljoner kronor de två följande åren. En avgift à 25 kr vid varje expeditionstillfälle hos Apoteket AB beräknas ge en intäkt på 1,2 miljarder kronor.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom

Regeringen satte år 2002 upp mål för sjukskrivningar och förtidspensioneringar. Den budgetproposition vi nu har sett visar att regeringen inte längre själv tror på att den ens ska komma i närheten av målen.

Försäkringskassan utgår ändå ifrån regeringens mål och har gjort beräkningar för hur situationen skulle se ut om de hölls. Vi tycker att Försäkringskassans beräkning är rimlig. De resultaten borde det vara möjligt att nå med de metoder vi förespråkar. Den sammanlagda kostnaden för sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitets- och sjukersättning inklusive statliga ålderspensionsavgifter ska vara högst 107 miljarder kronor för budgetåret 2008. Detta innebär en besparing på 15,7 miljarder kronor jämfört med regeringens anslag.

Vi vill nå det målet genom finansiell samordning, rehabiliteringsgaranti och åtgärder mot fusk och överutnyttjande.

Finansiell samordning, Finsam, innebär långtgående befogenheter för Försäkringskassan och sjukvårdshuvudmännen att samarbeta ekonomiskt.

Inom Allians för Sverige har vi enats om ett program för att hindra fusk och överutnyttjande i sjukförsäkringen. Vi räknar med att detta program ska ge besparingar på 2,2 miljarder kronor per år.

Därutöver räknar vi med att vårdgaranti och rehabiliteringsgaranti ska föra människor snabbare tillbaka i arbete. Vi vill även utveckla Finsam så att sjukvårdshuvudmännen ska kunna använda sjukförsäkringspengar till att utveckla rutiner för intygsskrivande, bedömning av arbetsförmåga etc. En mycket viktig åtgärd är en rörligare arbetsmarknad genom de förändringar vi föreslår på annat håll. Det gör det lättare för människor att hitta ett jobb där de trivs och kan arbeta trots att de kanske inte är fullt friska.

Åtgärderna kräver en rad satsningar på ökad rehabilitering, noggrannare läkarkontroll för sjukskrivning, vårdgaranti m.m., till en sammanlagd kostnad av 1,6 miljarder kronor årligen. Härigenom bedömer vi det möjligt att uppnå de nivåer som Försäkringskassan anser möjliga. Vi räknar också med att en del av de sjukskrivna eller förtidspensionerade som förs ut ur försäkringen i

stället måste erhålla a-kassa eller socialbidrag en period. Nettobesparingen blir därför mindre men självfallet högst betydande.

Trafikförsäkringen tar över nytillkommande sjukpenningkostnader som är trafikrelaterade. Detta är en strukturreform som torde ha betydande framtida effekter på trafiksäkerheten. Första året torde denna förändring kunna innebära en avlastning av sjukförsäkringen om 800 miljoner kronor. I nuvarande läge med stor sjukfrånvaro anser vi det inte lämpligt att höja taket i sjukförsäkringen.

Utgiftsområde 11 Trygghet vid ålderdom

Innehav av fritidshus ska inte påverka pensionärernas bostadstillägg.

Utgiftsområde 12 Familjer och barn

Folkpartiet vill stimulera familjer till en mera jämställd fördelning av föräldradigheten genom en jämställdhetsbonus. För varje uttagen månad som motsvaras av en månad som den andre föräldern tar ut, bör ersättningsnivån vara 90 % i stället för 80 %.

Ett barnkonto införs under perioden.

Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Vi vill reformera den nuvarande arbetsmarknadsmyndigheten, AMS. Folkpartiet vill att länsarbetsnämnderna avskaffas och att AMS görs om till en mindre myndighet vars ledning tillsätts på professionella meriter.

Folkpartiet föreslår tillsammans med övriga allianspartier att arbetslöshetsförsäkringen görs obligatorisk och får en tydligare karaktär av omställningsförsäkring. Medlemsavgiften till arbetslöshetsförsäkringen höjs och ersättningen trappas ned i ett första steg efter 200 dagar och i ett andra steg efter 300 dagars arbetslöshet för personer utan barn och efter 450 dagar för personer med barn.

Folkpartiet föreslår färre platser i arbetsmarknadsåtgärder än regeringen gör nästa år och går även emot regeringens förslag om s.k. plusjobb och utbildningsvikariat i kommuner och landsting. Vi säger även nej till det s.k. friåret.

Vi föreslår en ny särskild jobb- och utvecklingsgaranti för personer som behöver extra hjälp för att få fäste på arbetsmarknaden. Tillsammans med övriga partier i alliansen föreslår vi att det inrättas särskilda nystartsjobb med kraftigt reducerad arbetsgivaravgift för långtidsarbetslösa, långtidssjukskrivna och förtidspensionärer. Vi anslår även pengar till sysselsättningsskapande investeringar i utsatta bostadsområden.

Utgiftsområde 14 Arbetsliv

Vi minskar anslaget till Arbetsmiljöverket och lägger ned Arbetslivsinstitutet. Dessa förändringar sparar 300 miljoner kronor 2006 och 450 miljoner kronor 2007.

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Folkpartiet vill öka rättvisan i studiestödssystemet. Därför säger vi nej till det orättvisa rekryteringsbidraget som gör att vissa studerande kan slippa studielån. Detta innebär en besparing jämfört med regeringen på 1 600 miljoner kronor årligen. Samtidigt vill Folkpartiet höja studiemedlen till alla med 400 kr per månad. Vi tillstyrker regeringens förbättringar för studerande föräldrar men anser att de dessutom ska ha rätt till tilläggsloan om 3 000 kr i månaden.

Utgiftsområde 16 Utbildning

Folkpartiet prioriterar satsningar som höjer kvaliteten i utbildningsväsendet.

Vi säger nej till inriktningen på regeringens bidrag till personalförstärkningar i förskola respektive skola och fritidshem. Dessa bidrag har genom sin utformning lett till högre andel obehöriga lärare i skolan. Bidragen borde inriktas på att öka andelen behöriga lärare i skolan genom fortbildning av obehöriga lärare och stöd till anställning av fler behöriga lärare.

För att höja kvaliteten i skolan vill Folkpartiet satsa mer resurser på de yngsta barnen och införa en "läsa-skriva-räkna-garanti" i lågstadiet. Under 2006, 2007 och 2008 anslår därför Folkpartiet 2,5 miljarder kronor för att bl.a. öka lärartätheten i lågstadiet, införa nationella prov i årskurs tre, anställa fler speciallärare och erbjuda fler elever extra undervisning.

Under läsåren 2006/07 och 2007/08 vill Folkpartiet genomföra ett fullskaleförsök med gymnasiala lärlingsutbildningar. Det ska då handla om riktiga lärlingsutbildningar med hög andel arbetsplatsförlagd tid. Dessa utbildningar ska inte i sig ge högskolebehörighet.

Högskolan har de senaste åren byggts ut i en takt som skadat kvaliteten på undervisningen. Folkpartiet säger därför nej till regeringens föreslagna 15 000 nya platser. Folkpartiet anser att den måttfulla andelen av regeringens höjda anslag som går till kvalitetsökning i högskolan är för liten. Folkpartiet anslår därför 3 miljarder kronor under 2006–2008 för att höja kvaliteten i högskolans nuvarande utbildningsplatser.

Folkpartiet minskar statens bidrag till vuxenutbildningen med 600 miljoner kronor. I stället vill vi bygga ut den kvalificerade yrkesutbildningen, KY, med ytterligare 9 300 årsstudieplatser. På sikt vill Folkpartiet skapa ett utbildningssystem med riktiga fackhögskolor.

Folkpartiet satsar tillsammans med Allians för Sverige 900 miljoner kronor mer än regeringen på forskning under 2006–2008. Folkpartiet vill göra en riktad satsning på ett i internationell jämförelse högtstående universitet, ett elituniversitet. För detta anslås 200 miljoner kronor år 2006, ett belopp som stiger över tiden.

Vi drar ned något på bidragen till maxtaxan i barnomsorgen, eftersom vi inte anser att de som går heltid är den nya grupp som vi vill locka till allmän förskola med tre avgiftsfria timmar. Bara de som enbart har sina barn i förskolan i tre timmar ska befrias från avgiften.

Utgiftsområde 17 Kultur

Regeringen har satsat på stora prestigeprojekt som införande av fri entré på 19 statliga museer och tvångsinförande av digital-tv. Detta har trängt undan viktigare uppgifter på kulturens område. Folkpartiet liberalerna föreslår väsentliga förstärkningar av bidragen till den regionala kulturverksamheten och till museerna så att förstörelsen av vårt kulturarv kan upphöra.

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

En rad åtgärder är nödvändiga för att få en bättre fungerande bostadsförsörjning, såsom sänkta produktionskostnader, skattelättnader samt bättre incitamentsstrukturer för ökat byggande. Besparingar är möjliga att göra inom Boverket och vissa andra myndigheter. Investeringsbidragen för byggande har visat sig vara ett misslyckande och bör avskaffas. Anslaget Omstrukturering av kommunala bostadsbolag bör avskaffas.

Regeringens bostadsfinansieringsgrupp konstaterar att ”den avreglerade kapitalmarknaden erbjuder i dag bostadssektorn väsentligt bättre finansiella betingelser än det varit möjligt att reglera eller subventionera fram”. Ds 2005:39 Bostadsfinansiering, s. 15.

Vi ansluter oss till denna ståndpunkt. Bostadssektorn är inte längre plan- och normstyrd. Byggande och bostadsförvaltning ställdes under 1990-talet inför stora, och nödvändiga, krav på anpassning till en mer konkurrensutsatt situation. Ett nytt bostadsfinansieringssystem infördes och subventioner avvecklades. Vi anser att det nu är dags att slutligen inleda den sista fasen av den avveckling som inleddes i början på 1990-talet och avser att inleda en utfasning av räntebidragen.

Vi föreslår att några nya räntebidrag ej beviljas. För fastigheter som är befriade från fastighetsskatt trappas schablonen för beräkning av räntekostnaden, som i dag är 30 %, ned successivt från 20 % år 2006 till 0 % år 2011. För fastigheter som betalar fastighetsskatt trappas schablonen för beräkning av räntekostnaden ned från 14 % år 2006 till 0 % år 2011.

Därtill avser vi att avskaffa skattelättnaden för vissa byggtjänster och investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder. Beviljandet av ansökningar för dessa stöd föreslår vi upphör omedelbart.

Våra minskade subventioner till bostadssektorn och den närmare utformningen av minskningen är en följd av att vi reducerar fastighetsskatten på flerfamiljshus.

Den höga fastighetsskatten och, ofta därtill, förmögenhetsskatt gör att boendet blir orimligt högt beskattat och boendekostnaderna oöverkomliga. Den höjning av taxeringsvärdena på framför allt småhus som kommer att genomföras efter årsskiftet kommer kraftigt att öka människors kostnader för att bo under de kommande tre åren.

Den utökning av begränsningsregeln för fastighets- och förmögenhetsskatt som regeringen föreslår är bara en marginell lindring av problemet. Genom att höjningen av taxeringsvärdena kommer att slå så hårt mot många hushåll med låga inkomster godtar vi denna nya begränsningsregel tillsvidare.

Fel! Okänt namn på

För att kompensera hushållen för höjningen av taxeringsvärdena föreslår vi att fastighetsskatten sänks år 2006 till 0,85 % på småhus och till 0,35 % på flerfamiljshus. Genom denna sänkning kommer alla hushåll i landet att betala lägre fastighetsskatt nästa år. En särskild kompensation utgår till de fastigheter som berörs av förslaget om avtrappade räntebidrag.

Utgiftsområde 19 Regional utveckling

Folkpartiet säger nej till selektiva stöd, och de bör avvecklas så snart som möjligt. Därför minskar vi anslaget till allmänna regionalpolitiska åtgärder med 700 miljoner kronor.

Folkpartiet anser att Glesbygdsverket bör läggas ned. I vår regionalpolitiska motion lägger vi fram ett förslag om ett nytt samlat landsbygdsverk där glesbygdsfrågorna kommer att ingå som en del. Därmed blir det nuvarande Glesbygdsverket överflödigt. Avvecklingen inleds under år 2006, och anslaget för verket kan därmed minskas.

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Globala klimatförändringar som orsakas av människan är ett av vår tids största miljöhot och frågan om vilken politik Sverige ska föra för att minska mänsklighetens klimatpåverkan är en av de viktigaste frågor som svenska politiker ställs inför över huvud taget. Folkpartiet anser inte att denna fråga kan lösas genom tillfälliga satsningar som regeringens förslag om KLIMP-pengar utan i stället måste regeringen ta fram tydliga planer på hur Sverige ska avveckla sitt beroende av fossila bränslen. Detta måste inkludera en realistisk energipolitik, riktade forskningsinsatser och korrekt utformade styrmedel. Inom flera områden saknar Sverige i dag korrekta system för att uppnå ett hållbart samhälle. Folkpartiet liberalerna föreslår därför att en hållbarhetskommision tillsätts med uppgift att se över vilka effektiviseringar och moderniseringar av samhällets regelverk, styrmedel och upplysningsverksamhet som behöver göras, inte minst för att undvika att samhället motverkar goda initiativ från individer och företag. Förutom klimatpolitiken är en av de allvarligaste frågorna tillståndet i havet, och då speciellt Östersjön. Folkpartiet föreslår därför en särskild Östersjösatsning där inledningsvis resurser sätts av för att förstärka den eftersatta räddningsberedskapen.

Utgiftsområde 21 Energi

Folkpartiet går emot de olika energiprogrammen och även tvångssystemet med s.k. gröna certifikat. Folkpartiet anser att de s.k. gröna certifikaten är ett system som snedvrider konkurrensen på energimarknaden, dessutom verkar det inte uppfylla de mål som regeringen har satt upp. Eftersom Folkpartiet vill återstarta Barsebäcks båda reaktorer beräknas inte fortsatta kostnader för avställningen fr.o.m. 2007.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

För att skapa utrymme för att tidigarelägga ytterligare investeringar i nya vägar och till ytterligare åtgärder för att tjälsäkra vägar i skogslänen förstärker vi anslaget till väghållning och statsbidrag med 500 miljoner per år under perioden 2006–2008. Vi ökar också anslaget till stöd för regionala flygplatser med 100 miljoner årligen för att motverka effekterna i Norrland och på Gotland av den nya flygskatt som regeringen aviserat. Anslagen till administration hos Vägverket och Banverket minskas något i syfte att ytterligare effektivisera verksamheten.

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Grunden för en liberal jordbruks-, skogs- och fiskepolitik är en aktiv näringspolitik med tydligt företagarperspektiv. Folkpartiet anser att det ska vara miljömässigt hållbara verksamheter där produktion och tjänster styrs av konsumenternas efterfrågan. Vi vill också fortsätta att arbeta för ett förbättrat djurskydd och en starkare livsmedelskontroll. Folkpartiet anser också att politiken måste vila på en rättvis handelspolitik gentemot tredje världen. Det är därför av största vikt att WTO:s medlemsländer nu lyckats komma överens om gemensamma principer för reformering av världshandeln. Folkpartiet anser att det är akut att alla exportstöd samt andra handelsstörande krediter och bistånd snabbt tas bort. Folkpartiet anser att det behövs ett samlat grepp inom myndigheter och verk med ansvar för de areella näringarna. I LAN (verket för landsbygden och de areella näringarna) ska alla frågor som hör till näringsdelen av jordbruk, skog och fiske ingå.

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Som ett led för att stärka konkurrensen på den fria marknaden förstärker vi anslagen till Konkurrensverket och till forskning i konkurrensfrågor. Vi höjer också anslaget för åtgärder på konsumentområdet. Det höjda anslaget på detta område ska dock fasas över till de olika organisationerna på konsumentområdet. Vi minskar anslagen till Nutek, ITPS och Vinnova i vår allmänna strävan att minska riktade samt allmänt ökande anslag till olika myndigheter. Dessa myndigheters verksamhet bör samordnas.

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

I enlighet med finansieringsprincipen minskas anslaget 48:1 Kommunalekonomisk utjämning för att kompensera för de utgifter för vårdgarantin som redovisas under utgiftsområde 9. Från 2007 tar staten över en större del av ansvaret för assistansersättningen. Effekterna av våra skatteförslag neutraliseras. Utgifterna för den s.k. kommunakuten avvisas.

Fel! Okänt namn på

Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Hänsyn har här tagits till den minskning av statsskulden som kan åstadkommas genom den omfattande försäljning av statliga företag som vi föreslår. Genom denna minskning samt genom ett i övrigt lägre upplåningsbehov än regeringens politik medför kan ränteutgifterna beräknas bli lägre än enligt regeringens budget. Hänsyn till utebliven utdelning från de avyttrade företagen har tagits på inkomstsidan.

Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen

Vi avviker inte från regeringens bedömning av utgiftsramen.

Anslagsbehållningar

För vissa utgifter som vi vill begränsa eller avskaffa kan anslagsbehållningar dras in. Det gäller följande anslag:

			Mkr
UO01	27:2	Presstödet	-20
	90:5	Regeringskansliet m.m.	-550
UO03	3:2	Kronofogdemynd.	-30
UO13	22:1	Arbetsmarknadsverket	-100
UO14	23:1	Arbetsmiljöverket	-40
	23:2	Arbetslivsinstitutet	-70
UO15	25:4	Rekryteringsbidrag	-300
UO18	31:11	Investeringsbidrag	-303
UO19	33:6	Försvarsomställning	-100
Summa			-1 513

Budgeteringsmarginalen

Med Folkpartiets politik uppnås en budgeteringsmarginal för 2006 på drygt 10 miljarder kronor, vilket är mera betryggande än regeringens 2 miljarder kronor. För 2007 har vi en budgeteringsmarginal som ligger på närmare 15 miljarder kronor eller drygt 1 ½ % av de takbegränsade utgifterna. Marginalen för 2008 ligger på ca 1 ½ % av utgifterna. Vi uppnår därmed för de närmsta åren en marginal av den storlek som regeringen tidigare ansett vara nödvändig.

Utgiftstak för staten

Vårt förslag till utgiftstak för staten utgår från det utgiftstak som gäller för innevarande år. Vi utgår från den förändring av utgiftstaket som vi föreslog i vår motionen med de tekniska justeringar som omläggningen av avgifterna till a-kassan samt av trafikförsäkringen innebär. Vidare tas hänsyn till de regleringar av utgifterna under utgiftsområde 25 som våra skatteförslag föranleder. För staten föreslår vi ett utgiftstak på 924 miljarder kronor 2006, 957 miljarder kronor för 2007 samt preliminärt 990 miljarder kronor för 2008 (när

Fel! Okänt namn på

regleringen av kommunsektorn räknas bort är beloppen 888, 921 samt 953 miljarder kronor).

Utgiftstak för den offentliga sektorn

Utgiftstaket för den offentliga sektorn kan därmed beräknas till 1 367 miljarder kronor för 2006 samt 1 417 miljarder kronor för 2007.

Tabell 12. Folkpartiets förslag till statsbudget för 2006, 2007, 2008

Statsbudgetens utgifter, förändringar i förhållande till regeringens förslag

Miljoner kronor

	2006	2007	2008
UO01 Rikets styrelse	-517	-509	-509
90:6 Stöd till politiska partier	-50	-50	-50
27:1 Presstödsnämnden	-3	-3	-3
27:2 Presstöd	-425	-425	-425
27:4 Radio- och TV-verket	-9	-9	-9
90:3 Riksdagens förvaltningskostnader	-9	-9	-9
90:8 Expertgruppen för EU-frågor	-21	-13	-13
UO02 Samhällsekonomi o fin.förvaltn	-907	-910	-51
10:8 Nya förvaltningspolitiska myndigheten	-47	-50	-51
10:12 Statliga kompetensöverföringsjobb	-360	-360	
90:2 Försök med trängselskatt i Stockholm	-500	-500	
UO03 Skatt, tull och exekution	35	35	34
3:2 Kronofogdemyndigheterna	-15	-15	-16
3:3 Tullverket	50	50	50
UO04 Rättsväsendet	1 010	1 010	1 010
4:1 Polisorganisationen	680	750	750
4:2 Säkerhetspolisen	30	30	30
4:3 Åklagarorganisationen	25	25	25
4:5 Domstolsväsendet m.m.	105	105	105
4:6 Kriminalvården	150	80	80
4:7 Brottsförebyggande rådet	-10	-10	-10
4:12 Rättshjälpkostnader m.m.	30	30	30
UO05 Internationell samverkan	0	0	0
UO06 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	400	500	1 150
6:1+6:2 Förbandsverksamhet, beredskap o fredsf. samt Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling	400	500	1 150
UO07 Internationellt bistånd	0	0	0
UO08 Invandrare och flyktingar	50	-92	-94
12:10:1 Integrationsverket	-50	-92	-94
12:5 Kostnader vid domstolsprövning i	100		

Fel! Okänt namn på

		2006	2007	2008
utl.ärenden				
UO09	Hälsov- sjukv o soc omsorg	1 700	7 270	7 520
13:1	Tandvårdsförmåner m.m.		500	500
13:2	Bidrag för läkemedelsförmånen	-1 200	-1 200	-1 200
Nytt	Nationell vårdgaranti	250	-250	
13:9	Bidrag till psykiatri o social psykiatri	300	500	500
14:8	Alkohol- o narkotikapolitiska åtgärder	300	300	300
16:8	Kostnader för statlig assistansersättning	300	5 400	5 400
17:1	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken	1 500	1 500	1 500
Nytt	Tillgänglighetsreform	250	500	500
Nytt	Regionala utvecklingscentrum för prim.vård		20	20
UO10	Ekon trygghet v sjukdom o handikapp	-6 451	-12 690	-18 210
19:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	-4 100	-8 890	-14 310
19:2	Aktivitets- och sjukersättningar	-2 600	-2 700	-2 800
19:4	Arbetskkadeersättningar	-250	-600	-600
19:6	Försäkringskassan	500	500	500
19:7	Bidrag för arbete med sjukskrivningar inom hälso o sjukv	-1	-1 000	-1 000
UO11	Ekon trygghet vid ålderdom	55	55	55
20:3	Bostadstillägg för pensionärer	55	55	55
UO12	Ekon trygghet fam o barn	100	-550	300
21:2	Föräldraförsäkring	300	-350	-400
21:3	Underhållsstöd	-200	-200	-200
Nytt	Barnkonto			900
UO13	Arbetsmarknad	-14 866	-14 047	-15 108
22:1	Arbetsmarknadsverkets förvaltningskostn	-200	-400	-400
22:2	Bidrag till arbetslöshetsersättn o aktiv stöd	-15 440	-14 690	-16 000
22:3	Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader	-680	-810	-560
22:8	Bidrag till administration av grundbeloppet	-46	-47	-48
22:10	Bidrag till lönegarantiersättning	500	500	500
Nytt	Jobb- och utvecklingsgaranti	900	1 200	1 200
Nytt	Investeringar i utsatta områden	100	200	200
UO14	Arbetsliv	-324	-470	-476
23:1	Arbetsmiljöverket	-100	-100	-100
23:2	Arbetslivsinstitutet	-189	-335	-341
23:3	Särskilda utbildningsinsatser	-10	-10	-10
23:4	Arbetsdomstolen	-25	-25	-25
UO15	Studiestöd	-2 207	-2 225	-2 183

Fel! Okänt namn på

		2006	2007	2008
25:2	Studiemedel m.m.	-526	-526	-526
25:4	Rekryteringsbidrag m.m.	-1 641	-1 659	-1 617
25:7	Bidrag till vissa organisationer m.m.	-40	-40	-40
UO16	Utbildning och universitetsforskning	191	239	-105
25:1	Statens skolverk	-200	-200	-200
25:2	Myndigheten för skolutveckling	-95	-97	-98
25:3	Utveckling av skolväsende och barnomsorg	-250	-250	-243
Nytt	Nationell skolinspektion	200	200	200
25:9	Maxtaxa i barnomsorgen m.m.	-900	-900	-900
Nytt	Allmän förskola: kvalitet	200	200	200
Nytt	Bidrag till införande av läsa-skriva-räkna-garanti	1 000	1 000	500
25:13	Centrum för flexibelt lärande	-35	-35	-35
25:15	Bidrag till vissa organisationer	-49	-49	-49
25:16	Statligt stöd för utbildning av vuxna	-600	-600	-600
25:18	Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning	500	500	500
Nytt	Kompletterande utbildning för utländska akademiker	70	70	70
25:77	Högskoleverket	41	41	41
25:82	Myndigheten för Sveriges nätuniversitet	-41	-41	-41
	Nej till nya platser i högskolan	-1 100	-1 300	-1 300
Nytt	Kvalitetshöjningar i högskolan	1 000	1 000	1 000
Nytt	Satsningar på forskning m.m.	200	300	400
Nytt	Elituniversitet	200	300	400
Nytt	Försöksverksamhet med gymnasiala lärlingsutbildningar	50	100	50
UO17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	100	100	100
UO18	Samhällsplan., bostadsförs o bygg.	-1 451	-1 342	-1 777
31:1	Boverket	-30	-30	-30
31:2	Räntebidrag m.m.	-814	-1 297	-1 757
31:6	Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	-10	-10	-10
31:10	Byggekostnadsforum	-20	-24	0
31:11	Inv bidrag f nybygg av hyresbostäder	-596	0	0
31:13	Ungdomsbostadssamordnare	-2	-2,5	0
Nytt	Internationellt samarbete	1,5	1,5	0
32:1	Länsstyrelserna m.m.	20	20	20
UO19	Regional utveckling och utjämning	-1 013	-726	-727
33:1	Allmänna regionalpolitiska åtgärder	-700	-700	-700
33:4	Glesbygdsverket	-13	-26	-27
33:6	Insatser maa försvarsomställningen	-300		
UO20	Allmän miljö- och naturvård	-281	-202	-201
34:1	Naturvårdsverket	19	48	49

Fel! Okänt namn på

	2006	2007	2008
34:7 Internationellt miljösamarbete	5	5	5
34:9 Statens strålskyddsintitut	-5	-5	-5
34:12 Bidrag till SMHI m.m.	-20	-20	-20
34:14 Stöd till klimatinvesteringar	-350	-320	-320
26:2 Formas forskning	30	35	35
Nytt Hållbarhetskommission	10	20	20
Nytt Stöd till faktainsamling kring klimatförändring	10	15	15
Nytt Östersjökonto	20	20	20
UO21 Energi	-142	-402	-405
35:1 Statens energimyndighet	-25	-25	-25
35:2 Insatser för effektivare energianvändning	-12	-10	-3
35:3 Teknikupphandling och marknadsintro.	-13	-13	0
35:4 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	-33	-33	-70
35:5 Energiforskning	0	0	0
35:6 Energiteknikstöd	0	0	0
35:7 Introduktion av ny energiteknik	0	0	0
35:9 Statlig prisgaranti elcertifikat	-59	-39	-19
35:10 Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäck	0	-282	-288
UO22 Kommunikationer	450	450	450
36:1 Vägverket: Administration	-100	-100	-100
36:2 Väghållning och statsbidrag	500	500	500
36:3 Banverket: Administration	-50	-50	-50
36:11 Driftbidrag till kommunala flygplatser	100	100	100
UO23 Jord- o skogsbruk, fiske m ansl näringsar	-165	-165	-175
25:1 Sveriges lantbruksuniversitet	15	15	15
26:1 FORMAS	5	5	5
41:1 Skogsstyrelsen	-161	-328	-334
42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen	-20	-20	-20
42:3 Djurhälsovård	5	5	5
42:5 Ersättning för viltskador m.m.	3	3	3
42:6 Djurskyddsmyndigheten	-10	-10	-10
43:1 Statens jordbruksverk	-179	-324	-329
43:8 Fiskeriverket	-55	-115	-123
43:10 Livsmedelsverket	-13	-13	-13
43:12 Livsmedelsstatistik	-10	-10	-10
Nytt LAN	337	645	657
44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	2	2	2
44:6 Återföring av skatt på gödsel m.m.	-64	0	0
44:7 Ekologisk produktion	-29	-29	-29
Nytt Stöd till NGO:ers arbete med landsbyg-	4	4	4

Fel! Okänt namn på

		2006	2007	2008
dens miljöfrågor				
Nytt	Stöd till utveckling av fisketurism	5	5	2
UO24	Näringsliv	-418	-419	-419
38:1	Verket för näringslivsutv förvn kostn	-105	-105	-105
38:2	Näringslivsutveckling m.m.	-75	-75	-75
38:3	ITPS	-25	-25	-25
38:4	Turistfrämjande	10	10	10
38:16	Konkurrensverket	25	25	25
38:17	Konkurrensforskning	6	6	6
38:19	Omstrukt o genomlysning av statliga företag	-23	-24	-24
38:20	Kapitalinsatser i statliga bolag	-1	-1	-1
38:23	Utvecklingsprogram för ökad konkurrenskraft	-200	-200	-200
40:5	Åtgärder på konsumentområdet	10	10	10
26:2	Verket för innovationssystem: Förvaltn kostn	-40	-40	-40
UO25	Allmänna bidrag till kommuner	35 219	30 348	30 468
48:1	Kommunalekonomisk utjämning	35 480	30 920	31 040
91:2	Bidr t särsk insatser i vissa kommuner	-261	-572	-572
UO26	Statsskuld räntor m.m.	-830	-2 300	-3 500
UO 27	Avgiften till Europeiska gemenskapen	0	0	0

Tabell 13. Folkpartiets förslag till utgiftsramar

Miljoner kronor

	Regeringen			Folkpartiets ändringsförslag			Folkpartiets förslag till utgiftsramar			
	2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008	
Utgiftsområden										
1	Rikets styrelse	8 244	8 099	8 236	-517	-509	-509	7 727	7 590	7 727
2	Samhällsekonomi och finansförvaltning	11 809	11 790	11 142	-907	-910	-51	10 902	10 880	11 091
3	Skatt, tull och exekution	9 222	9 348	9 251	35	35	34	9 257	9 383	9 285
4	Rättsväsendet	29 023	30 744	31 231	1 010	1 010	1 010	30 033	31 754	32 241
5	Internationell samverkan	1 359	1 363	1 368	0	0	0	1 359	1 363	1 368
6	Försvaret samt beredskap mot sårbarhet	43 433	42 701	43 792	400	500	1 150	43 833	43 201	44 942
7	Internationellt bistånd	26 059	27 421	28 682	0	0	0	26 059	27 421	28 682
8	Invandrare och flyktingar	6 981	6 521	6 250	50	-92	-94	7 031	6 429	6 156
9	Hälsövård, sjukvård	41 615	44 009	45 122	1 700	7 270	7 520	43 315	51 279	52 642

Fel! Okänt namn på

	och social omsorg										
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	129 591	133 867	138 615	-6 451	-12 690	-18 210	123 140	121 177	120 405	
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	45 299	44 353	43 866	55	55	55	45 354	44 408	44 408	
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	61 460	64 136	66 347	100	-550	300	61 560	63 586	66 647	

		Regeringen			Folkpartiets ändringsförslag			Folkpartiets förslag till utgiftsramar		
		2006	2007	2008	2006	2007	2008	2006	2007	2008
13	Arbetsmarknad	70 230	67 746	63 699	-14 866	-14 047	-15 108	55 364	53 699	48 591
14	Arbetsliv	1 224	1 191	1 212	-324	-470	-476	900	721	734
15	Studiestöd	22 130	22 536	23 233	-2 207	-2 225	-2 183	19 923	20 311	21 050
16	Utbildning och universitetsforskning	47 113	47 253	46 707	191	239	-105	47 304	47 492	46 602
17	Kultur, medier, tros-samfund och fritid	9 582	9 857	9 781	100	100	100	9 682	9 957	9 881
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	9 549	9 085	9 125	-1 451	-1 342	-1 777	8 098	7 743	7 348
19	Regional utjämning och utveckling	3 333	2 566	2 227	-1 013	-726	-727	2 320	1 840	1 500
20	Allmän miljö- och naturvård	4 556	4 697	4 816	-281	-202	-201	4 275	4 495	4 615
21	Energi	1 722	1 617	1 442	-142	-402	-405	1 580	1 215	1 037
22	Kommunikationer	31 535	34 544	35 501	450	450	450	31 985	34 994	35 951
23	Jord- och skogsbruk, fiske med ansl. näringar	16 398	16 139	16 143	-165	-165	-175	16 233	15 974	15 968
24	Näringsliv	4 199	4 008	4 398	-418	-419	-419	3 781	3 589	3 979
25	Allmänna bidrag till kommuner	60 161	69 724	76 724	35 219	30 348	30 468	95 380	100 072	107 192
26	Statsskuldräntor m.m.	43 170	43 470	51 370	-830	-2 300	-3 500	42 340	41 170	47 870
27	Avgiften till Europeiska gemenskapen	28 066	29 660	31 321	0	0	0	28 066	29 660	31 321
	Minskning av anslagsbehållningar	1 264	2 703	1 173	-1 513	0	0	-249	2 703	1 173
	Summa utgiftsområden	768 328	791 148	812 774	8 226	2 958	-2 855	776 552	794 106	809 919
	Summa utgiftsområden exkl. statsskuldräntor	725 199	747 703	761 457	9 056	5 258	645	734 212	752 936	762 051
	Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	179 584	189 352	202 633	-80	-60	-50	179 504	189 292	202 583
	Summa takbegränsade utgifter	904 783	937 055	964 090	8 976	5 198	595	913 716	942 228	964 685

Fel! Okänt namn på

Budgeteringsmarginal	2 217	11 945	17 910	10 284	14 772	25 315
Utgiftstak för staten	907 000	949 000	982 000	924 000	957 000	990 000

Stockholm den 5 oktober 2005

Lars Leijonborg (fp)

Bo Könberg (fp)

Martin Andreasson (fp)

Tobias Krantz (fp)

Karin Pilsäter (fp)

Yvonne Ångström (fp)

Gunnar Nordmark (fp)

Marita Aronson (fp)

Liselott Hagberg (fp)

Ulf Nilsson (fp)

Erik Ullenhag (fp)

Christer Nylander (fp)